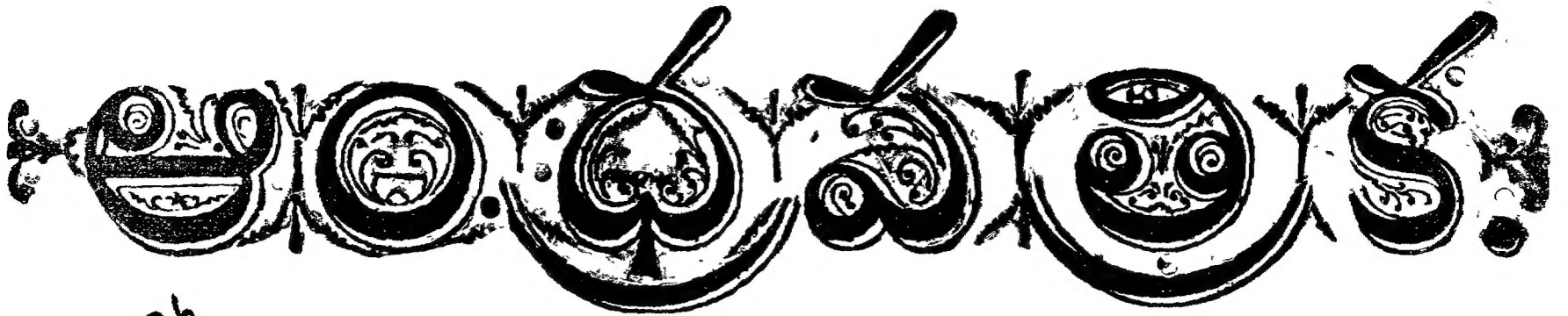

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

విడివత్రిక 1-కి 0-1-కి
Telephone No. 544.

310926

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ మే నెల 30-వ తేది శుక్రవారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, వైశాఖమాస బహుళ ద్వాదశి ౧౨.

No. 51
సంచిక 5౧

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలవేల యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
చర్మపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాఁడును.
తగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుళెట్టివిధి మదరాసు.

మద్రాసు ఆంధ్ర సదరన్ మరాటా రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

(ఇంగ్లండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)

ప్రకటన

1924 సం॥ జూలై నెల 1 తేది నుండి యాదిగువ నుదహరింపబడిన బండ్ల రాకపోకలు రద్దుపర్చబడును.

అర్క్ ట్రాన్సిటు నుండి ఉదయం	గం॥ 6.30 కు	బయలుదేరి జోలార్ పేటకు	గం॥ 11.10 కు	పోవు నెం॥ 23	బండి
జోలార్ పేట నుండి సాయంత్రం	,, 4 కు	బయలుదేరి అర్క్ ట్రాన్సిటుకు	,, 8.12 కు	పోవు నెం॥ 24	బండి
చాలాబారోడు నుండి ఉదయం	,, 7.45 కు	బయలుదేరి రాణిపేటకు	,, 8.5 కు	పోవు నెం॥ 149	బండి
డిబ్బో సాయంత్రం	,, 7.25 కు	బయలుదేరి డిబ్బో	,, 7.45 కు	పోవు నెం॥ 147	బండి
రాణిపేట నుండి ఉదయం	,, 6.30 కు	బయలుదేరి చాలాబారోడ్డుకు	,, 6.50 కు	పోవు నెం॥ 140	బండి
డిబ్బో సాయంత్రం	,, 6.15 కు	బయలుదేరి డిబ్బో	,, 6.35 కు	పోవు నెం॥ 146	బండి

వెల్లింగ్టన్ సినిమా

24.5-24 తేది శనివారమునుండి 30.5-24 తేది శుక్ర
వారమువరకు రెండుసార్లు సాయంత్రము 6.15 దినమునకు రాత్రి
9.30 గంటలకు శని, లెనివాములందు మధ్యాహ్నము 2-15
గంటలకుకూడ యూనివర్సల్స్ స్టూడెండును సీరియల్ డి
డేనియల్ బూని అద్భుత ధైర్యసాహసకృత్యములు
గల చరిత్రాత్మక కథ ఉపకథలు 1, 2, 3, మొదటివారము - 6
భాగము. ప్రెడెంట్ యూనివర్సల్స్ గ్రేట్ బాక్సింగు సిరియసు
ది లెడర్ ఫువర్స్ ఇంటర్ నేషనల్ మ్యాను ఆ కామిక్ కూడ
చూపబడును.

ఎలక్ట్రిక్ పాకెట్టు లాంపు	
ఫూర్తిపాకెట్టు 18	2.4-0
చేబు 18	0.12 0
బల్బు 18	0.6-0
సిగ్నల్ లైటు స్పిండ్ల టూలు 18	1.8-0
హార్వీడి, ప్రెస్సెస్ మూర్క, రింగులది.	
చెమత్తిరాళ్లు డబ్బు 18	0.12-0

మినియెలిక్ స్టోర్సు

83, చీనాబజారురోడ్డు,
మదరాసు.

నాణ్యమైన బస్తీనులు

ఈ దిగువ నుదహరించిన మిల్లులలో తయారగుచున్న బస్తీ
నులు, హిందూదేశపుమిల్లు నూలులోనున్నా, ఖర్చునూలులో,
నున్నా, హిందువుల పరిశ్రమచేతనున్నా, సకలమైనపట్టు, శుష్క,
ప్రత్తి, వగైరాభారముతోనూ తయారుచేయబడి, బహుసరస
మైనధరలకు, భాగ్యవంతులకు, బీదసాదలకు, పిలుగా యుండే
లాగుననూ, విదేశపు ధరలకంటె పీలైనంత చౌకగా యేర్పాటు
చేసి విక్రయించుచున్నాము.

వర్తకులకు (హోలు శేలు) మొత్తపు బేరమునకు, కం
ట్రాప్టులకు, చాలా వ్యాపారపిల్ల కల్లుజేసినాము గనుక ధరలు
తెలియగోరినవారు యిక్రింది విలాసమునకు వ్రాసినయెడల చార్జీ
లేకుండా ఖరీదులపట్టి పంపెదము. కాంపిలు బస్తీనులు ప్యాకెట్టు
౧ కి ఖరీదు, పోస్టు ఫ్రీ రు 6.0-0

మానేజరు:— ఆంధ్రహోజీరీమిల్సు,
బెజవాడ, దక్షిణఇండియా.

తామర తైలము

డబ్బీ 1.కి 0.6-0. 12-కి 3-8-0.

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

భారతి

సచిత్రమాసపత్రిక

వ్రతచాంద్రమాసాదిని ప్రచురింపబడును

సచిత్రమాసపత్రిక-ప్రతిసంచికయందును 3,4
రంగులపటములు కలిగి ఇతర చిత్రపటములతో
ప్రచురింప బడును. వాఙ్మయము, చిత్రకళలు,
గానము, కథలు, నాటకములు మున్నగు అనేక
విషయములతో ప్రతిమాసమునను 200 పుటలు
కలిగియుండును.

మాదిరిపత్రిక గోరువారు అణాలు 0 10 0	
స్టాంపులు పంపిన పంపబడును. ఉచితముగ పంప జాలము. మాదిరిపత్రిక తెప్పించుకొన్న తర్వాత చందాదార్లుగ చేరినయెడల ఆ సొమ్ము మినహా యించుకొని తక్కినసొమ్ముయూత్రము పంపవచ్చును.	
సంవత్సర చందా	రూ 6 0 0
అర్ధసంవత్సరము	,, 3 0 0
విశేషపత్రిక	,, 0 10 0

ప్రస్తుతము పోస్టులు రూల్సు ప్రకా
రము. 0-2-0, రిజిస్టరుచార్జీ, 0.3-0 తపాలు
చార్జీ అధికమగుచున్నది. మీరే ముందుగ మన
యార్డరు పంపిన ఈఖర్చు తగ్గును. వీ. పీ. లు పంపి
నచో సొమ్ము మాకు డిక్విక్-ప్రొఫు ఆలస్యముగ
చేరుటయు పత్రికలు పంపుట ఆలస్య మగుటయు
సంభవించును.

మేనేజరు, భారతి.

తపాలపెట్టె నెంబరు 212 వరదాసు.

కృష్ణాపత్రికపై మాననప్రస్తుతము

డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటు గారివద్ద విచారణ

(నర్మలవలె)

3 వ సారి

గుడివాడ తాలూకా పెద్దపాడు గ్రామీణ కాపురములు కమ్యూనరు ఒంగోలు వెంకటరత్నముగారి సాక్ష్యము:—

నేను గాలాజీరావు నాయుడుగారిని ఎరిగియున్నాను. మొన్న కాన్సిల్ ఎలక్షనులో వారికి ఓటు పనిచేసినాను. నారి కాపడని లభించలేదు. కృష్ణాపత్రికలో ఏదో వ్యాసము వ్రాసినాను. అందున ఓటర్లు వారికి యివ్వకూడదని యివ్వలేదు. కృష్ణాపత్రికలో అక్టోబరు మాసములోని సంచికలోని వ్యాసము, 6 వ తేదీ అక్టోబరు సంచికలోని వ్యాసము నేను చదివినాను. మోటారు లారీల విషయములో వారు కొంత సొమ్మును అపహరించినట్లు నేను అర్థము చేసికొన్నాను. ఈ లారీలు బోర్డుకుగాను కొనుగోదినవి.

ఇది చదివినపిమ్మట అక్రిమము చేయుచున్నారని అనగా బోర్డు సొమ్ము వారి స్వగ్రామము కొంత దీసికొన్నారని అభిప్రాయపడినాను. వోటర్లు అటువంటివారికి ఎలా ఓట్లు యివ్వమని అడిగినారు. నేను నాయుడుగారిని అడిగినాను. నాయుడుగారు అది నిజముకాదు. అది నీకే తెలుస్తుందని చెప్పినారు. నేను వారికి ఓట్లకొరకు జాక్ లగాయకు పనిచేసినాను. ఆగస్టు నెలలో నెలలలో ఓటర్లు వోట్లు యిస్తామని చెప్పినారు. నాకు చదువువచ్చును. నేను కృష్ణాపత్రిక చదువుచుండేవాడను. నాకు చదివిన అర్థమయ్యేది. నాకు 27 ఏకరముల మాగాణి భూమి వున్నది. అది 40 నేలలు చేయును.

మద్రాసు తరపు పక్షము కాను:— నా భూమి యెప్పుడు జేరము పెట్టలేదు. నా భూమి ప్రక్క భూమి కొనలేదు. మా నాయన గారు బాగానున్నారు. నేను ప్రెసిడెంటును చదివినాను. బోర్డుముఖ్యులలో నాయుడుగారికి 60 సంవత్సరములు. అప్పుడు గ్రంథముచూస్తూ వుంటాను. భాగవతము రామాయణము చూచినాను. భాగవతములో పదిస్కంధములు వున్నవి. అయితే సంవత్సరములనుండి పత్రికలు చదువుచున్నాను. పుస్తక, భాండగారములేదు. నేను పత్రికలు తెప్పించను. నేను రాజాగారి బంగారంలో చదువుచుండువాడను. అటువ గ్రంథములుకూడ చదువుచుండును. నేను యావ్యాసమును, 10, 15 తాళిలలో చదివినాను. మొదటిపర్వాయము మోటారు లారీలగూర్చి యాతాళి కులలో చదివినాను. ఈమోటారు లారీలవిషయమున నెలైంబరులో ఒక వ్యాసము చదివినాను. దానిలో యేమి వ్రాసివున్నది చెప్పజాలను. అది 15 వ తేదికి లోపలనో తర్వాతనో చెప్పజాలను. ఇతరవ్యాసము లేవియైనచదివినది నేను చెప్పజాలను. ఇతరవ్యాసములు చదివినాను. గాని అవి యేమియో చెప్పజాలను. నెలైంబరులోని వ్యాసము ఎన్నికాలములో ఏ పేజీలో వున్నదో చెప్పజాలను. అక్టోబరు వ్యాసము ఏ పేజీలో వున్నది, ఎన్నికాలములన్నది చెప్పజాలను. వ్యాసము చదవగా అచ్చట చచ్చట కొన్ని భాగములు డబ్బు పొందినట్లు నూచించుచున్నది. అది చూడనిది చెప్పజాలను. (పత్రిక చూపించబడినది) నేను వ్యాసముంతయు చదివినాను. 6 వ పేజీ కాలము 1 పంక్తి 18 మొదలు 81 వరకు వున్న భాగము చదువుటవల్ల వారు డబ్బు పొందినట్లు అర్థమయినది. ఓట్లు యిచ్చెదమనిచెప్పి యిచ్చట మారినారు. ఎవరు కోర్టుకు యివ్వకుగాని యిదివరకుగాని వచ్చియుండలేదు. నేను యిదివరలో రెండుపర్వాయములు కోర్టుకు సాక్షిగ వచ్చినాను ఓటర్లు వోట్లు యివ్వమని చెప్పినప్పుడు చాలమందివున్నారు. పెద్దవాళ్లు మీరు బాలాజీరావు నాయుడుగారు. మీరికి పనిచేయవలసినదని చెప్పినప్పుడుదప్ప అంతకు పూర్వము నేను వారిని యెలుగను. నేను అకాంటు వుంచలేదు. ఖర్చుపెట్టలేదు.

మైనచెప్పిన పెద్దవాళ్లెవరు సాక్షిగ రాలేదు. నాకు ప్రతిఫలము యేమి యివ్వలేదు. వ్యాసము చదివినమీదట నాయుడుగారు సొమ్ము అపహరించినట్లు నమ్మినాను. నాకు వారికి వుత్తరములు యూనియనున యేమిజరిగియుండలేదు. నేను నాయుడుగారిని గుడివాడలో కలిగొన్నాను. నేను వ్యాసము చదివిన రోజు దినములకు కలిగొన్నాను. వారితో అనుగు ముగ్గురి కృష్ణాపత్రిక పై మోక్షము చూట్టాకెనాను నాకు ఆపు డుగాని, తర్వాతగాని యింతయు అబద్ధమని కాగితములు

చూపలేదు. వారివద్ద పని చేసినట్లునా వద్ద కాగితములేదు. దరిమిలాను మోటారు లారీలవిషయమై కృష్ణాపత్రికలో చదివి నట్లు చెప్పజాలను. సాధారణముగ కృష్ణాపత్రిక వారంవారం నేను చదువుచుండును. నేను 18 వ తేది పత్రికలోని నీలాప నింపలను వ్యాసమును చదివినాను. నేను 27 వ తేదీ పత్రిక కృష్ణాపత్రికలోని అనువాసమును కూడ చదివినాను. ఈరెండు వ్యాసములు చదివినందువల్ల వారు సొమ్ము పొందినారనుట అబద్ధమని అభిప్రాయము గలిగినది.

ఫిర్యాది ప్లే డర్దుకాను:—మో పెద్దలు నాయుడుగారు సొమ్ముపొందినవారు కారని చెప్పటవల్ల యావ్యాసములు చదివినపిమ్మట కూడ పనిచేసినాను.

4 వ సారి

ఇమ్మానేని సీతారామస్వామి నాయుడుగారు, అదివలములు. నేను రిటైర్డ్ డిప్యూటీ కలెక్టరు. నేను జిల్లాబోర్డుమెంబరును. నేను మొదటి తరగతి రెంచికొట్టుచెసిడెంటును. 2 సం॥ 11 నెలలనుండి జిల్లాబోర్డు మెంబరును. జిల్లాబోర్డునుగూర్చి ఉద్యోగిగా నున్నప్పుడు చెలియును. నేను తాలూకాబోర్డు మెంబరుగాను, జిల్లాబోర్డు వైస్ ప్రెసిడెంటుగాను ముగ్గురినీపర్ త్రైక్ గాను వుండియున్నాను. నాకు యూనియను 20 సంవత్సరముల అనుభవముగలదు. గంజాముజిల్లా వైస్ ప్రెసిడెంటుగానుండి యున్నాను. బళ్లారిలో తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగా 7 సంవత్సరములుండి యున్నాను. ఉద్యోగరీత్యా జిల్లాబోర్డు మెంబరుగాకూడ వున్నాను.

కృష్ణాపత్రికలో మోటారులారీలనుగూర్చి నేను చదివీ యున్నాను. అది అక్టోబరునెలలో అనగా కాన్సిలు యెలక్షనుకు పూర్వము. 6 వ తేది 1923 సంవత్సరము కృష్ణాజిల్లాబోర్డు అను వ్యాసము నేను చదివినాను. అది ప్రకటింపబడిన కొన్ని దినములలో అక్టోబరులో చదివినాను. ఎన్నికలు 81 వ తేదీన జరిగినవి. అది చదువుటవల్ల కృష్ణాజిల్లాబోర్డుయొక్క పరిపాలన అధ్యక్షునిచే అసంతృప్తికరముగాను మోసముతో మాడుకొన్నదిగాను నడిపింపబడుచున్నదని అర్థమయినది. ముఖ్యముగా మోటారులారీలనుగూర్చి అనగా మోటారులారీలు కొనుటలో అనురాధగ ప్రవర్తించినట్లు అర్థమయినది. ప్రెసిడెంటు యొద్దనుండి మోటారు లారీలకు సంబంధించిన యావత్తు రికార్డును తెప్పించుకొనినాను. నేను అంతయు చదివినాను. ఇది చదివిన పిమ్మట నేను రెజిస్ట్రేషన్ జిల్లాబోర్డు యింజనీరుగారితో యీ విషయము చర్చించినాను. వానిని యింజనీరుగారితో, డ్రైవరుతో కలిసి పరీక్షించినాను. పిమ్మట బందరువచ్చి వ్యాసము వ్రాసి మూడుకాపీలు తయారుచేసి దస్కుతుచేసి ఒకటి జస్టిస్, ఒకటి హిందూథా పంపినాను. మూడవకాపీ బాలాజీరావునాయుడుగారికి యిచ్చినాను. జస్టిస్ లో మాత్రమే ప్రమరింపబడినది. హిందూలో పడలేదు. ఎన్నికలకు కొద్దిదినములు పూర్వము ప్రమరింపబడినది. ఎగ్జిబిట్ 10 మూడవకాపీ అయి వున్నది. రికార్డు చదివిన పిమ్మట పత్రికలో చేయబడిన నిందలన్ని పూర్తిగ అబద్ధమని అభిప్రాయపడినాను. అది వ్యాసములో వ్రాసినాను.

క్రాసుపరీక్ష ముందు చేయబడును.

5 వ సారి

మాదిరెడ్డి గంగారావునాయుడుగారి సాక్ష్యము: బందరు. అదివలము. రిటైర్డ్ తహసీల్ దారు. నేను బందరులోవుంటున్నాను. బాలాజీరావు నాయుడుగారిని నేను యెరిగియున్నాను. వారు నేను సహాధ్యాయులము. స్నేహితులము, వారికింద రిగిన్యూ యిన్స్ పెక్టరు, తాలూకా మేజిస్ట్రేటు అనేక ఉద్యోగములు చేసినాను. ఎన్నికలలో వారికి ఓటు పనిచేసినాను. జూలై మొదలు అక్టోబరు అఖరువరకు పనిచేసినాను. నేను కృష్ణాపత్రికను ఎరిగియున్నాను. అది మొదట ప్రారంభింపబడినపుడు నాతముగ్గురివెనలో ముద్రింపబడినది. నేను చందాదారుడను కాను. నేను మెంబరుగా వున్న సోమల్ కల్లువారు తెప్పించెడి వారు. ఈపత్రికలో మోటారు లారీలనుగూర్చి చదివీ యున్నాను. నెలైంబరు, అక్టోబరు నెలల సంచికలో మోటారు లారీలు, కృష్ణాజిల్లాబోర్డును గూర్చిన వ్యాసములు చదివినాను. మొదట ప్రజలు ఫిర్యాదికి ఓట్లు యిచ్చునట్లు కనబడినారు. అక్టోబరులో ఓటర్లు లోకల్ బోర్డుల సొమ్ము వేలకు వేలు అపహరించినట్లు ఈవ్యాసము చూపించుచున్నదని వోటర్లు చెప్పినారు. నేను చదివిన తీదరు యిదియే. వోటర్లు ముఖ్యముగ నీవ్యాసమునుబట్టియే వాగ్ధి అభిప్రాయము పడినారు. వ్యాసముపూర్తిగ చదివినాను. జిల్లాబోర్డు పరిపాలన అక్రమముగా చేసి నారనియు, మోటారు లారీల విషయములో సొమ్ము అపహరించి

చినా రని అర్థము చేసుకొనినాను.

పంక్తి 15 మొ 20 వరకు 30 నేలు బుణము యిచ్చి జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు పదవి తెచ్చుకొనినట్లు అర్థమిచ్చును. నాయుడుగారు ఈ మండలవాసులకు తెలియనివారు కారు. అను వ్యాసము వ్యంగ్యముగవారు చెడ్డవారని నూచించును.

పంక్తి 21—28 ప్రాకుట అను శబ్దమువల్ల డిప్యూటీ కలెక్టరు పదవికి నెమ్మదిగాను, సిఫార్సులవల్లను పొందినట్లు అర్థమిచ్చును. వెంకటగిరి దివాను నిలుపుకొనేక పోయిరి. అని వ్రాసిన భాగము అసమర్థత చేతనో, మోగముచేయుట చేత నో యని అర్థమిచ్చును.

27-32 జిల్లాబోర్డు పరిపాలనలో లోపము లున్న నూచించును. 6 వ పేజీ 1 కా 4 పంక్తి మొ. 17 వరకు గల భాగము 8 నేలకు మూడు మోటారు లారీలచేరములో అపహరించినట్లు అర్థమిచ్చుచున్నది.

ఈవ్యాసములు చదివిన పిమ్మట, కైకలూరు, నర్సాపురం, భీమవరము తాలూకాలకు ఓట్లుకొరకు వెళ్లినారు. వోటర్లు యావ్యాసములను జూపించి యిటువంటి వారికి వోట్లు ఎలా యివ్వమని అడిగినారు. వారు ఎన్నుకొనబడలేదు. ఈవ్యాసము వల్ల ప్రజలు వ్యతిరేకులయినట్లు నేను తెలచినాను.

నాకు నాయుడుగారికి దూరసంబాధము వుండి వుండవచ్చును. వారి అల్లుడు నాకు బంధువుకాదు. ఎన్నికలలో నేను వారిచే నియమింపబడిన ఏజంటు నైయున్నాను. నేను ఓట్లకొరకు అక్టోబరులో 15 దినములు యితర నెలలో 20 దినములు పనిచేసినాను. నరసాపురము ప్రాంతముకు వెళ్లినపుడు నాకు మూడు 50 రూపాయలు ప్రయాణపు ఖర్చులు యిచ్చినారు. మొదట వోట్లు యిస్తానని చెప్పి తర్వాత యివ్వనివారిని ఒక్కరినైన చెప్పజాలను. నేను కైకలూరు, భీమవరం తాలూకాలలో తహసీల్ దారుగా పనిచేసినాను. ఉద్యోగరీత్యా కొంతసంది వోటర్లను యెరిగియున్నాను. నేను ఫిర్యాదిని విచారించగా నాకు కొన్ని కాగితములు చూపి పత్రికలోని నిందలు అబద్ధమని స్పష్టపరచినారు. ఇది రెండుమూడుదినముల తర్వాతను నేను వారు చెప్పిన సమాధానము విన్నానుగాని నోట్సు తీసికొనియుండలేదు. వోటర్లు తిరిగి పోవుచున్నారని వారికి నేను వ్రాసినాను. 6 వ తేది పత్రికలోని నిందలకు ప్రత్యుత్తరముగా ఖండించుచు వ్రాసిన వ్యాసములను నేను చదివినాను. ఎగ్జిబిట్ 1 చదివినాను. ఎగ్జిబిట్ 2 యిచ్చుట చదివినాను. ఇదివరలో చదువ లేదు. చదివిన మీదట సొమ్ము అపహరించుటేమియు లేదని తెలిసింది. 5, 6 వ పేజీ 15 — 20 కు గల భాగము అధ్యక్షులను, రామాచార్యునిగారును అప్పిచ్చినవారనియు, (కెడిటరు డెబ్బరు) పుచ్చుకొన్నవారిని మాత్రమే అర్థమివ్వవచ్చును. నాయుడుగారు యామండలవా... అను భాగము నాయుడుగారు బాగుగా తెలిసిన వారనియు అర్థమివ్వవచ్చును. ఏకాగ్రము చేతనో, అని నవ్వుడు అది భేదాభిప్రాయముచేతనని కూడ అర్థమివ్వవచ్చును.

ఈవ్యాసము దానిచే వ్యాసము మాత్రమే వారి దివాను గిరికి సంబంధించినవి. మామధ్యకి రెండు మూడు సంవత్సరములు మాత్రమే పంపులలో భేదము. నేను తిరిగి 2 వ జూన్ తేదికి వాయిదా వేయబడినది.

సక్సన్ దంతచూరము నోటిలోని సకలవ్యాధులను మాన్యును.

పండ్లనొప్పలు, ఇగుళ్లలో నెత్తురు చీముకాటులు వాచుట దీనివలన స్వస్థమగును. నాలుకమీది పొక్కులు తొలగును. ఇదిస్వచ్ఛమాలికల ఔషధముతోను బౌషధద్రవ్యములతోను చేయబడినది.

1 డబ్బీ 0.2.0. టి. ఎన్. స్వామినాథశాస్త్రి.
డజను- 1.4.0

సం. 1 ఎ. ఆలంగాతా పిక్లెషిధి తిరువల్లి కేజీ మద్రాసు.

విలువయైన సామానులు యినాం

ఒక రూపాయకు 2 గ్రాముల బ్లూవ్యాక్ సిరబిల్లెలు వంతులు. (ఒక బిల్లెకు 2 బుడ్లుసిరాయిగును.) ఒకదినోడమైన భాంపెకలము ఒక డ్రాఫరు, ఒక క్లిప్పు, ఒక డజనుపాళీలు, ఒకరబ్బరు. మొదలగునవికూడ ఇవాళుగా పంతులును. స్టాక్ కొద్దిగా నున్నది. తక్షణమే ఆర్డరు పంపుడు.

ఈ ప్రకటన ఆంగ్ల భాషలో వ్రాయబడినది.

THE INDIAN STORE,
15, Nilmone Mitter Street, CALCUTTA

కఫహరిచూరము

ఎన్ని డబ్బీ 1.కి 0.8.0 (6 డబ్బీల వంతుగలది) 1-కి రు. 2.0.0
ఈ చూరము పంపూరికలచే చేయబడినది.

కగ్గు, ఉబ్బునము, కాపీసన, తైత్తెల్లరము మొదలగువానికి మిగుల ఉపయోగించును. దీని వెంటనుంచుకొనుట మంచిది. అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

తమాషాలు

తొందర

ఒకప్పుడు తొందరగా రైలుకి పోవుచుండెను. దగ్గర నున్నదియున్న యువకుడుకడు క్రిందపడియున్న గొడుగును పసి పని రైలుపోవుచుండగా అతనియొద్దకు విసరి పారవేసెను.

“మనవివాండ్లు నేను సామానల నిట్లాగే మరచిపో పుంటాను” అని యువకుడు వికల్పింపసాగెను.

ఈ యువకుని ఆందోళనమును కనిపెట్టుచున్న మరి యొక బాటసారి కోపముతో మీదకువచ్చి “ఏమయ్యా నా గొడుగును తీసి బయట వేస్తావు, నీకేం పొయ్యోకామా” అని అరచెను.

సారము

ఉపాధ్యాయుడు:— ఆకర్షణకీర్తివల్లనే భూమిమీద చురం నిలిచి ఉన్నామని న్యాయుడు నిర్ణయించాడు.

విద్యార్థి:— అయ్యో, న్యాయుడుగారు యీచట్టాన్ని చేయకముందు, మనం భూమిమీద ఎట్లా నడిచామండీ?

ఉపాధ్యాయం

ఇంటియజమాని:— (చిల్లరపర్యవేషి) నా ఇంట్లో నుంచి బైటికిపో. లేకపోతే కుక్కకొసం కలువేస్తా.

వర్తకుడు:— అట్లయితే నాదగ్గర నుంచీయాలవుంది. చాకగా ఇస్తాను కొంటారా?

మతిమరుపు

మతిమరుపువైద్యునితో తన చిన్నకుమారుని తెలిసి కేటల గూర్చి తెల్ల పొడిపొడి సంతోషించుచుండెను. అంత యు అయినతరువాత పెద్దరుణిడి ఏదోమాట చెప్పనలెగదా యని తలచి “మీ పిల్లవాడు నడవగలడా” అని అడిగాడు.

తల్లి:— “ఎంతసేపునీ నడుస్తాడా అని అడుగుతారా? ఆరు నెలలబట్టి నడుస్తాడని ఇంకాక చెప్పలేదు.”

వైద్యునివి:— “అమ్మాయి ఆయితే ఆరు నెలల్లో ఎంత దూరమో నడిచాడోగదా!”

పంటి నెప్పి

పంటికొప్పిబాధతో ఒకడు ఆలగోలు బాలగోలుచేస్తూ ఏడుస్తుండెను. కొంతసేపు ఏడ్చి, జనబంధు పండ్లులేకుండా పుట్టితే ఎంత బాగుండునోదైవమా, అని అరచెను.

బావమరిది:— “పుట్టేవాండ్రంతా అట్లాగే పుడు తున్నారు.”

గొంతునొప్పి

కోగి:— డాక్టరుగారూ, ఎన్నాళ్లకూ గొంతునొప్పి పోతుంటే.

డాక్టరు:— నీవు మాట్లాడం చాలించి గొంతుకు విక్రాంతి యిస్తేగాని నీ జబ్బువు నేను కుదర్చలేను.

కోగి:— నేను ఎంతజాగ్రత్తగా మాట్లాడుతా నను కున్నాను? ఒక్క కఠినంమాటయినా నానోట్లోనండి రానే రాదు.

ఉపన్యాసం

సహకారసంఘం తరఫున ఉపన్యాసకుడుకడు మాట్లాడు తుండగా అధ్యక్షుడు రసవంతంగా చెప్పుమని హెచ్చరించెను. ఉపన్యాసం ముగిసింది.

అధ్యక్షుడు ఉపన్యాసకునితో (రహస్యంగా):— సభ్యులనీ, ప్రపన్యాసం విని చాలాసంతోషించారు. ఈ సం కల్పం ఏమీ లాభము రాతనని ఇప్పుడే నెమ్మదిగా చెప్తా.

ఉత్తరంలో రహస్యం

తండ్రి (కొడుకుతో):— సిరాబుడితో ఏంజేస్తున్నావు? కొడుకు:— సిరాలో నీళ్లుపోసి పల్లగా చేస్తున్నాను.

తండ్రి:— అది ఎందుకురా? కొడుకు:— అన్నయ్యకు ఉత్తరం వ్రాస్తున్నాను. ఒక రహస్యం ఉంది. అది ఇతరులకు తెలియకుండా ఉండడానికి నీళ్లు సిరా ఉపయోగిస్తాను.

లెక్కలు

ఉపాధ్యాయుడు:— తొమ్మిది ఆరు కలిస్తే ఎంత? బాలుడు:— పదమూడు.

ఉపాధ్యాయుడు:— కాదు మళ్లీ ఆలోచించు బాలుడు:— పదహారు.

ఉపాధ్యాయుడు:— అట్టే కాదు. పిల్లవాడు:— అయితే పదిహేడు.

ఉపాధ్యాయుడు:— ఇంతకన్న చిన్నసంఖ్య ఆలోచించి పదిహేను అని చెప్పితే!

ఆంధ్రపరిశోధక మహామండలి

సర్వకామదాహరిణయము-అనుగ్రీతము

చెలికాని వెంకటధర్మారావుగారు

(సంపాదకులు) బాల్యము

ఈమహాప్రబంధము పేర్లు కల్పముల్ని కాశ్మీరీగారిచే రచియింపబడినది. ఈతండు వైదిక బ్రాహ్మణుడు. అపస్తంభ నూత్రుడు. వేదవిగ్రహకుడు. తండ్రి సర్వకాశ్మీ. నివాసము రామచంద్రపురము తా|| గొల్లపాలెము. ఈతండు 1793 వ సం|| 1800 సం|| ల ప్రాంతమున జన్మించెను. బుజును అచ్చయ్య విద్యాగురుడు. ఈతండు సంస్కృతాంధ్రములయందు మంచి ప్రవీణుడగుటయేగాక సంగీతమునందుగూడ నుండిపాండిత్యము సంపాదించెను. వీరి వాయిద్యములందు చాల శక్తి వహించెను. ఈతండు కొంతకాలము కాళహస్తి ప్రభువులకడ యాస్థానపండితుడుగా నుండెను. ఈతనిపుత్రుడు సర్వకాశ్మీ యచరుకము నాంధ్రీకరించెను. సర్వకాశ్మీయ త్తవారికి పెద్దా పుర: తాలూకా జగ్గంపేట. చాలకాల మితండు జగ్గంపేటలో ననే నివసించెను. ఈతం డీగ్రంథమేగాక 1 శ్రీనీతిశాస్త్రము 2 వేంకటాచలమహాత్యము, 3 వీక్షారణ్యమహాత్యము, 4 హరికారికలు, 5 ఆంధ్రవాక్యకరణము, 6 అశ్వశాస్త్రము, 7 నీలశైలవాధీయము (సంస్కృతము) 1870 సం|| పిచ్చుట 1880 సం|| ప్రాంతమున నాతోల్లానకా (సంస్కృతము) మహా నాన్యకము బాణము, వల్లవీ పల్లనోల్లాసము కంకణాంధము, పంచతంత్రము, వసుచరిత్ర వ్యాఖ్యానము మున్నగునవి రచించి నట్లు కల|| వీరేశలింగంగారి చరిత్రమునబట్టి తెలియుచున్నది.

ఈసర్వకామదాహరిణయము నాలుగవ్యాసములు గలది. కవి తనసంగీతసాహితీ నైపుణ్యమెల్ల నిండు బొందుపజేచెను. ఇందనేక యమకశ్లేషాద్యలంకారయంత్రములగు పద్యములుగలవు ఈగ్రంథమును రామచంద్రపురరాజుల కంకితమియింబోవునపుడు ముందుగతనకు జూపలేనని తదాస్థానపండితుడగు పిండిప్రోలు లక్ష్మణకవి యిందలి ప్రతిపద్యమునను దోహదోపకారేపి యా రాజులకిది కృతినొసంగనియలేదని యొకవాడుకలదు. అనోన్య స్యసామరస్యములేకున్నచో నెట్టిగ్రంథమునకైనను దోహదయొక విధమైన విమర్శనలేయకుట కవులకుఁ జోటున్నదని చెప్ప వలసినదే. వసుచరిత్రాది మహాప్రబంధములే పాపాణపాకములని విచర్చింపబడుచున్నప్పుడు తక్కినవాటిమాట చెప్పనేల? ఈ ప్రతిలో నేపాతువుననో? మంగళాచరణము, పూర్వకవిస్తతి, వంశావళి, వత్సవంతులు, ఆశ్వాసాంతపద్యములు మున్నగు నవి యేమియులేకయే, కేవలపురపద్యన, బ్రాహ్మణకన్య నాదల తోడనే గ్రంథము ప్రారంభింపబడి కథాంతముతోడనే గ్రంథ ము ముగింపబడియున్నది. అలాచించియాడ మొదటి మంగళాచరణాదులుకూడ యేప్రతిలోనైననుండితీరవని నానమ్మకము. గ్రంథమంతయు మిగుల ప్రాథతరముగ నున్నది. కొన్నికొన్ని పద్యములు, ఇతర ప్రబంధములలో లేనికల్పనలు పద్యరీతులు చాలగానన్నవి. తెలికై కొన్ని యుదాహరించుచున్నాడను. అర్థమెట్లున్నను నిదియొక పద్యిగానున్నది.

సీ. తతసరిధ్దుర భరిల్లితగరుద్దర గరుద్దపరుగుత్తడ సరి ద్వివిజార | మతిలసద్వక్షన సన్మతిమివత్పరికా సత్పతివద్రతిహ సత్కుతమజాత | మఖిలబద్ధదల మృఖిలత్సరుగుల న్మధమి లర్హుఁగుల శృంకలాల | మమలహృత్పీకగృహద్రుమ బృహ శ్కనుమ చృత్త్రులుచమృద్ధరణి సుత్కలవిరిసిధ్ధ.

గీ. మవ్యయానందగాయక శ్రవ్యగాఁ | భవ్యసౌధాగ్ర నిర్మిత సవ్యకాంత | డీవ్యదింద్రకలాగార దివ్యభీరు | నేవ్యజనమా జగన్మాధ నీమగాంచి||

సీ. గ్రావాంతరప్రస్త రావాంతర్నిధి రా రావంత సంఘల ద్దావప్రకము | కికావలీకంపి తాకావలీకమై కోకావతకోభ

పిల్లవాడు:— మొత్తము పదిహేనుమాత్రము కాదండీ, ఉపాధ్యాయుడు:— ఎందుచేత?

పిల్లవాడు:— ఎందుకంటే పదిఅయిదు కలిస్తే పదిహేను అవుతుందని మీరే ఇదివరకు చెప్పారుగా.

సప్తమి

కాళ్లకు కట్టతోనున్ననాగిని చూచి, వైద్యుడు “దిగులు పడవవు. నవ్వుకు కులాసాగాఉండు. అంతకంటె మంచి మందు లేదు” అని హెచ్చరించెను.

కోగి:— ఇక జన్మలో ఎన్నడు నవ్వునండి. పొయిగిం టాయనగార్యము చూచి నవ్వులేనే దూరమయిన దెబ్బలు యిట్లా తగిలితాయి.

కుటుంబము | కాసారపద్మ సోపారతరపర హోసారసారవ భాసురంబు | స్వారామపంకతో దారామలవచ స్వదారామరణ మూహ చారుతరము

గీ. జాహ్నువీజాల నిన్ను కళకళాచి | చిత్తకైత నుర నేక విటపమాగ | మత్స్యరాగన్యనిర్వృతి మార్గకవిత్ | నిన్నుగం బగు లిద్దన్మనిగనివేల్పు||

తైలింపున్నది. కాని గ్రంథమంతయు చాల ప్రాతతప్తము గాను అసంపూర్ణము గన్పట్టుచున్నది.

ఆంధ్రసోదకులారా! మీయెవ్వరియొద్దనైన స పూర్ణ ముగ వ్రాయు బడిన ప్రతి యొక్క యెడల దయయించి మాపరి శోధక మహామండలికి బంధుగోరుచున్నాను.

ఆంధ్రగ్రంథముప్రతి నొసంగినవారికి ముద్రించిన పిచ్చుట నొకప్రతి నొసంగుటయేగాక గ్రంథ దారల నానగును. పదు రించెదము.

ఈ పరిశోధక మహామండలి మత్స్యరాగములకు కావ్య నిధి శ్రీ చెలికాని లక్ష్మణరావు గారి కాలమునందు నొకటచే నట్టి విచారకారణమునను, బాటికొన్ని కారణాలతోములవలనను నింతవరకు పరిశోధకమహామండలిలోని యయ్యదిత గ్రంథములను గుఱించి వ్యాసములు ప్రకటింపబాలనైతిని. ఆంధ్రసోదకులు తమింప ప్రార్థితులు.

ఈ కార్యభారమును వహించిన శ్రీ రాజారామయ్యయ్య రావు ఒకాద్రవవారికి భగవంతుడ డాయురారోగ్యైశ్వర్యముల నొసంగి రక్షించుగాక.

రావోపుగ్రంథము: లక్ష్మీనారాయణ పరిణయము.

పితాపురము } కావ్యదర్శి, ఆంధ్రపరిశోధక మహామండలి 20-5-24 }

సర్వరోగ ప్రతిబంధక కల్పము

ఈ అపూర్వోపధము ఆజన్మచరణాత్మకస్వంతము ప్రతి అవస్థయందును ప్రతిమనుజునను ఆత్యంతోపయోగకారి.

గుణము తప్పనిసరి

మరియు వివి ప్రతిస్థలయందు దోహతు. ఎవరికి జాతీ తయారుజేసుకొనవచ్చును. లేదా మానద్రుంచి తెప్పించుకొన వచ్చును.

బోషధము తయారుచేయు విధము

బ్రహ్మముహూర్తమందు లేమట	100	పాళ్లు
యోగానన వ్యాయామము	10	,,
ప్రాణాయామము, ధ్యానము	175	,,
బ్రహ్మచర్యము, సంయమమాది	200	,,
మిఠోభజనము మొదలగునవి	105	,,
సదాచారము	100	,,
గిర్భారోహణము	60	,,
దుర్వ్యసనత్యాగి	70	,,
సత్సంగతి	150	,,

వీటిని చక్కగా మార్గముజేసి, ఆమార్గమందు స్వాధ్యాయము ధర్మాచరణాది సదాచారామృతము 21 పాళ్లు గల్గి తరువాత వానియందు శుచిచారము సద్గుణాద్వైతవాది సునియ మములజేర్చి మాత్రముగాజేసి ప్రతిదినము ఇచ్చానసారము నేనింప దగును ఎవ్వరైన పుచ్చుకొనుటలో హాని లేదు.

అనుచానము

యమనియమివాడుగ్ధము. మాత్రలతో యశ్చేచ్ఛగా త్రాగవచ్చును.

మూల్యము- విశ్వాసపరిశ్రమ నాణెములు చిరునానా:— శ్రీవైద్యరత్న కవిరాజ ఆయుర్వేదాచార్య పండితి నిగద్దతత్వ ఆరోగ్యనిధి మహారాజ, నిగద్ద బోషధాలయము, భువనపురి, జగత్ నారాయణ చౌక్, ఆరురాకలి.

ప్రతినిధి:— డాక్టరు జయంతిసు బ్రహ్మణ్యశర్మ బి. యస్. వై శ్య, ఇచ్చాపురము (గంటాం)

సత్యమిత్ర

క్రొత్తగుజారాతీయ - యింగ్లీషుచివనప్రతిక

బొంబాయి మే 20:— బొంబాయిలోగారే ప్రభుమిత్ర ప్రతిక! : : : పాదించుటను ఆశుభముగాల దితివాంఛించుచు, పార్శ్వశిలజాడు ఆశుభసాధ్యమై 40, చంద్రగారు జూను మొదటి నేనీసుడి ముగ్ధమిత్ర బాధా మూర్తిగ గొల్పాల్సి డాంగ్లీషు దివ్యప్రతికను స్వకంఠముగా నడుపుదును ఆగ్లీ||

బ్రహ్మచర్యము

గాంధీమహాత్మునివ్యాసము

నవజీవను పత్రిక

“బ్రహ్మచర్యమునకు సరియగు సర్వము పరబ్రహ్మసందగ్ధము. పరబ్రహ్మ సర్వవ్యాపి సర్వాంతర్యామి సర్వమయము. ఈసత్యమును సరిగా గ్రహించుటయే బ్రహ్మచర్యము. ఇందులకు అంతర్విచారముగలదు. అంతర్విచారముగలవలన సహజావబోధము కలుగును. దానివలన కలిగినజ్ఞానము పరబ్రహ్మసందగ్ధమును చేరుకొనును. ఇంద్రియములను సంపూర్ణముగా వశపరచుకొనిన గాంధీ మహాత్మునివ్యాసము కలుగును.

మనో వాక్యాయక్రియలను నింద్రియనిగ్రహణము నలవరచుకొనవలెను. ఇది లభించువిషయమున నా కెట్టి సంకోచమును లేదు. అట్టి సంపూర్ణ శక్తి నాకింకను కలుగలేదని తెలుపవలసి వచ్చినందులకు నాకు చాల చింతకలుగుచున్నది. ఆపరమాధిని చేరుటకే నేను సర్వశక్తులను వినియోగించుచున్నాను.

పాంచభౌతికము ఈ శరీరమునందుండియే అట్టి ఉన్నతస్థితిని బడయగల నని నాకు గట్టిసమ్మతము కలిగినది. నా శరీరమునాకు ఇదివరకే స్వాధీనమైనది. సంపూర్ణచైతన్యమును గలిగియుండియు నేనచంచలస్థితి నిపుడు నిలుపుకొన గలిగియున్నాను. నావాక్యములనుగూడ చాలవరకు నేను స్వాధీనపరచుకొనగలిగితిని. నాభావములమాత్రము నాకింకను స్వాధీనముకాలేదు. నే నాలోచనానిమిగ్నమైన యున్నపుడు ప్రకృతివిషయమునకు సంబంధించినభావములుగాక అసంబద్ధములగు నన్యభావములతివేగమున నలముకొనుచుండును. అందువలన భావసంఘర్షణము కలుగుచుండును. అందువలన భావప్రతిషేధ మేర్పడుచుండును.

చైతన్యస్థితియం (బ్రాగ్దవస్థ) దున్నపు డిట్టి సంఘర్షణము కలుగకుండ నేను నియమింప గలుగునుగాని నిద్రావస్థయందు మాత్రము నా కాశక్తి సరిగానుండును. అప్పుడు మితిలేనిభావములు పరుగిడుచుండును. తలపోయని స్వప్నములుగూడ కలుగుచుండును. ఎపుడో నాశరీరస్థితికి సంబంధించిన భావస్ఫురణమరల కలుగుచుండును. చిత్తశుద్ధియు కుదురనివాని కుండు లక్షణ మిదియే.

ఆరోగ్యవంతములగు మనశ్శరీరములు

ఆత్మ ఆరోగ్యవంతముగా నున్నచో శరీరముగూడ రోగవిరహితముగానే యుండును. ఆత్మకంచలస్థితి ఏర్పడినచో శరీరారోగ్యముగూడ దానినిబట్టియే వృద్ధిచేయును గాన ఆత్మ ఆరోగ్యవంతముగా నున్నచో శరీరముగూడ బలవంతముగను దార్ఢ్యవంతముగను నుండితిరు నని ఎన్నడును తలపగూడదు. బలవంతమును ఉత్సాహవంతమునను నాత్మకొనిచోట్ల దుర్బల శరీరమునందే నివసించుచుండును. ఆత్మశక్తి విస్తరించినకొలదిని శరీర బలము క్షీణించుచుండును. మానవుడు ప్రారబ్ధమును (గతచర్యను) పూర్తిగా తొలగివేయు లేనట్టిదిని సాధ్యముగాదు. అట్టి అచంచలస్థితి నాకింకను కలుగలేదని నేను కొంచెమైన నిరుత్సాహము చెందను. నా కోరికలు నెరవేరకుండనే నేనువృత్తిచేయుట తలపించినను గూడ నాజీవితము విఫలమైనదని నేను తలంపను. ప్రస్తుతజన్మమునందు నా కెంత నమ్మకమున్నదో భవిష్యజన్మమునందు (పునర్జన్మ) గూడ నాకట్టిగట్టి నమ్మకమే కలదు. ఈ జన్మలో మనము చేయు కృషి యెంత స్వల్పమైనను నది వృథాగాదు.

జీవ్యాచార్యము (రుచులయంతాళి) ను జయించినగాని సంభోగవాంఛ చావదు. ప్రాచీనశరీరారోగ్యము తగినపుడే సంభోగవాంఛ అతిశయించును. నే నిటు లనుటవలన శరీరబలమును సమకూర్చుకొని భద్రప్రసరముకొనుట దోష మని నా అభిప్రాయము గాదు. అట్లు తలముట పొరబాటు.

రామనామస్మరణ

సంభోగవాంఛను యింద్రియ చాపల్యమును మాత్రము అడగింప రుచానికి సంలేతరామనామస్మరణమే ఉత్తమ సాధనము. తేజలము రామ రామ యనినంతమాత్రము చాలదు. ఏకాగ్రతతో దానియందే నిమగ్నము కావలెను. పరిపూరింపబడనిన భావములన్నిటిని నశింపజేయుటకే రామనామస్మరణ మొనరించుచున్నానను సంపూర్ణజ్ఞానముతోనే స్మరణచేయవలెను” అని మహాత్ముడు నవజీవను పత్రికకు వ్రాసెను.

సాముదాయక మతాంతరీకరణములు

(సి. ఎఫ్. ఆంధ్రానుగారు)

హిందూమతమునందలి నిమ్నజాతులను గుంపులు గుంపులుగా క్రైస్తవ మతములోనికి చేర్చుకొనుటనుగూర్చి నాయభిప్రాయమును తెలియగోరుచు ఒక మతప్రచారకుడు నాకు వ్రాసెను. ఒక మతమునుండి వేరొక మతమునకు జనసముదాయమును చేర్చుటనుగూర్చి చాల చర్చజరుగుచున్నది. ఈసమస్య సరిగా పరిష్కరింపబడినగాని భారతదేశమునందు వివిధమతములకు సమన్వయము కుదురదు. నేనువ్రాయబోవు వ్యాసమునందు నామతమును క్రైస్తవమతమునుగూర్చియే దెలిపెదను కాని యీ విషయములు ఇతరమతములకుగూడ అనువర్తించు నని తలంచెదను. ఆనువర్తించారకున కిట్లు ప్రత్యుత్తరము వ్రాసితిని:

“ఇట్టిప్రశ్నా విషయమున క్రైస్తవ మతమున పలుకులను గమనింపవలెను. ప్రస్తుత మతప్రచారకుల యభిప్రాయములతో సంతృప్తిచెందరాదు. వీరియభిప్రాయములు క్రైస్తవప్రభువు దెలిపినవానికి విరుద్ధముగా నుండవచ్చును. ఆయనబోధయందు ప్రప్రథమమున నిట్లుదెలిపెను: “దైవముయొక్క యిష్టానుసారము నడచువాకే నాకు తల్లియు, భ్రాతయు, సోదరియు నగుదురు.” ఈసిద్ధాంతమును క్రైస్తవ మతజీవితమునందెట్లు ఆచరణకు తెచ్చెనో గమనింపవలయును. ఆయన రోమను మతము, పైరో ఫాసిషియను స్త్రీలమతమున, గ్రీకులు, సమరిటుల మతమును గూడ సన్మానించెను. ఈమతములన్నిటిని యూదులు నిందించుచుండిరి. అన్యమతములవారిని యూదులుగా మార్చుటకు క్రైస్తవయొన్నడు ప్రయత్నింపలేదు. ఆయన పృథక్రీతముగా వారియెదుట నుంటచే వారిజీవితము లానందదాయకములయినవి. ఆరీతిగా వాయుదాహాపకారముండ అనుజ్ఞనిచ్చెను. ఆయనకాలమునందు యూదులు అన్యులను తమమతమునందు చేర్చుకొనుటనుజూచి యేసుక్రీస్తుతీర్పుముగా ఖండించెను. “అన్యనోక్కుని మితమునందు చేర్చుకొనుటకు విశ్వప్రయత్న మొనర్చి చివరికు వానిమిత్రులైండింతలు పాపకర్మునిగా చేయుదురు. మీరు జూదీయులు మీకు కీడు సంపాదించుచుగాక.” అని ప్రైబ్బుని, ఫారిసీలను నిందించెను. తనవిచారణదినమునాడు క్రైస్తవప్రభువు తన్ను విశ్వసించినట్లు నటించి క్రీమయనునది యింపుకై న లేనివారిని “నేను మిమ్మునెవ్వరను” అనినడిచెను. తననామమే యెరుంగక పోయినను నిమ్నజాతులయందు, కేవలయందు దయ గలిగి పవిత్రమైన మనస్సుగలవారిని జూచి “నాతండ్రికి క్రీమాన్నదమైన బిడ్డలారా దయ చేయుడు. మీరు నాకాకలి, యగునపుడు అన్నము పెట్టితిరి, దప్పిగొనియున్నపుడు జలముసంగితిరి.దిగంబరిపై యున్నపుడువస్త్రములొచ్చితిరి.రోగి నై త్రెదనందున్నపుడుజూడవచ్చితిరి.మానవులలో అధము డెవరికైన ఈసౌకర్యములు చేసినచో నాకొనర్పినట్లే. అనియనెను. మానవజాతిగూర్చి క్రైస్తవమతము యభిప్రాయము తీనివలన దెలియుచున్నది. ఇది సరిగా మతమునుగూర్చి నెంటుకేముగారు చేసిన నిర్వచనమై యున్నది. దైవముఖమును మనము అనుసరింపవలసిన మతమేమన తండ్రిలేని వారిని విధవలను వాణ్నిధితియందు జూడబోవుట నిష్కళంక జీవనము గడపుట.

కావున మీరు మతప్రచారకుల ప్రవర్తనముగూర్చి క్రైస్తవప్రభుని యభిప్రాయములు చదివి తెలిసికొనినచో ఆయన మతాంతరీకరణములకు,ముఖ్యముగా సాముదాయ మతాంతరీకరణముల కంగీకరింపడని తెలిసికొన గలుగుదురు. ఆయనవేరొక విన్నపము గావించెను. “నన్ను ప్రభువుప్రభువు అని కీర్తించువారందరు స్వర్గమును చేరజాలరు. కాని సర్వమునందున్న నారండ్రి యజ్ఞప్రకారము ప్రవర్తించువారే చేరగలుగుదురు. మతమునది మనస్సా నాటికొనియుండవలెను. పవిత్రమైన జీవనమే మతము నామకా ఒక మతమునకు చెందియుండిన లాభములేదు.”

ఈరీతిగా నేను మతప్రచారకుడైన విలేఖరికి వ్రాసితిని. నాకు ఈదేశమున ౧౦ దుకలిగిన ఒక అనుభవము గూర్చి తెలిపితిని. అదేమన నేను జూచినహిందువులు, ముసల్యాలు, శిక్కులు అందరి ముఖములందు క్రైస్తవ జూడగలిగితిని. వారిలో క్రైస్తవస్వభావము కనిపెట్టితిని. ఇది నాకు అత్యంత సంతోషము కలిగించెను ఈయనభవములన సిగ్గుపడితిని. ఇట్టివారిమతము మార్పుకై వచ్చితిని. తలంచుటకు సిగ్గున తలవంచుకొంటిని. మతాంతరీకరణము జేయుదినములు గడచినవి. మరిరావు. అట్టిస్వభావము నశించినదని విశ్వసించుచున్నాను కావుననే వాయుముఖమును సిగ్గుపడచి క్షుర్యము

గా జూడగలుగుచున్నాను. మతసన్దేబ్ధయు మతసంతోషమును గలిగినవి.

మొదటిలో ప్రతివానిని క్రైస్తవమతమునందు చేర్చుకొనుటకు సకలసాధనముల నుపయోగింపవలెనని తలంచితిని. కాని అట్టి యుద్దేశము క్రైస్తవప్రభువు సిద్ధాంతమునకు విరుద్ధమని తెలిసికొంటిని. అప్పుటిలోగూడ అవసరసమయమున నెను దీయుమండెడివాడను. ఒకమిత్రుడు. నాయందు గల యనురాగముచే, నేనుకోరినచో తప్పక క్రైస్తవమతమున చేరుదనని పలికెను. కాని వానిని అట్లు అన్యమతముచేకొనుమని అనుటకునాకు నోరురాకుండెను. నాయందనురాగ మున్నంత మాత్రమున అట్లు చెప్పట అన్యాయమనితోచెను. ఇదినిర్వర్ణమేయగును. ఒక మతమునందు విశ్వాసము కలుగవలెనన్న అదివలననే ఉద్భవించవలెనుగాని, ప్రాచీననిర్వర్ణములన కలుగగూడదు. ప్రాచీననిర్వర్ణమునుపయోగించినచో నిసుకలో మేడకట్టబయ్యును. నిజమైన మతవిశ్వాస మనెడు మండిము అంతగాత్మియనెడి రొతివునా దిపై నిర్మింపబడవలెను.

నేను వ్రాసినకాఖలోని చివరభాగమునందు ఈయంశమును స్పష్టముగా దెలుపబడెను: “ఇందలిసత్యమేమన పరాత్పరుడు అనేకవేలయెండ్ల యొక్క అభివృద్ధిని గుర్తించును. ఒకటి రెండేండ్లలో చేచారు. అల్పవిజయములను పాటింపడు యుద్ధసమయమున క్రైస్తవులందరిలో నెక్కువగౌరవమును సొసముటి అఫ్ఛెండ్సు అనుగంభమువారు పడయగలిగిరి. కాని యీసంభము అతిస్వల్పసంఖ్య గలది. క్రైస్తవప్రభువు సాముదాయక మతాంతరీకరణముల కెన్నడు సంలేసింపజాలడు. ఒక్క వ్యక్తి యొక్క ప విత్రమైన అంతరాత్మ నేగొరవించును. వ్యక్తియొక్క అంతరాత్మకే నచ్చుజెప్పవలెను. అనేకమంది నోక్కుసారి మతములో చేర్చుకొనుటవలన ఇది నెరవేరదు. అట్టివారు తాముక్రైస్తవమతముచేకొనిన గొప్పలాభమే దియో గలుగునని ఆశపడి వచ్చురు. క్రైస్తవప్రభునకు నిజమైన శిష్యు లెట్టివారో ఆయనయే దెలిపెను. “నన్ను అనుసరింపదలచినవారందరు స్వార్థమువీడి క్రాసునుప్రతిదినము పట్టువలెను. అట్లయినచో నాకు అనుచరులగుదురు” అని నడిచెను. క్రైస్తవప్రభువు దెలిసినపరీక్ష యిది. దీనికి సిద్ధపడినవారందరిని క్రైస్తవ మతమున చేరుటకు ప్రోత్సహింపవచ్చును. కాని యిట్టిసద్భూమొక్కటియు ప్రస్తుతము ప్రచారకులు దీక్షగా జేయుచున్న సాముదాయక మతాంతరీకరణములందు అగపడవు.”

ఈవిషయములకు, వేరొక అంశమునుచేర్చితిని. హిందువులు తెలివితెచ్చుకొని తమనెరములను తేజిసికొని తమవాఙ్మతములను గుర్తించి మతమును పునరుద్ధరణముచేయ బ్రయత్నించుచుండగా ఇట్టిసమయమున క్రైస్తవప్రచారకులు సాముదాయక మతాంతరీకరణములను జరుప తొందరపడుట క్రైస్తవసర్వవిరుద్ధమనియు, అన్యాయమనియు నేను భావించెదను. హిందూమతము నుండి తప్పిపోయినవారిని తిరిగి ఆమతమునకు చేర్చుకొనుప్రయత్నములందు సహాయపడుటయే క్రైస్తవసర్వమునకు సరివదును. ఇట్టిపనిచేయుట చాలాబాగుగ నుండును.

(యంగుఇండియ)

నాభా అకాలీకేసు

29 వ తేది విచారణ

ఫరీద్కోట సంస్థానము సంగ్రామకసంఘసభ్యుడు లాలా యిజురాయిగారు సాక్ష్యమిచ్చిరి. డ్రోలీజతవారు 300 మంది విడివిడిగా వేలకొలది ప్రజలలో కలిసి షాహిదీ జతతో కూడ వచ్చిరి. దూలీసింగు అను పోకిరినాయకత్వముక్రింద 150 మంది హూర్నావాదుగూడ నుండిరి. జయల్ ఊద్యోగులు ప్రారరాక్షసులు, అకాలీజతవారు పరమసాధువు లని అకాలీపత్రికలు ప్రకటించుటచే ప్రజలకు ఉద్యోగులపట్ల తీవ్రమున క్రోధము ప్రబలినది. ప్రజలలో చాలమంది కర్రలను చెట్లకొమ్మలపై తెలను పట్టుకొనిరి. సంస్థానసేన పోలీసుదళములవారు తప్పయి తరులవరైన షాహిదీజతపై బడినచో అట్టి యితరులను తమను గొట్టుట కీప్రజలు పూనుకొనిరిని నాకు తెలిసినది. సుమారు పదివేలమంది యితరప్రజ లుండిరి. కెవలూజనుండు గిద్దాప్రిగార్లు గూడ వారితో నుండిరి. సంగ్రామకసంఘాధ్యక్షుడు ఇంద్రసింగుగారు నోటిమాటగా నాజ్ఞాపించుటచే నేను భాగ్యశ్రీ వెల్లి సంగతులను తెలిసికొని జయల్కువెల్లి ఉద్యోగులకు తెలిపితిని. తాము గుడ్డచెట్టుల నెటాలనో, తప్పించుకొంటిమని యింద్రసింగు కోల్డు స్త్రీయుగార్లు నాతోచెప్పిరి. అని యీసాక్షి, నడిచెను. (ఆ!ప్రె!)

స్థానిక వార్తలు

చెన్నై పురి జుట్టిట ప్రభుత్వ ఆంధ్ర కాంగ్రెసు సంఘము:—ఈ సంఘముయొక్క అసాధారణ సమావేశము 31 తేదీ శనివారము సాయంత్రము 5.30 గంటలకు ఆంధ్ర ప్రతికా కార్యాలయమునందు జరుగెను. సభ్యులెల్లరు పృథక్ పృథక్ చేయబోయిరి.

1. కార్యక్రమము:—మండలసంఘమునకు సభ్యుల నెన్నునటు 2. రాష్ట్రసంఘమునకు సభ్యుల నెన్నుకొనుట.

రాకపోకలు:—నయ్యదు మహమ్మదు హబీబ్, మెన్ద్రాలో మహమ్మదీయగురువు మలబారు బోయియుండెను. తీసు ఉదయం తిరిగి చెన్నై పురివచ్చిరి.

ఇరిగేమన సెలవుకొనిపోయిరి ఎం. ఎస్. కృష్ణరావు గారు సేతుఉదకమండలమునండి విచ్చేసిరి. ఎలక్ట్రిక్ ఇంజనీరు 1. వి. చాటిగారు మెట్టపాల్యం మెయిలులో వచ్చిరి.

రా.సి.సి. వి. ఎస్. నరసింహారాజుగారు విశాఖపట్నమున 3, ఇకా కంటాక్షుకమిషనరు చెన్నైగారు నేలమునకు నిన్న రాత్రి బోయిరి.

ప్రభుత్వోద్యోగులు:—డబ్ల్యు. టి. న్యూసేమనం నాయకులలో తాత్కాలికము కలెక్టరుగానున్నవాని క్రిష్ణా జిల్లా సబ్ కలెక్టరుగా మార్చిరి.

శ్రీ రామకృష్ణ చిత్రం - మదరాసు

1898 సం. చెన్నై పురిలో శ్రీస్వామి వివేకానందలవారి ప్రొద్దులమువలన శ్రీరామకృష్ణ ప్రచారకసంఘము స్థాపించడమైనది. అప్పటినుండి యీసంఘమువారు చెన్నై రాష్ట్రమునందు వివిధ భాగములలో 12 కాళాసంఘముల స్థాపించి ప్రేమతత్వమును బోధించుచున్నారు.

చెన్నై నగరములోనున్న స్వామిలు వివిధచోట్ల మతవిషయక చర్చలను ఉపన్యాసములను జరిపివేదాంతములనుబోధ జేయుచున్నారు. కావలసినవారికి మతశిక్షణ మొనగరుచున్నారు. ఆంగ్ల,తమిళ భాషలలో రెండుప్రతికలను, ఇతరగ్రంథములను ప్రకటించుచున్నారు.

ఈసంఘమువారు మదరాసులో రెసిడెంషియలు హైస్కూలుల నొకదానిని దీనికి సంబంధించిన విద్యార్థి వసతిగృహమును స్థాపించిరి. అందు 120 బాలురుగలరు. 80 మందికి ఉచితభోజనసదుపాయము నొసగుచున్నారు. వీరికి విద్యలో పాటుసాంఘిక నైతిక,మతశిక్షణ యొనగబడుచున్నది. ఈపాఠశాలను మెచ్చుకొని ప్రభుత్వమువారు భవనమునకై ఒకటవ రూపాయల నొసంగిరి.

బాలికా పాఠశాల

శ్రీ కారదామత్యమందిరమున బాలికా వసతిగృహము యొకటిస్థాపించబడెను. ఇందు 18 మంది బాలికలుగలరు. దీనికి సంబంధించియున్న పాఠశాలయందు 150 మంది విద్యార్థినిలు గలరు. ఒక ఆంగ్లప్రీమియరైంట్లు 15 మంది ఉపాధ్యాయినులు ఉచితముగా పనిజేయుచున్నారు. ఇందునాథలగు బాలికలు, బాలవిరంతువులను చేర్చుకొనెదరు.

దీనినిపుడు శ్రీల ఓరియంటలు కాలేజీ యనుపేర పెద్ద కళాశాలగా మార్చి శ్రీలకు పురాగ్రంథములు, శ్రుతులు, వేదాంతము, ఆధునికకాస్త్రములలోపాటు నేర్పటకు సుద్దేశించుచున్నారు.

ఈకోశాలలో శ్రీలకు విద్యనేర్చుట ఆవశ్యకమని ప్రతివారు సంగీకరించెదరు. శ్రీలకు విద్యనేర్చుట జీవనాధారము గడించుటకుగాను. వారికి విద్య నేర్పి, పురాతనవిజ్ఞానాభివృద్ధి నుకల శ్రీలకు గలుగజేసి తద్వారా భావిజాతీయాన్నత్యము గలుగజేయువలెను. మన ప్రస్తుతవిద్యాలయములు బాలరస చెరువునున్నవి. వాటి ఆనాగతములనుండి శ్రీలైన తప్పించలేము.

శ్రీల విద్యాభివృద్ధికై చాల పాఠశాలలు ఆచుటచుట శులభమైనవి కాని రామకృష్ణమిషను వారు ప్రవేశపెట్టుచున్న జాతీయ విద్యావిధానమును ప్రత్యేకాధిక్యతగలదు. సభ్యులు పవిత్రమైనస్వభావముగల స్వయంభులను తమూరుజేయుటయే వారియుద్దేశము. ఈపద్ధతులపై 19 యేండ్లనుండి బాలర విషయమున పాటుపడుచున్నారు. సద్భావము కుదుర్చునలెనన్న త్యాగము, మానవసేవ ప్రత్యక్షముగా జేసి చూపవలెను. బాలరకండ్లయెదుట నవి ప్రకాశించుచుండవలెను. కావున ప్రతివిద్యాలయము త్యాగశీలరగు ఉత్తముతాధికల యధనమునందుండవలెను.

పైన చెప్పిన శ్రీలకళాశాల నిర్మించుటకు లక్ష రూపాయల తక్కువగాని ధనసహాయము గావలసియున్నది. దేశీయులరు తోడ్పడ ప్రార్థించుచున్నాము.

శివానందా

శ్రీరామకృష్ణమతాధ్యక్షుడు

రైల్వే ఇంజనులలో బొగ్గువేయువారి సమ్మె

రైల్వే పూర్తిగా నాగిపోవుట

మధుర, మే 29:—మధురలో ఇంజనులలోని బొగ్గువేయు పనివారందరును నిన్ను మధ్యాహ్నము 1 గంటనుండియు సమ్మెకట్టిరి. అందుచే రైల్వేస్టేషన్లు నాగిపోయెను.

గత బుధవారమున, పెరుమాళ్లనాయకులు అను నతడు ఇతరులసహాయము లేకుండ ఒంటరిగా నొక పెద్ద ఇంజనును నడుపుటకు నిరాకరించగా, అతనికి రు 12 లు జరిమానా విధింపబడెను. తరువాత నాదినముననే కాంతను అను మరెయొక ఘోరు మనగూడ నివనిని జేయనిరాకరించినందులకే రు 6 లు శిక్ష విధింపబడెను.

గుణముతో అను కీ నరు, ఒకరు నర్సుజేయ నిరాకరించె ననుకారణముచే నాదినముననే రు 3 లు జరిమానా విధింపబడెను. వీరందరును వై ఆధికారులకు అప్పీలుచేసిరి. గాని ఉపయోగము లేకపోయెను. అంతట ఘోరుమనులు అందరుగలసి వై జరిమానాలను రద్దుజేయవలసినదనియు ప్రతి ఇంజనునకు ఇరవయ్యైదు మకల నేర్పరుపవలసినదనియు ఆధికారులను గోరిరి. వారికోరిక లంగీకరింపబడకపోవుటచే ఘోరుమకల ౦ దరు ను సమ్మెకట్టిరి. అందుచే నిన్ను మధ్యాహ్నము 1 గంట తరువాత నేరైలుబండియు బయలుదేర లేదు. అంతట లోకోనూపరించెండెంబు జరిమానాలను రద్దుజేసెను. కాని ఒక్కొక్క ఇంజనునకు ఇరవయ్యైదు మకలను నియమించుట కంగీకరింపలేదు. అందుచే 120 ఘోరు మకలను ఇంకను సమ్మెయంచేయుండిరి. అంతట లోకోనూపరించెండెంబును మారినుగాను, మెయిలు ఇంజను డ్రైవరును ఘోరుమనుగా నుపయోగించుకొని, తానే స్వయంబు నొకరైలును నడుపుటకు మూడువార్యాయములు ప్రయత్నించెను. కాని సమ్మెకట్టినవారందరును రైలుపట్టాలమీద నడవకుం పండుకొనుటచే ముందున నడువబాలకపోయెను. అంత మధుర పోలీసుదళమువారి సహాయమును గోరగావారు తగు సిబ్బందితో పోటు మెయిలును బయలుదేర జేయుట కేర్పాటు నొనర్చిరి. మెయిలుబండి యింకను బయలు దేరలేదు. (ఆ. ప్రె.)

సమ్మెదారులు మెయిలు కడ్డముగా కూర్చొనుట ప్రయోగములు సేమనులోనే దిగబడిపోయిరి

మధుర, మే 30:—నిన్న 2 బోలు మెయిలు రాత్రి 9-30 నిమిషములకు బయలుదేర లేదు. అప్పుడు రామకాడు రిజిస్ట్రేటరు, లోకం మేజిస్ట్రేటును, పోలీసుదళము చేతులవలన బంధించి చేసిరి. ప్లాంఫారముమీదను నట్లును కూడి నడుమస్థులుపోలీసువారిచేరిమిజేయబడిరి. సమ్మెదారులు మెయిలుబండిని నడువడపట్టాలకడ్డముకూర్చుండిరి. ఈదళవారు కోరిక ప్రకారము ఘోరుమను యెక్కుడు మెయిలుమీద లేదని చెప్పగా మెయిలును పోనిచ్చిరి. లోకోయినప్పటికీ పాండేరసను గారు డ్రైవరువనీచేసిరి. డ్రైవరుతిమ్మగారు ఘోరుమనువనీచేసిరి. సామి కల్యాణమరతు పామ్మెటప్పటికి ఒక ఘోరు మను సమ్మెదారుడున్న డ్రైవరుతిమ్మను నీవు ఘోరుమనువని యెందుకు జేయుచున్నావని గట్టిగానిర్బంధించి ఆశీర్గత. తనచూకల్లినండి చెన్నై పురి దూస్టి కేట మెయిలు నడుపబడెను.

హిందూస్త్రీ సమాజము:— శ్రీధానందస్వామి

వారి నూచలప్రకారము ఏర్పడిన ప్రైసమాజమువారు 28 వ తేదీ సాయంత్రము సౌందర్యములలో శ్రీమతి రాయగారి ఆస్థితత్వక్రింద సభజేసి యాదినపత్రికాసముల గావించిరి:—

- (1) ఈసమాజము రాజకీయవిషయములందు పాల్గొనదు. (2) హిందవశ్రీల సభివృద్ధిమార్గమునకు దెచ్చి, ముఖ్యముగా దేవదాసీలకు తగినసహాయము జేసి చెడువృత్తినిమాని గౌరవజీవనములు గడపుటకు తగిన యేర్పాటులు గావించుటకై హిందవశ్రీలసమాజము స్థాపించవలెను. (3) ప్రస్తుత మున్న సభ్యులకు, నింకను ఎక్కువమందిని చేర్చుకొను ఆధికార మొసంగబడుచు. 2 వ తీర్మానమునందలి అంశముల నాచరణకు దెచ్చుటకుగాను సమాజమునకు కొన్ని నిబంధనల నేర్పరచి, తమలో కొందరిని కార్యనిర్వాహకులుగా నెన్నుకొనవచ్చును.

అధ్యక్షురాలు చివరకు నిట్లుపన్వసించెను:— దేవదాసీలు ప్రస్తుతమున్న నీచస్థితినుండి వైకి దీయకున్నచో మనమే నిందార్హులగుదము. వారామురికేనుంట్లలోపడి క్రుద్ధులమండ జూచి ఊరకొనిన నేరము మనది. వారినికాపాడుటకై హిందూయిలో నేవానవనుండి శరణాలయమును స్థాపించి, అచ్చట దేవదాసీలకు లేకు అల్లిక, విద్య, మతబోధ మున్నగునవి గణపవలెను. ప్రార్థనమందిర మొందు నిర్మించి అందు భగవద్గీత రామాయణకథలను వినిపించుచుండవలెను. గుబ్బులక్కర్తముగారి యధనమునందు వితంతుశరణాలయముబాగుగ పనిజేయుచున్నది. అబ్బోటికి శ్రీలువచ్చి తగినసహాయమునగుండవలెను.

నిన్నటిదినమున ఒక్క 2 మెయిలుకేళ్లు మధురనుండి ఆస్తిదిక్కులకురైల్వేయొ ఆపివేయబడినది. అందువలనవిలువలవలసిన బొగ్గు ప్రయాణికులందరిని ఆచుట్టివేయవలసినదని వనరులేర్పరచెను.

ఇంజనులపై రాళ్లువర్షుట

నిన్న రాత్రి సమ్మెదారులు లోకోపైపెట్టెట్ల వేసి రాళ్లు వర్షుచుండబడిరి. ఒక్కయింజనునైనను బయటికి తీసికొనిన చుట్టకు వీలలేకపోయెను. నరకులను అచ్చట నుండి యెచ్చటికి మార్చుటకు సయ్యము యింజను దొరకలేదు. రైల్వేస్టేషను లోకోపైపెట్టె యెచ్చటికిని పోలీసువారిబందోబస్తీలో నేయున్నది.

సమ్మెదారులు కోరునది

తమజీతము క్రిందటి సంవత్సరమువలెనే యురిధిక లెనియును, కొంతమందివై విధింపబడిన జరిమానాలు తీసివేయబడవలెననియును, ప్రతిరైలునుమీద యెక్కువ ఘోరుమనులను నియమించుదనియు సమ్మెదారులు కోరుచున్నారు.

జిల్లాట్రాక్ మాజరించెండెంబును, సాదించిజన్ రైల్వేయొకటంబు బి.సి. స్కాటుగారుసమ్మెదారుల యెచ్చటికివచ్చిరి. పెండ్లివారందరను మధురలో నిలిపి పోవుటకు తేత పజువోట్ల నడు జరుగవలసిన పెండ్లిండ్లు ఆగిపోయినవి.

లోకో ఉద్యోగములను ఘోరుమనులను నేటియందను ఒకసభచేసి కలిసికొనవలెనని వి. సి స్కాటుగారు యేర్పాటులను జేయుచున్నారు.

స్కాటుగారు సమ్మెదారులలోమాట్లాడుట వ్యవహారములు పరిమారముకాలేదు

మధుర, మే 30:— సాదించిజన్ రైల్వేవైజిల్లుస్కాటుగారు తమవారులతో సభచేసినతరువాత నేటియందనును కొందరుగండి సమ్మెదారులతో మాట్లాడిరి. ఒక్కొక్కయింజనుపై యెక్కువఘోరుమనులను వేయువిషయము తరువాత ఆలోచింపబడుననియు ముందువారిని పనిలో ప్రవేశింపుననియు అడిగెను. తరువాత ఘోరుమనులందరునభిజేసి ఏజెంటుగారు చెప్పిన విషయములను విచారించి వారి కష్టములను పూర్తిగా తీసివేసవరకు పనిలో ప్రవేశింపబడవలసి తీర్మానించిరి. వారిజీతముల విషయమునకు వినిపించునను పూర్వపుస్థితిగతులే యుండవలసినవారు కోరుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

తిరుచునా పల్లి

మధుర, మే. 30:— తిరుచనాపల్లిలో పనివాండ్లు కూడా సమ్మెకట్టుటచే, అటునుండి వచ్చురైళ్లుకూడ నిలిచిపోయినట్లు వార్తవచ్చినది. (ఆ. ప్రె.)

సి స్టూ

సిస్టూ, మే 29:— ఇచ్చటికి తచ్చియన్న కాటూలు బ్రటిషుమంత్రి కలనలు హాగ్గిను నేడు ఇచ్చటనుండి వెళ్లిపోయెను. ఈయన కొలదిదినములలో నెవమీద నింటికినెట్లను. దెనరలు సర్ క్లాడ్ జేకబుగారికి విందు

రాజకరినిధి మందిరమున ఈరాత్రి దెనరలు సర్ క్లాడ్ జేకబుగారికి రాజకరినిధి విద్యోగిని, ఆయన వైస్రయలో కనిపనని గూర్చి ప్రకాశించి, 1920 సంవత్సరమునండి ఆయన దెనరలు, స్టాఫు ప్రధాను దని చెప్పి ఆయన కారోగ్యమున కోరిన. (ఆ. ప్రె.)

బొంబయిలో దూరశ్రవణము

బొంబయి మే 29:— ఈసాయంత్రము సర్. లాతెన హేపురుగారు, బొంబయి ప్రెసిడెన్సీ రేడియో క్లబ్బు ప్రారభోత్సవమును జరిపినపుడు, మొదట బ్యాండు సంగీతమును, త:వాత, రాయటరు, అస్సోసియేటెడు ప్రెస్సువార్తలును నివీంపబడెను. ఆయాత్సవమున కరుదెంచిన పెద్దమనుష్యులందఱు, ఒకటిన్నర మైలుదూరమున జరిగిన బ్యాండు వాద్యము: స్పష్టముగా వినిరి. అతిథులమాటల సందడివలన అస్సోసియేటెడు ప్రెస్సు రాయటరువార్తలు అంశస్పష్టముగా వినిపించెను. సభ్యులు మాటలాడుట తగ్గి నిశ్శబ్దముగా నున్నచో నిమిద బొంబయిగా వినిపించును. ప్రాచ్య సంతానముల యంద మానేజింగు డైరెక్టరు ఎస్. ఇ. కోమల గారు, మాన్వెట్టి పరిస్థితులవలన మార్చి మొదలు జూను మాసమువరకును భారతదేశములో దూరశ్రవణము కష్టముగ నుండునని నుడిచెను. రేడియోక్లబ్బు ఆధ్యక్షుడగు లాతెన హేపురుగారు యవస్థసిం:ము, పశ్చిమ భారతదేశమున నిక్షబ్దులన గలిగిన అభివృద్ధిని విరించెను. అంతట సభ్యుల హర్షధ్వనులు చెలరేగుచుండ క్లబ్బు తెరువబడెను. (ఆ. ప్రె.)

కాంగ్రెసు సంఘములు

మహాత్మానివాసము
యంగుండియా

“స్వరాజ్యపక్షమువారికిని నాకును గల భేదము ప్రబలమును ప్రధానమును నిష్కపటము నై యున్నది. కాన కాంగ్రెసుపక్షము పని ఎటుల జరుగవలెను విషయము నాలోచించుటవసరము విరుద్ధాభిప్రాయములు గల రెండుపక్షములవారు కలసి ప్రభుత్వము నెటుల సాగింపజాలరో అటులే రెండు పక్షముల వారును కలసి అసహాయోద్యమమునుగూడ సాగింపవీలు లేదు. బిరుదములు మున్నగువానిని బహిష్కరించుటగూడ కాంగ్రెసువిధానమున ముఖ్యభాగమనియే నేను గట్టిగా నమ్మెదను. దేశీయమహాసభ వారు తమజాతీయసంఘములలో బహిష్కరణమును విధిగా నేర్పరచి సాగించుచున్నంతకాలమును బహిష్కరణము జాతీయమేయని నేను పూర్తిగా నమ్మెదను. చిరుదములు గల వారు, న్యాయ నాదులు, ఉపాధ్యాయులు, ప్రభుత్వశాసనసంఘసభ్యులు మున్నగువారు అనగా తమంతతాము దొరతనమునకు సహాయము చేయు ప్రభుత్వశాఖవారు కాంగ్రెసుసంఘములలోగూడ కార్యనిర్వాహకులుగా నుండినగాని ఆ సంఘములు పనిచేయుచింత ప్రభుత్వసంఘముల పలుకుబడి, ప్రతిష్ఠ, మాయమెరుగు మున్నగువానిని కాంగ్రెసు మహాసభ రూపుకొనజాలదుగాన పంచబహిష్కారములు, దౌర్జన్యరాహిత్యము, సత్య నిరతిమున్నగువానియందునమ్మకము లేనివారు కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సంఘములదు సభ్యులుగా నుండగూడదు. సభ్యులుగానున్నవా రావదవ్రలకు రాజీనామాల నియ్యవలెనని మహాత్మాప్రవాసిన వ్యాసము యంగుండియా పత్రికలో ప్రకటించబడెను.

అ.ప్రె.

గాంధీమహాత్మాడు

రెండు నెలలవరకు అహమదాబాదులో
విశ్రాంతి గొనెను

జాహ్నాలో నింతవరకును విశ్రాంతిగొనినటులే జూలై నెలాఖరువరకును అహమదాబాదు సభ్యుల ఆశ్రమమునందు మహాత్మాడు విశ్రాంతిగొనెను. కథలకు వెళ్లుటకును ఉపన్యసిం చుటకు సంకుల్పింపని సహించుటకు నింకను మహాత్మానకు శక్తి కలుగలేదు. కొద్దిమారమునడచుటకు మాత్రమే శక్తి కలిగినది. రెండుపత్రికలకు వ్యాసములను వ్రాయుటతోనే ఆయనకు ఆలయక కలుగుచున్నది గాన ఆపరిమితమగ వచ్చుచున్న ఉత్తి రములకు ప్రత్యక్షతరములను గూడ పంపజాలకున్నాడు.

(అ.ప్రె.)

ఆంధ్రరాజీయకారికసభ

యస్. వి. రైల్వేపనివాండ్లసంఘము
శాస్త్రీస్థాగరి నభిరంజించుట

జూలై 23:— యస్. వి. రైల్వేపనివాండ్లసంఘము కడు సాగు అహగ రి-15 నిమిషమునకు కుట్ర, జినినాలో గలను అంతిరాత్తిను - 25 కు సభ కార్యకర్తలకు సభానిధి నిమిషము దియకు జోగిపు రాజీస్థాగరి సభిం దిం చుచు, నారియండు గంభము కడు కల సభ్యులకు సభా కేలియ జేయుచు, యడిగన్ రైల్వే పోజాండ్రాడు, లను జినినా సభవానికి తెలియజేయగై బాక్సిస్థాగరి కేసును తీర్మా ములను గానించెను.

(అ.ప్రె.)

తారకేశ్వర సత్యాగ్రహము

29 వ తేదీ అరెస్టులు (సత్యాగ్రహము)

నిన్న 16 గురిని అరెస్టు చేసిరి. మహావీరభక్తమువారు పరిసరగ్రామములలో ధనమును సమకూర్చుచున్నారు. సచ్చిదా నందస్వామికి కొద్దిగా నయముగా నున్నది. దేవాలయమార్గములచేత నింకను స్త్రీలు కావలెకాయుచున్నా రు. దేశబంధుచిత్తరంజనదాసుగారు 30 వ తేదీ నిచటికి వచ్చె దురు.

మహాత్మా అనుచరులపై కేసు

మహావీరభక్తమువారు కరపత్రములను పంచిపెట్టుచుండ గా వారిని కొట్టినందులకు మహాత్మా దర్బాజులను ముగ్గురిపైని కేసు కేయబడినది. 28 వ తేదీని పెరంపూరు మేజిస్ట్రేటు 144 వ శ్లో నుక్రింద వారిపైని నేరస్థాపనముచేసెను.

అప్రాజ్ఞ(మైనరు)లు సత్యాగ్రహ మొనరింపగూడదు

అప్రాజ్ఞ (మైనరు)డగు తనకుమారుడు సత్యాగ్రహమొన రించుచున్నాడని సరళాదేవిగారు పత్రికలకు వ్రాసినలేఖను మహాత్మాకు చూచి అజ్ఞిబాలురు సత్యాగ్రహ మొనరింప గూడనని తంలివార్త నంపెను. (అ.ప్రె.)

వైకం సత్యాగ్రహము

ఆర్యసమాజమువారి తంలివార్త

ఆర్యసమాజిక్ష నవలంబించిన తియ్యలను వైకంలో రాజమార్గములవెంట నడువనీయకపోవుట ఆక్రమము. ఈఆక్ర మమును త్వరలో తొలగింపనిచో చిక్కులు కలుగగలవు అని అమృతేశ్వర ఆర్యసమాజికు అంతరంగసేవాసమితివారు తిరువా న్నూగు దివాను దిలి బిటి. రాఘవయ్యగారికి తంలివార్త నంపిరి. (అ.ప్రె.)

రాత్రులు సత్యాగ్రహము మానివేసిరి

ఇప్పుడు వలంటీరులు పగలు మాత్రమే సత్యాగ్రహస్థాన మునకు వెళ్లుచున్నారు.

శ్రీమాన్ రాజగోపాలాచారిగారు పూర్వచారపక్ష మునాయకులు కొందరును నిన్న సంభాషించిరి. సప్తానప్రజ లలో (నిమ్మజాతులు సహా) హెచ్చుమంది ఎట్లుల ఓట్లనిచ్చిన ఆటలు నడుచుకొనుటకు వారంగీకరించిరి గాని హెచ్చుమంది ప్రతికూలముగా ఓట్లనిచ్చినచో కాంగ్రెసు వారు సత్యాగ్రహ మును మరల ప్రారంభింపగూడదని వారు కోరిరి.

డాక్టరు వరదరాజులు నాయుడుగారు బహిరంగసభ లో నుపన్యసించిరి. నాయకులను వలంటీరులకు చెరసాలలకు పంపుట ఆక్రమము. ఎజావాలు శ్రద్ధపుచ్చుకొనకుండుట కోచనీ యము. ఈ సత్యాగ్రహము భూతపయకు సంబంధించినది గాని రాజకీయములకు సంబంధించినదికాదని నాయుడుగారు నుడిచిరి. రామస్వామినాయకరుగారిని నిన్న (29 వ తేదీ) రాత్రి అరు కుట్టు చెరసాలకు పంపిరి. (అ.ప్రె.)

తూర్పుకృష్ణా జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము-బందరు

ఈజిల్లాసంఘమునకు యాదిగను వ్రాయబడిన ఫిర్కాల నుండి ఫిర్కా ౧ కి గి గుర్తుపలిగియున్న యెన్నుకొని రాజో పు జూలై ౧౦ తేదీలోపల చెరునల్లు జిల్లాకాంగ్రెసు కార్యస్థానమునకు పంపవలెను. జూలై నెలాఖరులోగా నూతన జిల్లాకాంగ్రెసుసంఘము సమావేశముయై త్రైతకార్యనిర్వాహక వర్గమును యెన్నుకొనవలసియున్నది. ఈవిషయముయై ప్రతి ఫిర్కావారును అత్యంతచేయక వెంటనే యెన్నుకొనిన ప్రతినిధుల జాబితాలను పంపవలెను.

ఫిర్కాలు

బందరుతాలూకా:— బందరు, వడ్లమన్నాడు, గూడూరు, పాండ్యకొండ.

దివిత్తాలూకా:— అవనిగడ్డ, కోమారు, నాగాయలంక, చల్లపల్లి, కాజు.

గుడివాడతాలూకా:— గుడివాడ, నందివాడ, ముది నేపల్లి, అంగలూరు, గుడ్లవల్లెరు, పామట్టు, కపి శేఖరపురము.

తైకలూరుతాలూకా:— తైకలూరు, అలపాడు, కలి దిండి, మంజుల్లి, పెదగొన్నూరు.

తూ.కృ.జి. కాంగ్రెసుకార్యస్థానము బందరు ఆ-గి-౨౪ } బొబ్బిల వెంకటేశ్వరయ్య చె వేం. నరసింహము

కార్యదర్శి

కృష్ణాజిల్లాబోర్డు ఆధ్వర్యము

మండలమున సంచారము

28 వ తేదీ ఉదయమునకు ఆధ్వర్యమును నర్సాపుర తాలూకాబోర్డు ఆధ్వర్యమును అసిస్టెంటు యింజనీరును నర్సాపురం వైద్యశాలను చూచిరి. డాక్టరు తిరుమలరావుగారి వైపునకును కొనియాడిరి. తాలూకాబోర్డుకార్యకి వెళ్లిరి రావుసాహెబు యగ్నేన్న గారుగూడ కలిసికొనిరి. మోటారులో కొప్పురు, మొగల్తురుగోడ్లకు వెళ్లిరి. మొగల్తురు రాజ గారింట్లో వారి కడు పాహారపు వింగు నిరిగినది రాత్రి నర్సాపురం సముడివిజనలు ఆఫీసర గారింట విందు జరిగినది. హెడుమాస్టరు జయరామరావుగారి పిలువగా టెయిలరు హైస్కూలు భవనమునూచిరి. పిమ్మట దివానుగారుగూడ వచ్చిరి. గురువారమునాడు ఉండిలో నాగి గజపవరంమీదుగా నిడమర్రుతాణాకడకి వెళ్లిరి నిడమర్రురై తులు ఘనముగుస్వాగతమొసగిరి. రోడ్డుచాలపాడుగానున్నది. కిమ్మట చేబోలు వెళ్లబోయిరి. వర్షములవలన దారిసరిగానుండలేదు. గొప్పబహిరంగసభ నిడమర్రు లక్ష్మీనారాయణగారి రేర్నాటు చేసిరి. పిమ్మట తాడేపల్లిగూడెంమీదుగా తొలుతవెళ్లిరి. అచట నిన్ను చాలవందులు బహిరంగసభలుజరిగినవి. తానునుండి తాడేపల్లిగూడెం వల్ల వేర్ల గ్రామముల మీదుగా మీదుగా చేరుకొని అనికేడు యాతంతివార్తను దుగ్గిగల శేఖరరాజుగారు మీదుగా నుండిపంపిరి.

నెల్లూరు జిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘము

సామాన్యసభ సమావేశము 7 తేదీకి మార్చుట

ఈ జూలై ౧ 1 తేదీ జరుగునట్లుగా యేర్పరుపబడి తమ ప్రతియందు ప్రచురింపబడిన జిల్లాసంఘ సామాన్యసభా సమావేశమును, కార్యనిర్వాహకవర్గసమావేశమును నాటిదినునకు గాక జూలై ౭ తేదీ శనివారము నాటికి జరపుకొనవలసినదిగా కొన్ని సందర్భముల ననుసరించి యేర్పడినదనిన్ని, జిల్లా సంఘ సభ్యులును, కార్యనిర్వాహకవర్గ సభ్యులును ఈ మార్పుతో గమనించి సమయ 7 తేదీ నాటికి అందఱున తప్పక దయచేయవలయునని ప్రార్థించడమైనది. కార్యక్రమము ఈ వరకే ప్రచురింపబడియున్నందున ఇట్లు పునరుచ్చరింపజలేదు. ఆంధ్ర రాష్ట్రసంఘసభ్యులను ఎన్నుకొనుట అత్యవసరము అని మాత్రము మాచింపవలెయున్నది.

పోలవరపు గోందరావు

కార్యదర్శి

బలహీనత, ప్రాణశక్తి తగ్గుట

ద్వంద్వమూత్రవ్యాధులకు

అమోఘమైన చికిత్స

బలహీనత, ప్రాణశక్తి తగ్గుట, ద్వంద్వమూత్ర వ్యాధులు, మున్నగువానివలన నేను చాలతీవ్రముగ బాధపడుచుంటిని. తరుచుగా వీర్యవృద్ధిముకూడ కలుగుచుండెను. అందువలన బలహీనత హెచ్చెచినది. నానాటికి నాస్థితి తీసికట్టులోనికి వచ్చినది. అట్టిస్థితిలోనాకు, కొరునల్వేల్లకల్లాపూపుం కాపుర స్తులకు శ్రీమాన్ వండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్య గార్లవారు చెప్పపురి, జార్జిటపురు, ఆర్మీనియన్ హిథి 72 వ గృహమునందు కాపురమున్నట్లు తెలిసినది ఆయన యెటువంటి గడ్డురోగములనైన కుదుర్చుగలరని విని ఆయనవద్ద మందు పుచ్చుకొన నారంభించితిని. యథార్థము చెప్పుచున్నాను. అతిస్వల్పకాలములో నాకు అద్భుతమైన గుణము కలిగినది. వెనుక చెడ్డవృత్తుగమవల్ల నేను ప్రపంచసౌఖ్యాల కెందుకు పనికిరాకుండ పోయినాను. ఇప్పుడు మంచిపడుచు తనము నాకు పూర్తిగా కలిగినది.

ఆర్. వెంకటరామన్.

ఇంటర్మీడియేట్ స్కూలు, టెంజిపూరుజిల్లా.

కోమలగ్రామము, తంజావూరుజిల్లా.

ప్రస్తుతము కచేరీగోడ్డు మైలాపూరు 1౨-౭-28.

(పోతున నెం 24)

విశాఖపట్నం హార్బరు

ఆలస్యమునకు కారణము
(కాపిటలు పత్రిక)

దెంగలు నాగపూరు రయిల్వేకంపెనివారు విశాఖపట్నమున హార్బరు కట్టెరను వంటి ఎన్ని సంవత్సరములనుండియో వినుచుంటిమి భారతదేశపు ఆభివృద్ధికి ఈ హార్బరు నిర్మాణము తోడ్పడగలవని 10 సంవత్సరముల క్రితమే మేము వాగ్దాయము టిమి. కాని పనియేమియు జరిగినట్లు కనుపట్టలేదు. ప్రభుత్వము వారికి ఈముఖ్యమగు సేర్వాటలు ముగించుటకు పది సంవత్సరములు కూడ చాలకున్నదా యని మాకు ఆశ్చర్యము కలుగుచున్నది. హార్బరు నిర్మాణవిషయములందు చక్కని అనుభవము గల ఇంజనీయర్లొకరు ఇంగ్లండునుండి విశాఖపట్నం హార్బరుపని పొరంభించుటకు ఈ దేశమునకు వచ్చిరిని రెండు మూడు సంవత్సరములక్రింద ప్రకటింపబడెను. విశాఖపట్నమున సంచలనము కలిగెను. నగరము వృద్ధిచెందునని కొందరు భూములు కొనపొరంభించిరి. నగరనిర్మాణసంఘ మొకటి స్థాపింపబడెను. అచ్చట ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము స్థాపింపబడవలయునని కొంత ఆందోళన జరిగెను. బ్రాంచి అకీసులు కట్టుటకు వర్తక ప్రతిష్ఠాపనములవారు భూములు కొనిరి. దెంగలు నాగపూరు రయిల్వే కంపెనివారు పొరంభవనములు బద్దలుచేసి పెద్ద పెద్ద కొత్త భవనముల కట్టటకు అన్ని యేర్పాట్లు చేయమొనరిరి. అంతే. అంతటతో అన్ని నిలిచిపోయెను. ప్రస్తుతము చెల్లి ప్రవర్తనమునందు మాత్రము విశాఖపట్నం రేవు ప్రస్తావనకొంతయున్నది. విశాఖపట్నం రేవు ఎటుల నిర్మింపబడవలెనో నూచించు మాడెలు ఒకటి ప్రదర్శింపబడినది.

తూర్పుతీరమున కలకత్తా మద్రాసు నగరములకు మధ్య కొత్తపట్నమున్నది. చక్కని రేవు నిర్మించుటకు తనవశములున్నది. ఈ నగరము ఒక పెద్ద ఉప్పు టేరుబడ్డను నిర్మింపబడినది. ఆ ఉప్పు టేరు డాక్టర్లును అనుబంధ ప్రక్కనుండి ముప్పాత్రములువరకు ప్రవహించునొక కాలువ సముద్రముతో కలుపుచున్నది. ఉప్పు టేరును లోతుగ చేసిన చక్కని హార్బరు కట్టుటకు వీలుండును వ్యాపారము వృద్ధిచుగొలది అధికమగు శిమరలు వచ్చుటకు వీలుగనట్లు హార్బరునుకూడ వృద్ధిచేయవచ్చును. బంగళాపూతమునవచ్చు తుపానులవల్ల ఈ హార్బరుకు హార్బరునందుండు స్త్రీమరులకు ఎట్టినష్టముకలుగదు. తుపానునకు యములందు కొళంబో కలకత్తా రేవులనుగల్గిస్తీమరులు నిలుచుటకు ప్రస్తుతము అవకాశములేకన్నది. ఈ ఇబ్బందిని విశాఖపట్నం రేవు తొలగించును. విశాఖపట్నం చుట్టప్రక్కల సారవంతమగు భూములు లభ్యవి. రెండు మూడు విశాఖపట్నమునకు రయిలుమాగ్గము పడిన మధ్యపరగణాలయందలి ఖనిజములయొగు మతి అధికమగు సౌకర్యము లేర్పడును.

గొప్ప ఆభివృద్ధిని నూచించు లాభకరమును ఈపనిని దెంగలు నాగపూరు రయిల్వేకంపెనివారు పొరంభింపనుండుట ఆశ్చర్యము కలుగజేయుచున్నది. ఆర్థికవిషయములకు సంబంధించిన ఏర్పాట్లన్నియు ముగియనందున పనిపొరంభింపబడులేదని రయిల్వేకంపెనివారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచున్నారు. కాని ఇంగ్లండునుండిగాని భారతదేశమునందుగాని ఇందులకు కావలసిన ధనము కులభముగ దొరకగలదని చెప్పవలసియున్నది. ప్రస్తుత రాజకీయసమస్యలలో చిక్కుకొని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు కాలహరణమొనర్చుచున్నారని మాయాహా కాని భారతదేశమునకు అన్ని విధముల లాభకరమగు ఈ హార్బరు నిర్మాణమును స్వరాజ్యపక్షమువారు ఆక్షేపించగల సమయముచున్నాము. కావున ప్రభుత్వమువారు రయిల్వేబోర్డువారితో సంప్రతించి రయిల్వేకంపెనివారు త్వరలో ఈపనిని పొరంభించుటకు వీలుగనట్లు పనిచేయుదురని నమ్ముచున్నాము.

మద్రాసు మెయిలు

ఈవైవిధ్యమును గురించి మద్రాసు మెయిలుపత్రిక ఇట్లు వాయించుచున్నది:—

విశాఖపట్నం హార్బరు నిర్మాణ ప్రయత్నములు ఇంకను పొరంభింపకుండుటకు కాపిటలు పత్రిక తీవ్రముగ ఖండించుచున్నది. ఈ ఆలస్యమునకు ప్రభుత్వమువారే కారకులని పత్రిక ఆభిప్రాయపడుచున్నది. విశాఖపట్నమున రేవు కట్టుటకు వీలున్నదా అను విషయమై పరిశీలించుటకు సర్ హార్లాడ్ డూమెర్ట్ గారు ఎన్నియో సంవత్సరములక్రింద విశాఖపట్నం పోయియుండిరి. పిమ్మట నిపుణులు ఈవిషయమై పరిశీలన

మొనర్చిరి. రెండు మూడు సంవత్సరములనుండి కలనలు కాట్టరైటు రీడుగారు హార్బరు ఇంజనీయరుగ పనిచేయుచున్నారు. ఆర్థికవిషయములందు ప్రభుత్వమువారికిని రైల్వేకంపెనివారికిని సమాధానము కుదురనందున పని ప్రారంభింపబడలేదు. కాపిటలు పత్రిక విమర్శనను మేము అంగీకరించుచున్నాము. ఇంక మేల్కొనవలయునని ఇండియా ప్రభుత్వమువారిని చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారు హెచ్చరింపవలెను టారిఫులవల్లను విచారణలవల్లను జాతులు వృద్ధిచెందజాలవనియు చక్కనిరేవులు లేకున్న దేశమున విశ్వరమ్య వృద్ధిచెందదనియు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు గుర్తెగురుదురని నమ్ముచున్నాము.

కండ్లకు నిలువజేయు ఇన్ స్టిట్యూటు

ఉదకమండలము, మే 29:— నిన్న మధ్యాహ్నము గోవను ప్రభుదంపతులు కూనూరులో నున్న పండ్లనిలువజేయు పరిశ్రమను దర్శించిరి.

ఆభివృద్ధికాళామంత్రియు, ఆకాళాధికారులను వారికి స్వాగతమొసగి అన్ని విశేషములను తెలియజేసిరి. గోవను ప్రభుదంపతులు చెట్లనీడయందు లేసెరు త్రాగిరి. తరువాత పండ్లను నిలువజేయు విధానము మొదలైనవిషయములు గవర్నరుగారికి వివరింపబడెను. తరువాత నచ్చట దాముచూచిన విషయములకు సంతసమును గనబడిరి.

ప్రస్తుత మిషన్ కేసులయము నష్టముమీద నడుపబడుచుండుటచే, నికమీద దీనిని మునిశేయవచ్చునా యను విషయమునుగురించి నిచారించుటకుగాను గవర్నరుగారి రీన్ స్టిట్యూటునుకు దర్శింప జేసిరి తెలియచున్నది. (ఆ.ప్రె.)

ఉష్ణదేశీయవ్యాధుల పరిశోధనాలయము

రంగూను, మే 29:— ఉష్ణదేశీయలలో జనించువ్యాధులకు మందులను గనిపెట్టుటకుగాను, సర్ రోనాల్డురానుగారి పేరిట స్థాపించుటకుగాను, ఆంగ్లదేశములోని వర్తకులును, రసాయనికశాస్త్రజ్ఞులును ఒకవిజ్ఞాపన నంపగా, బర్యాలోగ్యకాళాధికారి ఆవిషయమును బర్యాగవర్తురయెడుటకు దెచ్చెను. గవర్నరుగారి ప్రయత్నమును చాలప్రశంసించుచు రు 500 లను స్వయముగా విరాళముల నొసగెను. ఆరోగ్యకాళామంత్రియగు మాంసుగి గారుగూడ రు 300 ల విరాళము నొసగెను. ఆరోగ్యకాళాధికారియొ; రాన్ షెన్ స్టిట్యూటు కార్యనిర్వాహకవర్గమున కీరాష్ట్రమున ఏజంటుగా పనిజేయును. (ఆ.ప్రె.)

సర్ మెక్లాగన్

పిమ్మ మే 29:—కూనూరుగవర్నరు సర్ మెక్లాగన్ ని నుండి మూగిడిపాఠశాలలకు బొంబాయికి బయలుదేరినను, ఆయన రహస్యముగా బయలుదేరినను సాగనంపుటకు బార్మీను కొద్దుగడను రైల్వేస్టేషనువద్దను జనులు మిట్టమొడుగానుండి, రైల్వేస్టేషనును బాటారు వైపునకు నుండి పోవుచుండగా సోదోషమై కేసు జరిగె. (ఆ.ప్రె.)

నానాజాతిసమితి

జనీవాలి కూడకున్న నానాజాతిసమితి సభకు హిందూజాతి ప్రతినిధిగా వచ్చే నెర్సెంబరలో వికసిత మహారాజుగారు పాల్గొందురని తెలియచున్నది. (ఆ.ప్రె.)

ఒక రాజవివాహము

అల్లూరాడు, మే 29:— కడపన ఆదివారమునాడు, బర్యా రాజకుటుంబములోని లింగుమింథా కడగట్టు కూతురు మారాజేశను (వీరిది పూర్వము అల్లూరాడు) కాకిపూరు రాజు సోదరుడగు కుమారు అనందసింగున కిచ్చి రాజిగోడుగా వివాహము గావించిరి. హిందూధర్మము ప్రకారము, కథువు విమలాకుమారి కుమార్తె రెండు రోజులు పూజ మేహి దూపరములతో కలుపబడెను.

భోస్టుపరిశీతులు

భోస్టుపరిశీతులు ఆభివృద్ధి గాంచుపట్టిని ఆచట పట్ట ఆధగనిపానమునుండి కొట్టాటలుబయటపడుచున్నవని పయ్యిరు పత్రిక చెప్పుచున్నది. విప్లవకారులు చురుకుగానే పనిచేయుచున్నారు. నూతనముగా జరిగినపోట్లాటలో శిక్షితులైనవలే వారిని రెడిమిజేసిరి.

కాబూలు బిటీషుమంత్రి

కాబూలులో నుండు శిక్షితుమంత్రి రెసి యెంట్లు కలకత్తా పోర్టుకు 4 నెలల నెలవుమీద వెళ్ళుచుండుటచే వారిపని ఆర్. ఆర్. మొకాషీగారు చూతురు. ఆధగనిపాన (బిటీషు) సంబంధములు రాగుగనే యున్నవి. (ఆ.ప్రె.)

సంస్కరణల విచారించుటకు కొత్త సంఘము

అధికారతరసభ్యుల కధికప్రాతినిధ్యము

శాసనసభాసమావేశము ముగియుటతోడనే కూడును

సిమ్మ, మే 29:—సంస్కరణల గురించి విచారించుట కొక విచారణ సంఘము ఏర్పరుపబడునని భారత ప్రభుత్వము వారు ప్రకటించినప్పటినుండియు, ఆసంఘమునకు నియమించు సభ్యులను గురించి ప్రభుత్వమువారు విచారించుచున్నారు. ఈ ప్రయత్నములు బాగుగనే సఫలమయ్యెను. సభ్యులపేర్లు కొలది కాలములోనే ప్రకటింపబడును. ఈ సంఘమునందు అధికార అధికారతరసభిప్రాయములు రెండును పూర్తిగా వ్యక్తీకరింపబడుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. అధికారతరసభ్యుల అధిక సంఖ్యాకులుగ నుండునట్లేర్పరుపబడును. ఈసంఘమున 10 మొదలు 12 వరకు సభ్యులు లందురు. కేంద్రప్రభుత్వపరిపాలనను రాష్ట్రములను గూడ పరిశోధించుట కీసంఘము నియమింపబడుటచే రాష్ట్రీయ పరిపాలనలయం దెక్కువ అనుభవము గలవారుగూడ నిందు నియమింపబడుదురు. ఈ విచారణకు సాగించుట కవసరమగుసంతకరతు వేర్వేరు ప్రధానజాతులకు ప్రాతినిధ్య మొసగబడును. ప్రస్తుతము జరుగుచున్న కేంద్ర శాసనసభల సమావేశము ముగిసినతోడనే ఈ సంఘమువారు కాశ్యక్రమమును ప్రారంభించెదరు. ఈ విషయము భారతదేశమున కంతకును సంబంధించిన దగుటచే కేంద్రశాసనసభల నుండియు ఈ సంఘమునకు సభ్యుల నియమించుట యుక్తముగ నుండును. (ఆ.ప్రె.)

హిందూదేశములో ఓడనిర్మాణము

దీనికి కావలసినఉక్కుపై దిగుమతిపన్నును తీసివేయువలెను

కలకత్తా, మే 29:—టారిఫుబోర్డు బిల్లుపై వాయువు హిందూదేశములో ఓడనిర్మాణమునకై వినియోగింపబడు ఉక్కుపై దిగుమతిపన్నును తీసివేయవలెనని, బెంగాలు జాతీయ కాదర్సు ఛేంబరు కర్మదర్శియు, ఇండియాన్ మర్చెంట్స్ అసోసియేషన్ ఛేంబరు అగు జునాద్ రాయ్ గారు నూచించుచున్నారు. హిందూదేశమునకు బయటనిర్మింపబడు స్టీల్ వ్రైసన లాంచీలవైసన యెట్టివన్నును వేలకూడదని చెప్పుచు టారిఫు బోర్డువానిచాచనకలప హిందూదేశపు ఓడనిర్మాణమునకు ఓడనిర్మాణపరిశ్రమను రెండు విధముల నున్నమై సాటిలేని సోదనలను యావ్యాపారాలే అనుగ్రహించు. (ఆ.ప్రె.)

మిత పానము

ఆర్. వీరియన్. యం. యల్. సి. గారు

చెప్పిన విషయములు

ఉదకమండలము, మే 30:— ఆర్. వీరియన్. యం. యల్. సి. గారు ఎల్లెజు నలవసంఘముచే తరీఖీంపబడి, ముజారులలో మితపానప్రచారమును గురించి తమ యనుభవము నిట్లుతెలిపిరి. చిన్నకాండను మునింపవచ్చుచుగాని పెద్దవాండను మునించుట కద్దవని వీరి యభిప్రాయము. స్త్రీలకు పిల్లలను మద్యముల నమ్మకూడదని వీరుచెప్పిరి. ప్రస్తుత పరిస్థితులలో స్థానికవిషయములను వారికే వదలిపెట్టుటకు దని వీరినమ్మకము. కాని విద్యావ్యాపకము, ప్రచారపువని, క్రాంతి యాద్యోగములతో ప్రభావవారమును జరిగిన యెడ, తత్వపానము క్రమముగా కగ్గలను. (ఆ.ప్రె.)

కీ॥ శే॥ అప్పారావు ముఖర్జీగారు

జ్ఞాపక చిహ్నము

కలకత్తా, మే 29:— 1902-1904 సంవత్సరమున కీ॥ శే॥ సర్ అప్పారావు ముఖర్జీగారు సభ్యుడుగా నున్నందున కలకత్తా కార్పొరేషన్ వారు యెడరుగి. ఆర్. బాగుగారి అభ్యుదయకేంద్ర నేడొక ప్రత్యేకసభ చేసి కీర్తిశ్రుతిలను యభిగారిని స్మరించుకొని ప్రశంసించి, ముఖర్జీగారి మరణమునకు యభిమాను దెలిపిన పిమ్మట సర్ అప్పారావుగారి జ్ఞాపక చిహ్నము ఎట్లుండవలెనో విచారించుటకై కార్పొరేషనువారి కేసుటి నేర్పాటుచేసిరి. (ఆ.ప్రె.)

ఆంధ్ర పత్రిక

1924 సం॥ మే నెల 30-వ తేది

శుక్రవారము

కందుకూరి పీఠేశలింగము పంతులు గారు

నేటికైనము, కందుకూరి పీఠేశలింగము పంతులుగారి సర్వాణుదీనము. అయిదు సంవత్సరముల క్రిందట యీనాడు పంతులుగారు మరణించి రని చెన్నపురిలో తెలియగనే, కలుపుర కాశ్యపము గలిగెను. అంతకు పూర్వము కొలది దినముల క్రిందటనే పంతులుగారు చెన్నపురికి ఆంధ్రకవుల చరిత్రను ముగించుటకు వచ్చియుండిరి. ఆరోగ్యవంతులై యుండిరి. ఆంధ్రసంవత్సరాది సంచికకు వ్యాసమును మహి న్వయముగ ప్రాపులను తెప్పించి చదువుకొనిరి. కాని వారు తలపెట్టిన కార్యమును ముగింపక ముందే విషభ్యురపిడితులై దివమన కేగిరి. వారిని కడవటిసాగిదర్శించుటకు, ఆంధ్రులకు పెక్కుమందికి వీలుగలుగక పోయెను. ముఖ్యముగ న్వగ్రామ మగు రాణ్యపేంద్రపరపురవాసు లట్టిభాగ్యమును కోల్పోయిరి. చెన్నపురిలో కొలదిమంది ఆంధ్రప్రజలు మాత్రమే గూడుటకు వీలయ్యెను. పంతులుగారు రెండు నిరాడంబరముగ లెమజీవితమును గడిపి, పేరు ప్రతిష్ఠల నాశించక నిష్కామసేవ జేసిరో, అంత నిరాడంబరముగనే యనువులబాసిరి. ఇట్టిమహనీయుని సుగణాశ్రయము, కొంతకాలము పరకు మరుగు పడవచ్చును. వారొచ్చిన నదృశ్యసేవను సమకాలికులు తిన్నగ కరిగింపకపోవచ్చును. కాని కాలము గడచి, స్వల్పపు మనస్సుద్ధి లడుగునబడిపోయిన పిమ్మట, పంతులుగారి చారిత్రము ఆంధ్రదేశమున నూతనశత ప్రారంభమునకు తోడ్పడెనని ప్రజలు గ్రహింప వీలగును.

పంతులుగారి జీవితము పెక్కువిధముల ఆదర్శప్రాయముగ నుండెను. పంతులుగారు పూర్వకాలపు పండితులు. ఇంగ్లీషువిద్యావాసన కొంత గలదు. కాని పంతులుగారి జీవితము ప్రాచీనసాంప్రదాయములను విడువలేదు. వారు ధరించెడి ఊడుపులు, కిరోవేష్టుము, పిలకజాట్టు మున్నగునవి, పండితుని యాపున కనుగుణ్యముగ నుండెను. డాబు, దర్బము వారియొద్ద ఏమూలను గనుపించకుండెను. వారి కత్తెలి, లోలోన నిమిడియున్న తీవ్రసంఘర్షణాభిలాషను మరుగుపడ జేయుచుండెను. పాశ్చాత్యులు బోధించెడి "జీవితపరిమాణాధిక్యము" వారి జీవితము నావిర్భవించకుండెను. తాము కష్టాతితముగ సంపాదించిన ధనమును ప్రోగుచేసి, పంతులుగారు భానధర్మములకు వినియోగించుచుండిరి. స్వంతపు మక్కరలకు కడుమితముగ ధనమును వ్యవయ పరుచుచుండిరి. రాణ్యపేంద్రపరపురమందలి నిర్మాణము, పంతులుగారి పరోపకారబుద్ధిని సేనోళ్ల గొలుచున్నది. సంస్కరణసంఘమునకై చెన్నపురిలో స్థాపించబడిన భవనములు, రాజమహేంద్రవరమున నిర్మింపబడిన వితంతు శరణాలయాది భవనములు తోటలు మున్నగునవి, పంతులుగారి జీవితాశయమును ప్రతిఫలించజేయుచున్నవి.

పంతులుగారికన్న నెక్కుడు విద్యాధికు లెందరో గలరు. భవికులెందరో గలరు. కాని, పంతులుగారు జూపిన అకుంతితకార్యవిధము, త్యాగశక్తిని,

దైర్యసాహసములను, జూపినవారిని సామాన్యముగ కనుగొనుటయర్హము. ఏసంస్కరణజీవితమును దీసికొనినను, అతనియూదర్శము బట్టిగాచిన అపజయము అనేకములు గనుపించును. నిర్వహించిన కార్యఫలిత మత్యల్పముగ గనుపించును. ఫలితములను వ్రేలు మడిచి లెక్కించెడివారి కాశాభంగము గలుగవచ్చును కాని, మహనీయుల జీవితప్రయోజనమును లెక్కించుటకు మార్గమిదిగా నేరదు. పంతులుగారు రెన్ని వితంతువాద్యములను సలుకుగలిగిరి, ఎన్నిశరణాలయములను స్థాపి పగలిగిరి, ఎన్నిగ్రంథములను రచించిరి, ఎందరిహృదయములను మరల్చగలిగిరి, ఎందరను బ్రాహ్మసామాజికుల గమింపగలిగిరను ప్రశ్నలకు జవాబుచెప్పవచ్చును, ఫలితములు త్యాహముగలిగింపక బోవచ్చును. అయినను పీని విషయమున నైనను, సుప్రసిద్ధసంస్కర్తల కెవ్వరిని పంతులుగారు దీసిబోలేదు. కాని పంతులుగారి యాగమనము, ఆంధ్రదేశముల దృష్టి పథము నెటులమార్చెనో కనిగొనినయెడల, ఆంధ్రదేశమునందు అదృశ్యపరివర్తనము జరిగెనని గ్రహింపవచ్చును. ఈపరివర్తనపుస్వభావమేమి? ఇది ఏదారి ద్రొక్కననుప్రశ్నలు సహజముగ నుదయించును.

పంతులుగారిని ఇతరచాప్రములలో నుద్భవించిన సంస్కర్తలతోబోల్చి, వారి కుండెడి పాండిత్య ప్రకర్షగాని, విశాలాదర్శములు గాని, సంఘాభిమానముగాని పంతులుగారియందు గనుపించవని కొందరు భావించెదరు. పండిత ఈశ్వరచంద్ర విద్యాసాగర, పండిత విష్ణుశాస్త్రి మున్నగు సంస్కర్తలకు గల ప్రతీభ, పంతులుగారియందు గనుపించదని నిరసించెదరు. కాని, ఇట్టి విషయములలో తారతమ్యములను కనిపెట్టుట సమంజసము గానేరదు. ఒక్కొక్క మహనీయుని కొక్కొక్క జీవితాశయముండును. దానిని సఫలపరుచుట కతడు తన జీవితమును భారభోయించుచును. ఆంధ్రదేశమున జ్ఞానమార్గము ప్రాధాన్యము వహించును. జ్ఞానదృష్టిలో విషయములను పరిశీలించువారు, హేతువంతవరకు గొనిపోవునో అంతవరకును బోవుటకు వెనుదీయరు. ప్రాచీనము నవీనమును తానతమ్యమును వారంతగ పాటింపరు. సత్యాన్వేష కార్యమునందు ఎట్టి విమర్శన గామించుట కయినను వారు వెనుదీయరు. వేమనయోగి వ్యాఖ్యానములే యందుకు నిదర్శనములు. దైవాంశ సంభూతుల చర్యలను ఖండించుట కయినను వేమన వెనుదీయలేదు. హిందూసంఘమున ప్రబలిన దురాచారములను నిష్కరుణతో, సతడు నిరసించియుండెను.

మూఢవిశ్వాసములలో మిలితమై, సత్వరాభివృద్ధికి ప్రతిబంధకమై, జీవకళను మరుగుపరచిన ఆచారములగాంచి పంతులుగారు సహింపజాలక బోయిరి. వానిని నిర్మూలించి, హిందూసంఘమున ప్రాణకళను ప్రతిష్ఠింపజేయవలయునని వారు సమకట్టిరి. జీవకళను కోల్పోయినపిమ్మట, సంఘమున కెన్నియలం కారముల జేర్చిన సేవప్రయోజనము? పంతులుగారు సంఘమును మేల్కొల్పుటకు, విదేశభాషను సాధనముగ జేసికొనక, మాతృభాషను సాధనముగ జేసికొనిరి. సాంఘిక సంస్కరణోద్యమ ప్రచారమున కెన్నివిధముల భాషచుపయోగింపవీలగునో, అన్నిరీతులను కాని నుపయోగించిరి. అంతకు పూర్వము వచనరచనాశైలి సంక్లిష్టముగ నుండెను. సంస్కృతపద సమాసభూయిష్టమై, అన్వయకాశి న్యముగలిగి, సామాన్యజనులకు దుర్గావ్యాముగ నుండి, పండితసహాయము గోరుచుండెను. పంతులుగారి శైలి గ్రాంథికమయినను, తేటతెల్లముగ నుండెను. ఎల్లరకు సుబోధకముగ నుండెను. కడుమనో

హరిమై, మిగుల ఆకర్షకముగ నుండెను. వారి యభిప్రాయములతో సంగీకరింపనివారు సయితము, వారిగ్రంథములను చదువుట కాతురము జూపుచుండిరి.

సంఘసంస్కరణోద్యమ వ్యాపకమున కుపయోగింపదలచిన గద్య, పరోక్షముగ ఆంధ్రభాషకు మేల్పొంది యయ్యెను. గద్య తిక్కన యను బిరుదము, పంతులుగారికి సార్థకమయ్యెను. పంతులుగారి కాలమానుడియు ఆంధ్రవచన రచన, జాహ్నువీనదీ ప్రవాహమువలె విజృంభించుచున్నది. పెక్కుశాఖలతో విస్తరించుచున్నది. ఆంధ్రభాషలో నేవిధమగు విభిన్నప్రాయముల నయినను దెలుపుట సుసాధ్యమని నిశ్చయమయినది. రాజకీయప్రచారమునకు ఆంధ్రభాష యుపయోగపడుచున్న రీతిని గాంచిన, ఆశ్చర్యముగలుగక మానదు. శాసనసభల కార్యక్రమమును మాతృభాషలో జరుపుట క్షయభ్యంతర ముండనేరదు. ఇంకను సందియ మేమయినను వ్యాపించియున్నయెడల, పాశ్చాత్య విద్యాధికుల దరభిమానమే యందుకు కారణమని గనుగొనవచ్చును. పంతులుగారు సంస్కరణోద్యమమునకే గాక, మాతృభాషాభివృద్ధికి సయితము జేసిన సేవ నిరుపమానము. సంస్కరణాభిప్రాయములతో నేకీభవింపనివారు సయితము పంతులుగారి భాషాసేవ నుగ్గడింపకమానరు. పంతులుగారు జూపిన మార్గములను పెక్కింటిని తిన్నగ నుపయోగింపగలవారింకను బయల్పడలేదు. సాంఘిక నవలలును, ప్రవాసములును, అనేకములొకను రచింపబడవలసి యున్నవి. ప్రస్తుత సాంఘికస్థితిని వర్ణింపగల వజ్జయము పెరుగుటకు మారుగ దేశము తిరుమలతో నిండిపోవుచున్నది.

పంతులుగారు ఆంధ్రదేశమునకును, ఆంధ్రభాషకును జేసిన మహాపకారములను వివరించుట కిక్కడ స్థలము చాలదు. వాని నెరుగని వ్యాఘ్రవలుపురుండరు. పూర్వాచారములను, పురోవ్యసాంప్రదాయములను నిరసించుటలో, పంతులుగారు తీవ్రగతి జూపియుండవచ్చును. ఒక్కొక్క మారు పరుషభాష నుపయోగించి యుండవచ్చును. మంచి చెడుగుల తారతమ్యమును తిన్నగ ని వేదిం చి యుండక బోవచ్చును. కొన్ని సంస్థాపనలను మొదలంటి ఖండించియుండవచ్చును. కాని ప్రపంచచారిత్రమునందు సంస్కర్తలందరు కొలదిగనో గొప్పగనో యీ మార్గము నవలంబించిరి. తమ పట్టుదల నెగుటకు కొంతవడి అసహనము గనుపలచియుండిరి. పంతులుగారి విమర్శనములవలన ప్రాచీన సాంప్రదాయముల శ్రేష్ఠత కొంత మరుగుపడియుండవచ్చును కాని ఇందుకై విచారింప వసనము లేదు. ఆంధ్రులను మేల్కొల్పుటకు, పంతులుగారి భేరినినాద ముపసరమైయుండెను. పంతులుగారి వ్రాతలను నేడు పరిశీలించిన మిగుల తీవ్రములుగ గనుపించినను, వారవలంబించిన మార్గములు ప్రాచీన హైందవసాంప్రదాయముల సతీకరింపలేదు. ధార్మిక జీవితమును, జీవిత పారిశుధ్యమును, త్యాగావశ్యకతను, సత్యమార్గానుసరణమును, అధర్మనిరసనమును, అంతఃకరణప్రాయోగమును, మాతృభాషాభిమానమును ఆంధ్రదేశభాషాభిమానమును పురిగొల్పుటకు పంతులుగారి చారిత్రము తోడ్పడెననుటకు సందియము లేదు.

సంఘసంస్కరణముకల్ల ఆంధ్రులు గనుపచేసి నుముఖతకు పంతులుగారి సృష్టయత్నముల కారణభూతము లయ్యెను. నేడు అతిభాగ్య అతివృద్ధ వివాహము లంతరించినవి.

విక్రయాము దగ్గి పోయినది. వివాహాది శుభకార్యములలో వేళ్ళ నాదరించు దురాచారము దగ్గను. కలెంతువా హములు పరిపాటియైనవి. సాంఘిక బహిష్కారాయుధము త్రుప్పుపట్టినది. విదేశగమనము సర్వసామాన్యమైనది. సంఘ మతవిషయములగుర్చి విశాలాభిప్రాయములు ప్రబలినవి. స్త్రీవిద్య బాగుగ వ్యాపించుచున్నది. వర్ణవిభాగతీవ్రత దగ్గి పోవుచున్నది. ఆంధ్ర భాష వికాసస్ఫూర్తి గాంచుచున్నది. క్రొత్తదారులను త్రొక్కుచున్నది. కలురకముల వాఙ్మయము బయలుదేరుచున్నవి. వ్యావహారిక భాష వైభవము పండితుల ఆదరణము నకు శ్రమక్రమముగ బాత్రమగుచున్నది. ఆంధ్రదేశమునం దేమూలజూచినను కదలికయే గనుపించును. జీవితశాఖ లన్నిటియందును, సంచలన మేర్పడుచున్నది. దీనికి ఇతర కారణములు కొన్నియున్నను, ఆంధ్రోద్యమాభివృద్ధికిని, ఆంధ్రుల వ్యక్తివికాసమునకును, సాహిత్యాభివృద్ధికిని, పంతులుగారికృషియే మూల కారణమయ్యెను.

పంతులుగారికృషి ఆంధ్రదేశపుచరిత్రాశ్రమునకు మార్గముజూపెను. పునర్నిర్మాణమున శాఖలయందును జరుగుచున్న పనులు గనుపించుచున్నవి. ఆంధ్రుల ప్రత్యేకప్రతిభ అన్నిమూలలను విస్తరించుచున్నది. ఆంధ్రుల యభివృద్ధిమార్గము బెంగాలు, పంజాబు, మహారాష్ట్రము మున్నగురాష్ట్రములు ద్రోశ్యమిచ్చి దారిని బూర్తిగ అనుసరింపలేదని, విచారింప నక్కరలేదు. ఆంధ్రదేశాభివృద్ధి, ఆంధ్రసాంప్రదాయముల ననుసరించుట సహజము. జ్ఞానమార్గమును ఆధారము జేసికొనుట సహజము. హిందూదేశమునందు ఆంధ్రులొక ప్రధానసంఘముగ గుర్తింపబడిరి. హిందూదేశాభివృద్ధికై స్వప్రయోజనములను సయితము విడనాడి పాటుబడెదరను ప్రఖ్యాతి నాంధ్రులు గడిచిరి. అసహాయోద్యమమునకు ఆంధ్రులు చేయూత మొసగి, మహాత్మునిపై నత్యంతభక్తిని గనుపఱచిరి. ఆంధ్రదేశాభివృద్ధిని మది నెంచినపుడు, ప్రజలు స్వల్పభేదములను పాటించుట ఆవశ్యకము. ఏదేశము వీరపురుషారాధన సేయునో, ఆదేశము ధన్యమయినది. వీరేశలింగము పంతులుగారు ఆంధ్ర వీరులలో నుత్తమస్థానము నలంకరించిరి. వారి యభిప్రాయములతో పూర్తిగ నేకీభవించినను ఏకీభవింపకున్నను, ఆంధ్రులు వారి యమూల్యమగు సేవను స్మరించి కీర్తించుట ధర్మము. ఆంధ్రజాతి పంతుల వారి చారిత్రము నెన్నడును మరువజాలక.

మహాత్ముడు స్వస్థలము జేరుట

గాంధీమహాత్ముడు స్వస్థదేశములై మరల స్వస్థలము జేరునటుల అనుగ్రహించిన ఆచారాత్పరులకు భారతీయులు కృతజ్ఞతాపూర్వక వందనముల నర్పింపక మానరు. మహాత్ముడింకను తొంటి శక్తిని సంపాదించలేదు. అందుచే ప్రజల మధ్య దిరుగుట కతనికి వీలు గలుగలేదు. ఎట్టెట్టలో నవజీవను యంగుఁగండియూ ప్రతికలకు మాత్రము వ్రాయుట కతడు తన ప్రాణశక్తిసంతతు భారబోయించున్నాడు. ఇంతకన్న నెక్కువ పనిజేయుట ప్రస్తుత స్థితిలో నసంభవము. అందుచే మరెకొంత కాల మవకు మహాత్మునకు విశ్రాంతినిచ్చి అతడు త్వరలో పూర్ణారోగ్యమును పొందుటకు ప్రజలు తోడ్పడుట ధర్మము. మహాత్ముని సందేశము ప్రతి వారమును వెలువడుచు నేయుండును. దానిని ఆచరించుటయే ప్రజల ధర్మము. మహాత్మునిపై భక్తిజూపుట కీర్తికన్నను అనుకూల మార్గముంకదాను. మహాత్ముని యాదేశముల నాచరణలోనికి లెట్టు

ఆంధ్రుల గాంధీమహాత్ముని పుజానిధి

లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను

30.5-24

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

ఇదివఱకు నేటివసూలు

చందాలు 30513-1-10 18-8-0

కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారికి చేరిన వసూళ్లు
ఇదివఱకు 14802-13-5
కందుకూరు తాలూకా రామాయ పట్నం వసూళ్లు 14-8-0
రాజప్రోలు సత్యనారాయణ, దేవుల పల్లి సుబ్రహ్మణ్యముగార్ల ద్వారా వివాహము సందర్భమున 4-0-0

మొత్తం. 30531-9-10

మొత్తం. 14821-5-5

పూజానిధికి సామ్యునుబంపు చిర నామా:—కా. నాగేశ్వరరావు, నెం 7 తంబు శెట్టిపేథి, మద్రాసు

నపుడే, భావి మార్గములు కరతలామలక మగుచుండును. అసహాయోద్యమము, ప్రధానముగ మానసిక పరివర్తనమని గాంధీమహాత్ముడిటీవల ప్రకటించియుండెను. ఇట్టి యభిప్రాయము నిర్వీర్యతకు దారిజూపునని షార్వర్డు పత్రిక తీవ్రముగ ఖండించుచున్నది. కాని, నిజమేమనిన మనస్సే మార్పులన్నిటికిని మూలకారణ మగుచున్నది. తాము నిస్సహాయులమని ప్రజలు భావించుటచేతనే, వారు పరాధీనస్థితియందు మునిగి యున్నారు. ఇట్టివారికి పార్లమెంటరీసంస్థలను ప్రపాదించినను, స్వరాజ్యము సిద్ధింపనేరదు. మున్నుదుగ భావపరివర్తనము గలుగవలెను. తాము స్వతంత్రులమనియు, స్వాతంత్ర్యము నితరులు ప్రపాదించ బనిలేదనియు, దృఢసంకల్పమున్నచో స్వరాజ్యము తప్పక సిద్ధించితిరుననియు ప్రజలు గ్రహించినయెడల, నిరాశ జెందజాలరు. విదేశీయులదృక్పథము వారిలో నిరాశను బుట్టింపజాలదు. అసహాయోద్యమము భావపరివర్తనము గలిగించి ప్రజలలో నాత్మవిశ్వాసము బుట్టించె ననుటకు సందియము లేదు. గాంధీమహాత్ముడు భావమునందలి మార్పునే ముఖ్యమని భావించుచున్నాడు. ఇట్టి పరిణామమును మరల వెనుకకు నెట్టివేయవలదని ప్రజలను బ్రార్థించుచున్నాడు. అయినను కేవలనిరాకరణముతోనే మహాత్ముడు సంతృప్తి జెందుటలేదు. నిరాకరణప్రయోజనము నిర్మాణమును పురిగొల్పుటయే యని మహాత్ముడింతవరకును చాటుచుండెను. జాతీయనిర్మాణమును శ్రద్ధతో కొనసాగింపవలెనని మహాత్ముడుపదేశించెను. ఇట్టి యుత్తమ సందేశము నిర్వీర్యతకు దారిజూపుననుట, అసహాయోద్యమ ధారముల నసలే నిరాకరించుట యగును. భావపరివర్తనము చేకూరిన పిమ్మట, స్వాతంత్ర్య సిద్ధికి విశేష కాలము పట్టదని ప్రపంచదాశ్చిత్యము తేటపరుచుచున్నది. మహాత్ముని ప్రబోధమువలన, ప్రజలమానసికదృష్టి యందుగలిగిన అద్భుతమగు మార్పును నశింపకుండ కాపాడుట, దేశనాయకుల ప్రధాన ధర్మమగుచున్నది.

జపాను: అమెరికా
అమెరికానిర్మించిన బహిష్కారచట్టము, జపానులో కలవరము గలిగించెను. ఈచట్టమును గూర్చి తమ యసమ్మతిని దృఢముగ దెలుపుటకు జపాను మంత్రివర్గము నిశ్చయించెను. జపాను రాయబారిని అమెరికానుండి స్వదేశమునకు పిలిపించుటకు గూడ తీర్మానించెను. ఇది సాధారణచర్యగాదు. ఇంతియగాక, జపాను పార్లమెంటుసభలు అమెరికా శాసనమును ఖండించుచు తీర్మానముల గావించెను. ఒకమూల అమెరికావైమానికులకు జపాను ఆతిథ్య మొసగుచు వారినికారమించుచుండ, జపానీయులను రాసీయకుండుటకు అమెరికా ప్రయత్నించుట ఎంత యసభ్యమో దెలుపనక్కరలేదు. జపాను తన ఆత్మగౌరవము నీ సమయమున నిలువబెట్టుకొను నేని, ప్రాచ్యఖండగౌరవమును గూడ కాపాడిన దగును.

లేబరుమంత్రివర్గ విజయము

పార్లమెంటులో నిరుద్యోగుల సమస్యను గూర్చిన తీర్మానముపై వోట్లు గైకొనగా ప్రభుత్వమువారే గెలిచిరి. లేబరు ప్రభుత్వ మింకను కొంత కాలము నిలిచియుండగలదు.

టారిఫుబిల్లు - సెలెక్టుకమిటీ నివేదిక

టిన్ను రేకులకు రక్షణములేదు
బర్మాను మినహాయించరాదు
టిన్ను, మే 29:—టారిఫుబిల్లును చర్చించుట కేర్పడవ బడిన సెలెక్టుకమిటీవారి నివేదికము సిద్ధమైనదియు రేపటిదినము భారతశాసనసభయందు నివేదింపబడు ననియు దెలియుచున్నది. ఈకమిటీవారి నివేదికను కొందరుభూస్థులు తెలిపిన భిన్నాభిప్రాయములను బాగుగా పరిశీలించుటకు కొంతవ్యవధిని దీసికొనవలె నని సభ్యు లెంచుచుండుటచే రేపు చాల స్వల్ప కాలముమాత్రమే భారతశాసనసభ సమావేశమగును. నివేదికను చర్చించి బిల్లు సంగీకరించుటకుగాను భారతశాసనసభ తిరిగి శనివారమో లేక సోమవారమో సమావేశమగును. టిన్ను రేకుల పరిశ్రమకు రక్షణమొసగు చూచన కమిటీయం దధికసంఖ్యాకులచే నిరాకరింపబడె ననియు ప్రభుత్వసభ్యు లట్టి రక్షణమున కనుకూలముగ సుండిరనియు తెలిపెను. ఈబిల్లును బర్మాకు వర్తింపకుండ తేయవలె నను బర్మీయులకోరిక గూడ నిరాకరింపబడెనని తెలియజున్నది. (హి.ప్రెస్)

విదేశ వార్తలు

మసోలు రాయబారములు

ఆసియా

తైముప్రతిక వ్యాఖ్యానము

లండన్, మే 28:—కాన్స్టాంటిన్పోలులో మసోలు రాయబారములు గణింపని ఆగిపోయినవి. వానినిగూర్చి వ్యాఖ్య మొనర్చుచు తైముప్రతిక వ్రాయుచున్నది. పరిశీలు లు చాల తేలికగనే యున్నవి. కష్టమేదయులేదు. మసోలు రాష్ట్రమును విభజించు తలంపు ఉభయలలో ఎవరికిని లేదు. మసోలు ఇరాకుకు జేదవలసినదని బ్రిటను వాదించుచున్న యది. తుర్కీ రిపబ్లికులో ఒకభాగముగ నుండవలెనని తుర్కీ కోరుచున్నది. 9 నెలలో ఈవిషయమై ఒడంబడిక కుదరనిచో ఈతగవును జాతీయమిలివారు పరిష్కారము చేయ వలెనని లాసేను ఒడంబడికలో వ్రాయబడియున్నది. దీనిని చేయుటకు బ్రిటిష్ప్రభుత్వమువారు నిస్సందియముగ సిద్ధముగ నున్నారు. ఈలోపుగ మసోలు రాయబారము లేల ఆసియానో తేలియజేయుట మంచిది. ఇట్లు ప్రకటించిన బ్రిటనుకు భయములేదు. భయపడ నవసరములేదు. ఇరాకు పాలనమునకు జాతీయమిలివారు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారికి 'మ్యాండేటును' ఇచ్చిరి. (అధికారము) ఆరబ్బు లనునటుల ఇరాకుకు మసోలును చేర్చునని ఇరాకు తలచేసి మొండె మని పించుకొనును. (లండన్ తైముస్)

పరిష్కార సమస్య

కాన్స్టాంటిన్పోలు, మే 29:—మసోలు రాయబార ముల ఆలస్యమును చర్చించుచు తుర్కీ ప్రతికలు ఇట్లు వ్రాయు చున్నవి:—లాసేను ఒడంబడికను దృఢపరచుట జరిగెను. కాని ఇంతవరకు ఆమలులోనికి రాలేదు. అందుచే మసోలు విషయమై జాతీయమిలివారు పరిష్కారము చేయవలెనను వర తు తగ్గిని భావించును. ఇటీవల ప్రతికలు అధికారవర్గమునుండి తెలిసిన పిమ్మటనే వ్రాసెననుచున్నారు.

క్రొత్త జర్జన్మంత్రివర్గము

హెర్ మార్క్సుగారి విషయసంధి

లండన్, మే 28:—రాత్రి 11.50 క్రొత్తమంత్రివర్గ ము నేర్పరుచుటకు హెర్ మార్క్సుగారు 'కొట్టుకొనుచున్నా రు' చాల కష్టపడుచున్నారు. అతడు జాతీయవాదులు మొదలు అన్ని పక్షములవారితోడను రాయబారములను సలిపెను గాని ఇంకను ఏమియు లేలేదు. ఈలోపుగ రివిస్టాగుసభ ఆపు జేయబడెను. సోషలవారము, మంగళవారముల లోపుగ సమావేశ మగుట నుపిలువెడు. (లండన్ తైముస్)

హెర్ మార్క్సుగారు మంత్రివర్గము నేర్పాటు జేయుటకు అంగీకరించిరి.

వియన్నాలో ఆత్మహత్యలు

లండన్, మే 28:—రాత్రి 11.50 వియన్నాలో ఆత్మ హత్యలు విస్తారముగ జరుగుచున్నవి. పోయిన రెండురోజు లలో 14 గురు ఆత్మహత్యలు జేసికొనిరని పోలీసువారు తెలి పిరి. ఇందులో సంపూర్ణాకోగ్యముగల విజయులగుకళాకాలవిద్యార్థులు ముగ్గురు, 80 ఏండ్లు దాటిన ముసలివారిమీదను గలరట. (లండన్ తైముస్)

బాంబుప్రమాదము

పైనిక ప్రదర్శన సమయమున ప్రజలు జూచుచుండ విమానమునుండి బాంబుపడుటచే 4 గురు చనిపోయిరి. 32 మంది తుతగాబ్రులైరి. ఇది కరువుకాలో జరిగినది.

రాయలు డచ్చి పెట్రోలియం కంపెనీవారు 1924 సం వర్షమునకు నూటికి 10 చొ॥ న డివిడెండును పంచిపెట్టిరి.

ఇండియాకు వైమానిక ప్రయాణము

కామన్వెల్థ్ చర్య

లండన్, మే 29:—ఇండియాకు 5 రోజులలోను, ఆ ప్రేరేపితము 10 లేక 12 రోజులలోను విమానములలో పోవుటకు పిలుగును. కాని కొంతవరకు అపాయమునకుగూడ సంసిద్ధులమై యుండవలెనని లీచిగారు కామన్వెల్థ్లో అదనముగ సామ్య గావలెనని తీర్మానము నుపపాదించుచు తెలియజేసెను. (సంత సము) ఈవిధానము నెగ్గినచో ఎంతయోపనిని జేయవచ్చును. ఇండియాకు ప్రయాణమునకు ముందు మాడునెలలు గడువలె ననుచున్నారు. మాడునెలలలోపుగనే ప్రయాణము జేయవచ్చు నని లీచిగారు తెలియజేసిరి. కాన్స్టాంట్లో ప్రభుత్వమువారు పరిశోధన జేసెదరు. త్వరలోనే సాధ్యమైనంతవరకు నాకా విమానము నిర్మించెదరు. ప్రభుత్వమువారు, ఇండియాకు ప్రజలు విమానములలో పయనము జేయుటకు ఏర్పాటులను జేయుచున్నారని జెప్పుటకు తనకధికారము లేదనిరి. మొదట దీనిని కంట్రా క్టులచే చేయుటకు ఏర్పాటులను జేసెదరు. వ్యయమున 40 లీ కరించిరి.

అమెరికావలస చట్టము

జపానులో యభిప్రాయము

జాతీయప్రతిష్ట మంటగలసిందే

లండన్, మే 29:—ఉదయం 12.15 యునైటెడ్ స్టేట్సువలసచట్టము కాసనమగుటచే ఈవ్యవహారము ఇంతటి లో ఆసియానో తైముప్రతికాలిలేఖరి టోక్యోనుండి వ్రాయుచున్నాడు. సాధారణముగ ప్రజలు నెమ్మదిగ మిన్నకుం డినను జపానీయులు అమెరికాచర్యచే చాలకుటులయి పరిభ వాగ్నిచే దండవ్యామాను లగుచున్నారు.

ప్రపంచములో తలవంపుగ నుండెననుచున్నారు. ప్రాచ్య దేశములలో తమకు సిగ్గుగనున్న దనుచున్నారు. ఇది తమ జాతీయప్రతిష్ట కంటయు గొప్పభంగపాటు అనుచున్నారు. దీనివలన అమెరికా జపాను మైత్రిపాడుననుచున్నారు.

ఒకమూలఅమెరికా వైమానికులకు సహాయము చేసి గౌరవించుచున్న సంగతినయిన తలపక అమెరికా అధ్యక్షులు కూలిడ్డిగారు చట్టమున సంతకము జేసిరని యనుచున్నారు. దీనిని మరచిపోలేదనుచున్నారు. ప్రతికారచర్యలను చేయుట నుగూర్చి రేపుమంత్రివర్గమువాద తలపవచ్చును. (లండన్ తైముస్)

క్రొత్త యుద్ధ నౌకానిర్మాణము

నిమిత్తము, బ్రిటినిధిసభవారు 166 అనుకూలముగను, 188 ప్రతికూలముగను ఒకచట్టమును అంగీకరించిరి ఇందులకు 111000000 డోలరులు ఖరీదగును. కొన్ని యుద్ధనౌకలమీద ఫిరంగల నమర్చుటకు సామ్య గావలెనని తీర్మానమును నిరాక రించిరి.

లికమిషను నివేదికము

క్రొత్తయుద్ధవము

లండన్, మే 28:

డెయిలీ క్రానికల్

ప్రతిక ఇట్లు వ్యాఖ్యయొనర్చుచున్నది:—ఈనివేదికము తక్షణము కొంతత్రోవను జూపనుండుటచే దీనిని అంగీకరించ వచ్చును. అందలి తీర్మానములు ఏకగ్రీవముగను, స్పష్టముగ నున్నవి.

డెయిలీ హెరాల్డు

ప్రతిక ఈ నివేదికము క్రొత్తయుద్ధవమును తెచ్చి పెట్టుచున్నదనియు, పరిపాలనము భారతమయముచేయుట ఆలస్యము చేయుట తప్పనియు, క్రొత్తగ ఆంగ్లేయుల స్వలా భములకొరకు సౌకర్యములను కలుగజేసిన భారతీయులు కోరు నటుల వారికి అధికారము వశమునకుచాల ఆలస్య మగుననియు ఎవరో స్పష్టపరచుటకు ఉద్యోగుల లాభము నిమిత్తము భారతీయుల లాభములను నిర్లక్ష్యము చేయుట కంగీకరింప రాదనియు వాదించుచున్నది.

భారతదేశ స్వపరిపాలనము

ప్రజాభిప్రాయము

ను కనుగొనుటకు బిటిషునంఘము నేర్పరుచుట

లండన్, మే 28:—భారతదేశ వ్యవహారములనుగూర్చి జోక్యము కలుగజేసికొను పార్లమెంటు కార్యకర్తలకు ఆసీబిసెంటుగారు భారతపరిశీలకు లన్నిటిని తెలియజేసెను. ఆ యమ జెప్పినదానివలెను సాంతముగ ఆలకించి వీరు భారతదేశ వ్యవహారములనుగూర్చిఅలోచించి చర్యనుదీసుకొనుటకు బ్రిటిష్ సంఘము నొకజాని నేర్పాటుజేసిరి. దీనికధ్యక్షులు జార్జి లాన్సుబరీ, ఉపాధ్యక్షుడు, మేలరు; డెలావారా ప్రభ్య సర్ ఆలీ ఇమాంగార్లు గౌరవకోశాధిపతులు. వీరు ఇండియాకు డొమిని యను ప్రతిపత్తి నిర్వహరకు స్వపరిపాలనమును విస్తరింపజేయు టనుగూర్చి భారతదేశ ప్రజాభిప్రాయమును కనుగొని పార్ల మెంటుసభ్యులకు వీరు సంగతులన్నిటిని తెలియజేసెదరు. ఈ సంఘమునకు కార్యదర్శి, గ్రహంపోలు, సహాయ కార్యదర్శి పార్లమెంటుసభ్యుడు జాన్ స్పెర్గొగార్లు.

బిటిషు ఎగుమతివస్తువులము

ఒక సంవత్సరపు లెక్కలు

లండన్, మే 28:—31 న మార్చికి బ్రిటను ఎగుమతులు ఇట్లుండెను. మూజలండుకు 20,028000, ఆస్ట్రేలియాకు 8638000, దక్షిణ ఆఫ్రికాకు 29200000, కనడాకు 27452000 ఇండియాకు 8535600000 ప్రాంసుకు 46508009 యునైటెడ్ స్టేట్సుకు 77563000, జర్మనీకి 44042000, ఇటలీకి 18908000 రష్యాకు 2155000 పౌనుల వర్తకము ఎగుమతి జరిగెను.

బోలిషివిక్కులతో పరియోచక మును గట్టిజెట్టును

లండన్, మే 29:—బోలిషివిక్కులతో పరియోచక మాడుట సామ్రాజ్యమునకు గౌరవప్రదముగాదనియు ఆంగ్లో సోవియటుసభను తక్షణము చాలింపవలెననియు ప్రభువులసభ లో మేయోప్రభువు తెలియజేసెను.

ఉభయలకును తృప్తికరముగ ఏర్పాటులు జరుగువరకు సభ జరుగుననియు, ఇతరపక్షమువారు ఈసభలో జోక్యము కలుగజేసికొనకున్న తప్పక ఉభయలకును తృప్తికరముగ ఏర్పాటులు జరుగుటకు అభ్యంతరముండననియు రాయబారము లను సాధ్యమైనంతవరకునే ముగించుటకు ప్రయత్నించు చున్నారనియుకాని ఇందులో ఎన్నియో ముఖ్యసారాంశములు ఇమిడియున్నవనియు వీరితో ఒడంబడికను జేసికొనుట యూ రపుకు చాలముఖ్యమని ప్రభుత్వమువారు భిప్రాయపడుచున్నారనియు పార్లమెంటు ప్రభువు నుడివెను.

ఆంగ్లో సోవియటుసభయొక్క ప్రకటనలు, అగమ్య గోచరముగను, సందిగ్ధముగను, నిష్ప్రయోజనముగ నున్నవని యు కర్ణప్రభువు పలికెను. తాను, కఠినముగ నుండవలెనని గాని, మైత్రిని వశులకొనవలెననిగాని జెప్పుటలేదు. సభను సాధ్యమైనంతవరకు ముగింపుజేయవలెనను సవరణకు కర్ణప్రభువు నూచింప అయ్యది అంగీకృతమాయెను.

పనిలేని కార్మిక సమస్య

లిబరల్స్ భిన్నాభిప్రాయములు

ప్రభుత్వపరిశీలు స.దిగావస్థయందుండుట

లండన్, మే 29:—నేడు జరిగినచర్యలో పనిలేని కార్మికసమస్యనుగూర్చి భిన్నాభిప్రాయము బయలుదేరుటచే విషమావస్థ బయలుదేరెను. కార్మికప్రభుత్వమువారు అధికార మునున్నీకరించినదాదిగలిబరల్స్ ఇప్పుడుభిన్నాభిప్రాయములతో నుండుటచే ఇంతవిషయము ఘటించెన్నడునులేదు. ఎన్నికకాల మందు చేసిన అభయములను నెరవేర్చుకొనుటచే కార్మికప్రభు త్వమువారిని పదభ్రష్టులను గావింపవలెనని కొందరు లిబరల్స్ అనుచున్నారు. కన్సర్వేటివులు ప్రతిస్పృక్తిని ఇందులకై కొలుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారు తమపక్షమున 28. రావలెనని ప్రకటించిరి. చాలవఱకు పక్షి జరుగు లిబరల్స్ సమావేశమునుబట్టి

భారతదేశ ఆర్థికవిధానము

సుప్రసిద్ధ ఆర్థిక వేత్త యుభిప్రాయము

లండన్, మే 26: ఉదయ 11.25:—వైస్రాయినిట్లరు గజటు, డొమినియన్లందు సంరక్షకపద్ధతినిగూర్చి హార్టుగా రిట్లు వాయుచున్నారు. ఇండియాలో సుంకముల పరిస్థితులు చాలా ప్రతిష్టాత్మకముగ నున్నవి. ఆధికారతంత్రులందు సంగతులు అసంపూర్ణ ప్రకటించిరి.

మాంటుగట్ల విధానము ప్రకారము ఇంతమంది భారతీయులలో ఎవరో స్వల్పసంఖ్యాకులు కొలదిమంది మాత్రమే స్థిరభవన భవనములను పెనుకొనుటకు అధికారమును గల్గియుండిరి. వీరికిని, ప్రభుత్వమువారికిని, ఎసంద్రి సభ్యులకును, ప్రభుత్వమువారికిని ఆర్థికవిషయములందు సమష్టి అధికారము గలదు. ఈ ఎసంద్రిలో బొంబాయి, కలకత్తా శ్రీహంతులగు యంత్రాయపు యజమానులు ఎక్కువగ నున్నారు. దీనివలన ప్రజలందును వస్త్రములను కొనుటకు అశక్తులైయున్నారు. బట్టలగులు ప్రియముగ నున్నవి. జీవనవ్యయము ఎక్కువనున్నది. 15000000 భారతీయులలో 800,000,000 మంది తమ జీవమునకు భూమి మీద ఆధారపడియున్నారు. ఈసంరక్షక చానమునే వారు బాధల పాలగుదురు. తాతా ఇనుము కంపెనీ మహాపతి నియతము ప్రభుత్వమువారు ఎసంద్రిలో సుంకముల చట్టమును ప్రవేశపెట్టుచున్నారు. ఇనుపదాగులకు ఇబ్బందిని గలుగజేయుచున్నట్లు అన్నివిధముల వ్యవహారమును పాపించుచున్నట్లు, ఈవిధానముయొక్క అన్యాయమును ప్రతికల్పియు ఇండియాలో తెలియజేసినవి. ఇండియాలో కొనిన, సక్రమపరిస్థితుల సేర్పరచుటకు క్రేటు బ్రటును బాధ్యతను వహించునంతకాలము వోరులేని ఈవ్యవసాయదారులను కాపాడవలెను.

సుంకములు పెద్దసంస్థలకు లాభము

సుంకముల చట్టమును బర్మాకు వర్తింప జేయరాదని బర్మానర్తకసంఘమువారు చేసిన ఆక్షేపణను గూర్చి హార్టుగా రిట్లు వాయుచున్నారు. సుంకములవలన ఇండియాలో అంతటను ఆసంతృప్తి దారిద్ర్యమును తెచ్చిపెట్టుటయేగాక, అసంద్రిలో స్వదేశ సంతానములకు ప్రాతినిధ్యము లేకుండుట గొప్ప లోపము. సుంకములను విధించుటలో వీరికి ప్రమేయము లేదు. ఈచట్టము పెద్ద పెట్టుబడి సంస్థలకే లాభకరము. ఏవో గొన్ని గొప్పనగరములలో నున్న పెట్టుబడిసంఘములకు లాభముగ నుండును.

సంరక్షకసుంకముల విధానము స్వదేశసంతానములకు వర్తింప జేయరాదు. అందుచే ఈపరిస్థితులన్నిటిని ఇండియానుండి తీవ్రముగ ఆలోచించు తత్వసరము. ఆయనవిధి.

(సిలోన్ ప్రెస్సు)

ఫ్రెంచి వైముసకుడు

పెరింగుకు బయలుదేరెను.

“మరణిరణము”

కామస్సుసభలో ప్రకటనము

లండన్, మే 28:—వ్యవహారతలకును ప్రకృతిశాస్త్రజ్ఞులకును తృప్తికరముగ నుండునట్లుల మ్యాతూన్ గారు తమ ప్రదర్శనమును గావించుటకు నిరాకరించిరి. వలయు సహాయము లేకుండునట్లు మ్యాతూన్ గారి తరపున పత్రికలు ప్రకటించుచున్నవి. మ్యాతూన్ గారి తరపున పత్రికలు ప్రకటించుచున్నవి. మ్యాతూన్ గారి తరపున పత్రికలు ప్రకటించుచున్నవి.

అలివియరుగారి లేఖ

పీల్ గ్రామపు తీర్మానము

లండన్, మే 28—బాక్ రెండవ లేదని ప్రభువులలో ఇండియాలో ప్రజాస్వామ్యప్రతిష్ఠాపనలను సాగించు ప్రత్యేక సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము విరుద్ధమని అలివియరు లేఖ ప్రత్యేక సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును గూర్చి డెలుఫుటకు అన్నిటిని సభ్యులను తెలియజేయవలెనని పీల్ గ్రామపు ముసపాదించెదరు.

అసియావాణియులట్లర్ వై ద్వాలయములో శ్రోత జూన్ 27 లేదని ఇచ్చుప్రభువు తెరచును.

మగ్నోనాల్డుపోయింకేను ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు

లండన్, మే 28:—ఈనెలముగ్గు పోయింకేను మగ్నోనాల్డు గార్లకు జరిగిన ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను విదేశాంగకార్యాలయమువారు ప్రకటించిరి. ఇది చెక్కయ్యు రావలెనని మగ్నోనాల్డు గారు పోయింకేనుకు వ్రాసినదానికి సంబంధించినది. ఫ్రెంచి రాచకీయపరిస్థితులు ఇటీవల అసందర్భముగ పరిణమించుటచే చెక్కయ్యు పోవుట పోయింకేనుగారు మానుకొనిరి.

మొదటియుత్తరమును మగ్నోనాల్డుగారు మే 15 లేదని వ్రాసిరి. ప్రస్తుతము దాసుకవిటి నూచనలనుగూర్చి విచారించుటకు వీలులేదా యని యడిగిరి. దానివలన కాలము కూడివచ్చుననిరి.

మంత్రివర్గమువారు సేడో రేపో రాజీనామా నీయనున్నారనియు కాని ప్రారంభరూపముగ రాయబారములు జరుగవచ్చుననియు, పోయింకేనుగారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. 14 లేదని పోయింకేనుగారు వ్రాసిన లేఖనుబట్టి ఒడంబడిక కుదరవచ్చునని మగ్నోనాల్డు గారు ఆశించుటకు కారణమయెను. ఇదివరలో తెలిసినట్లులే ప్రభుత్వమువారి వైఖరిని దాసుకవి యిట్లు ఈలేఖ తెలియజేసెను. ఈలేఖలన్నియు సుబ్బుదానముతోడనే జరిగినవి.

హుసేనురాజుగారు ఇంతవరకు ఎట్టి ఆభయములను ఇవ్వక ఆలస్యము జేయుటచే ఈసందర్భమును పవిత్ర తివాసీని ఈజిప్టు ప్రభుత్వమువారు పుణ్యక్షేత్రములకు బంపవలంబరేదు.

అమెరికా వ్యవహారములు

చమురు ప్రయత్నములు

న్యూయార్క్, మే 28—యన్ ఐ. టెడ్ స్టేట్స్ సరిహద్దులలో చమురుకు దేశీయ అమెరికనులే అధికారులు.

వీల్తో వీరిదేశములో పోటీగ పనిచేయు విదేశీయులు లేరు. అమెరికనులు చమురునంతను తామే సంపాదించుటకు ఇతరదేశములందు పోరాడెదరు.

చమురు విషయములో అసియా సమృద్ధిగ నుండుటచే అసియావాసుల మంచితనము అమెరికనులు సంపాదించవలెను. ఇదియే అసియాకు జయించుటకు మంచి సమయము. అసియావాసులు జూపు యుక్తి, దూరదృష్టిపై అంతయు ఆధారపడియున్నది.

బ్రిటు తన డొమినియన్లందు ప్రశ్నిని పండించుటకు తీవ్రముగ ప్రయత్నించుటచే ముందు అమెరికనులు గొప్ప పోటీ నెదుర్కొనవలెను. (ఫార్వర్డ్)

జోస్యము

ఒడ్డయగు నాయరుదావా

లండన్, మే 28—నేడు విచారణమరల ప్రారంభమైనది. నేను సార్వభౌమునిపై కత్తిగట్టి తన నేరమును మోపి రెండు నెలలు విచారించిరియు, 700 సాక్షులను విచారించిరియు పంజాబునుండి ఒడ్డయగుగారు వెల్లిపోవు వరకు విచారణను సాగించుట కిట్లు ఇంతమందిని సాక్షులుగ విచారించిరియు, వీరందరును వారిబాధనుండి తప్పించుకొన గోరిరియు సాక్షిమణ్ లాల్ గారు చార్లస్ గారికి ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. సాక్షులను శిక్షించిన న్యాయమూర్తి తీర్పును న్యాయవాది చదివివినిపించి రాజద్రోహపు కేసును వేసిరియు సార్వభౌముని పట్టుములను చిప్పివేసిరియు చార్లస్ గారు జెప్పిరి.

హరికృష్ణలాలుగారు జనసమాహమతో పోయెనాయని యడుగ లేదని సాక్షి జెప్పెను. సత్కృతసంఘమువారు దుండగీడులతో పోలేదనిరి. అయితే వారు దుండగీడులని అంగీకరించెదరాయని న్యాయవాది యడిగెను.

దుండగీడులని నేను అంగీకరించుటలేదు. తీర్పులో అట్లున్నది సాక్షి జెప్పెను.

తనను అంతకాలము విచారించుటకు కారణమేమని స్వాధీగరముగ జోశియ్యలు తనకు ‘మే’ అంతమువరకు కష్టముండునని జెప్పుటచే బాక్ నూసాంతమువరకు విచారణనాపు జేయమంటినని హరికణ్ లాల్ గారు జెప్పిరి.

జవానుపార్ల మెంటుఆక్షేపణ

లోకనూ, మే 29:—అమెరికా వలసశాసనమును తీవ్రముగ ఖండించుచు జవాను పార్లమెంటు రెండు సభలవారును తీర్మానించిరి.

అసహాయోద్యమము మరఃప్రవృత్తియేనా?

శాసనసభాప్రవేశము అసహాయోద్యమమునకు సరిపడనిచో అసహాయోద్యమము వైన పదబంక నెదము గాని శాసనసభలలో ప్రవేశింపక మానమని సి.ఆర్.దాసుగారూ తమ ప్రకటనయందు స్పష్టముగా డెలివరి. శాసనసభలలో నిరంతర ప్రతిష్టంభన జరుపు యేర్పాటునుగూర్చి “అవసరమగునపుడు నిరోధమును చేయగలిగినపుడు సహకారము జేయునట్టి కార్యక్రమమును ప్రకటించిరి. కావున సి. ఆర్. దాసుగారి ‘ఫార్వర్డ్’ పత్రిక అసహాయోద్యమము సామాన్యజీవిత విషయముల తో సంపర్కము వదులుకొని నడచియు, కేవలము నామమాత్రముగా నున్నదనియు వ్రాయుచున్నది. ఇంతేగాక, అసహాయోద్యమముగా అవునన్నది కావ్యనెడి కార్యక్రమమే యని వాక్రుచ్చెను. అసహాయోద్యమము కేవలము మనఃప్రవృత్తిజనితమును చర్యయగుటచే సమర్థతచాలక తగినసహాయములేక అంతమొందునని ఆపత్రికనుడువుచున్నది. అసహాయోద్యమ కార్యక్రమము సహకారనివృత్తినే నూచించుటచే ప్రస్తుతవిధానమును నిరసించుచున్నదేగాని దానిస్థానే యెక్కువ లాభకరముగు విధానమును సంస్థాపింపకనున్నదని ఫార్వర్డ్ పత్రిక భావించుచున్నది.

మేము ఫార్వర్డ్ పత్రికలో యావ్యాసమును పలుసారులు చదివి ఆంగ్లోఇండియను పత్రికనుజూచి దాసుగారి పత్రిక గౌరవబడుచుంటే మేమె యని కన్నులు నలుపుకొని విశేషము గజూచితిమి. ఆంగ్లోఇండియను పత్రికలు యారీతిగనే యిట్టి అభిప్రాయములనేవల్లిబుచ్చియుండలేదా? మహాత్మునిచే ప్రారంభింపబడి దేశీయమహాసభవారిచే ఆమోదించబడిన అసహాయోద్యమ కార్యక్రమము నాశనకారిగా నున్నదేకాని, స్వరాజ్యప్రాప్తికి సహాయభూతముగా లేదని ఆపత్రికలలో అయినప్పటికీ కానప్పటికీ వ్రాసి ఉద్యమమును భంగపరుచ యత్నించుట మనమెదుగుదుము. అసహాయోద్యమము రాజకీయకార్యక్రమముగా నెట్టిలాభమును కలుగింపజాలదని ఆంగ్లోఇండియను విమర్శకులు మనప్రజలకు నచ్చజెప్ప యత్నించెదరు. ఇట్లు వ్రాయుటకు మనరాజకీయ విరోధులే యితరవరకు గుత్తకొనిరి. కానియిప్పటి స్వరాజ్యపక్షపత్రికగూడ ఇట్లు వ్రాయుట మనదురదృష్టమే. మనఉద్యమమునుగూర్చి వారికి అపోహగలుగుటచేనట్లు వ్రాయుచుండిరి భావించితిమి. కాని దాసుగారి పత్రికలోగూడ అసహాయోద్యమముపై నిట్టినిందలనే జూచుటకు చాలాత్పర్యమును చున్నది.

కాని అసహాయోద్యమము రాజీమద్దిగూలీయను సమకాలిక పత్రికయొకటి నుడివినంతటి ‘నిమ్న’యోజనముగ నున్నదా? నిరంకుశత్వమునుండి జాతీయజీవితము క్రమేణ కేరుపడుట’ తప్పవేరొక సద్దానము ఉద్యమమునందు లేదా? మాసమకాలికపత్రిక ఉద్యమమునందు కనిపెట్టినదుర్బలములలో కొన్నియైన తమప్రతిహేళనలను జూపినచో ప్రజలు వెంటనే నష్టదాశకముగ ఉద్యమమును నిలుపుజేయమని కాంగ్రెసువారికి ఒత్తిడి కలుగజేసియుండును. నష్టదాశకముగ కార్యక్రమము జరుపుటచే దేశశ్రేయ మురికట్టబడుచున్నచో ప్రత్యేక కత్తుల ఆధిక్యత నెవ్వరు పాటించరు.

పిన్నవయస్సుగల మాసమకాలికపత్రిక మనఃప్రవృత్తిని నిరసించుచున్నది. మనోప్రవృత్తివల్లనే మానవుడు ఆధిక్యత గాంచుటగాని లేకమూలబడుటగాని జరుగును. అసహాయోద్యమము రాకమునుపు ప్రజలమనస్సు లెల్లపుడును తమఅధికారుల వంకనే మరలియుండెడివి. మనము అనాగరికుల మని అధికారులు జెప్పుచుండిరి. ప్రజలు తలవంచి వినుచుండిరి. ప్రజలు తమకార్యములను తాము నిర్వర్తింపవచ్చులు గారని భలుభుభుడిరి, మనము వల్లెయనుచుంటిమి. తెల్లవారు దేవుని కాతాళు విడ్డలి జెప్పుచుండిరి. మనమంగీకరించుచుంటిమి. కాని అసహాయోద్యమమువలన మారిన మనఃప్రవృత్తియెట్టిది? ప్రజలు తమనిజగిరిని గుర్తెరిగిరి. నేడుకలకత్తా కార్మికేషను మనవారి యాధీనము నందున్నది. శాసనసభలలో మనవారు చాలజయప్రభముగా కార్యముల జరుపుచున్నారు మనహక్కులను మనము సాధించుచున్నాము. అచిరకాలములో, జాతీయమితిలో మనకుగూడ స్థానము దొరకును ఇదంతయు అసహాయోద్యమఫలితముగాదా? (అమృత బహు పత్రిక)

జర్మనీలో సైనిక పరిశీలనము

గావలెనని పూర్వపు యభిప్రాయమునే బలపరుచుచు మిత్రభండలి జర్మను ధాయభారికి లేఖను అంధజేసిరి.

వృత్తాంతలేఖలు

బెజవాడ

(స్వకీయ విలేఖరి)

బెజవాడ తాలూకాబోర్డు

బెజవాడ, మే 29:- బెజవాడ తాలూకాబోర్డును రెండు భాగములుగా విభజించుచున్న మై ఆల్-బిందులకు తాలూకాబోర్డు మీటింగును 6 వ జూన్ తేదీన మైలవరములో జరుపవలసి నదని కోరుచు 9 మంది తాలూకాబోర్డుమెంబర్లు ప్రెసిడెంట్ గారికి వ్రాసిరి. ప్రెసిడెంట్ గారు సదరు తేదీన మీటింగు బెజవాడలో జరుగునని మెంబర్లకు నోటీసుల నంపిరి. మైలవరములో మీటింగు పెట్టుమని కోరగా బెజవాడకు మా దుబ్బుకు అవసరము ఏమి వచ్చెననియు, ప్రెసిడెంట్ గారికి మీటింగు స్థలమును చూపుటకు అధికారము గలదా యనియు దస్మకు చేసిన మెంబర్లు ప్రశ్నించుకొనుచున్నారు. ఇందును గూర్చి తాలూకాబోర్డు మెంబరున్న, అనరేరి ఫస్టు క్లాసు మే జస్టిసును అయి రాదనాల శేషయ్యనాయుడుగారు గర్వ మెంటు వారికి వ్రాయుచున్నారు. పర్యవసానమునకై ఇచ్చటి వారు నిరీక్షించుచున్నారు.

అగ్నిపరమాదము

నిన్న మధ్యాహ్నం బాప్టిస్టు పాఠశాలలో రెండుగుడిసె లకు నిప్పు అంటుకొని అందులో నున్న నిరువురు బాలురు తప్పించుకొనజాలక విగతజీవులైరిని వ్రాయుటకు చింతిలు చున్నాను.

ఆసుపత్రి కష్టములు

ఈ యూరిలోనున్న ఆసుపత్రికింద చాలసొమ్ము ఖర్చు పడుచున్నది. కాని అందువలన జనసామాన్యమునకు తగినంత ఉపయోగము కలుగుట లేదు. ఏకారణమువలననే చెప్పజాల ను. కాని మందును తెచ్చుకొనుటకు వెళ్లిన మనిషి రెండు మూడు గంటలైనను ఆసుపత్రి వసారాలో పడియుండనిది మందు లభించుటలేదు.

ఈ ఇబ్బంది పడజాలక అనేకులు ఆసుపత్రికి పోవుట మానివేయుచున్నారు. ప్రజలసొమ్ము ఇన్ని వేలు ఖర్చుఅగుచు న్నున్నను, ఇట్టిఇబ్బంది కేమి కారణమో మునిసిపాలిటీవారు కనుగొనెదరని నమ్ముచున్నాను.

నరసాపురం

(స్వకీయవిలేఖరి)

అష్టావధానం

మే 29:- ముగ్రామములో శ్రీతలుకు నరసాపురం గారి మనకుడి వివాహ సంబంధమును అద్దంకివారి చావిడిలో కిర్లం తూడి కాపురంకులకు శ్రీకాకర్ల కొండలరాయకవిగారు అష్టావధానమును జరిపిరి. ఆసభకు బ్రహ్మశ్రీ శేమూరి రామగోవింద శాస్త్రిల్లవార గ్రామసాధికత్వము వహించిరి. బ్రహ్మశ్రీ దర్శా జగన్నాథశాస్త్రిగారును చక్రావధానల మాణిక్యకర్మగారు ను మొదలగు ప్రముఖులు లుండిరి. కవిత వృత్తాశ్రీ మొదలగు అష్టావధానమును కొండలరాయ కవిగారు అతి నిపుణతతో సలిపిరి. కొండలరాయ కవిగారు యువకులు. వీరి కవిత్వాభిధానము సామాన్యమని అభ్యుతాపము నుడిపిరి. వృత్తాశ్రీ శ్లోకము రామ గోవిందశాస్త్రిల్లవారిచ్చిరి. అశ్లోకమును చివరకు కొండలరాయ కవిగారు చదువునప్పటికి శాస్త్రిల్లవార చప్పరువొందిరి. సభకు లావాడ కొండలరాయ కవిగారికి రు 50 ల విరాళమును మాత్రమునిచ్చగలిగిరి. కాని చంద్రున కొకనూలుపోగు సామెత గా కవిగారు యాస్వల్య పాఠితోషికమును సంతోషముతో సందుకొనిరి చెప్పటకు సంతసించు చున్నాను.

మూజిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంట్ గారు

మూజిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులైన శ్రీరాజా రామయ్యప్పారావు జమీందారుగారి రాకవిషయమై మీడియంకోరి తితిమాల యుగా తెలియజేయబడినది. కొత్తగా ఛార్జీ పుచ్చుకొనిరి. కనుక జిల్లాపని యావత్తు అవగాహన జేసికొనుచుండిరి. మా ఆసుపత్రిని చూచినప్పుడు ప్రస్తుతపుస్థితిగతులనుబట్టి దానిని సూతనముగా కట్టవలెననినీ అందుకు డబ్బువిషయమై కామల సివయెడల గౌరవ మెంటువారిని బదులుగవలెననినీ, బిజీటర్లు

పుక్కుములో వ్రాసిరిని, వింటిని. మా ఆసుపత్రికి ఆవశ్యకము గది లేకపోవుట ఇన్నేమంటులకు విశాలము చాలకపోవుట గొప్పలోట్లు గాయుండినవి. వాటివైనను మాతాలూకాబోర్డు వారు సవరణజేయవలెను. ముగ్రామములు పల్లెవాండ్రు కొం దరు స్త్రీమరు కంట్రాక్టరు గోదావరిమీద పడమల నులితముగా నడువనిచ్చుట లేదనినీ స్త్రీమరు రెండుసార్లు త్రిప్పటచేత తమకు లాభించుటలేదనినీ మొదలుగాగల సంగతులను కొన్నింటిని చెప్పకొంటిరినికూడా వింటిని. స్త్రీమరు రెండుసార్లు త్రిప్పట ప్రజల సొమ్ముమొగ్రకు తాలూకాబోర్డువారి యుక్త పువ్వున ప్రారంభమాయెను. ఇక పడమలను వారిచ్చునట్లు గోదా వరిలో తిరుగ నివ్వకపోయిన అట్టిచాక్కు స్త్రీమరు కంట్రాక్టరు న కున్నదో లేదో విచారించుకొనవలెను గాని ఇతరవిషయము లనుగూర్చి చెప్పకొన్న సంగతులు పరిగణింపవలసినవిగావని నాకు తోచినది.

శ్రీరామమోహనఆయుర్వేదధర్మవైద్యశాలలప్రముఖ వార్షికోత్సవము, నూతనగృహప్రవేశోత్సవము

శ్రీరామమోహనధర్మవైద్యశాల అప్రమవార్షికోత్సవము న్ను గృహప్రవేశోత్సవమున్ను వైద్యశాలకు నెదురుగా అతివిశాలముగను కడుమనోహరముగను నిర్మింపబడిన పందిరియందు శ్రీరాజావేంకటాద్రి అప్పారావు బహద్దరు జమీందారుగారి యాధిపత్యమున 29-5-24 తేదీన ఉపయము రాగొలికు. అతివైభవముగా జరుపబడిన. పెద్దపెద్ద యుద్ధోగస్థులను అనేకులుపురప్రముఖులను వక్త్రులు ఈసభకు విచ్చేరి.

సదరువైద్యశాల అసిస్టెంట్ సుపైంటెంట్ శ్రీయంత శంకర వెంకట్రామయ్యగారు ఆన 19-23 వ సంవత్సరపు కార్యనివే దికమును జదివిరి. శ్రీచేతపూడి భగవంతురావుగారు శ్రీరాజా గారికి స్వాగతపద్యములను, చదివిరి. ఇతను అనేకప్రముఖులు వైద్యశాలనుగురించి గంభీరోపన్యాసములగావించిరి. ఆదినమున నే మదరాసు మైకోర్టు వక్తలు వేమవరపు రామదాసుసంతులు గారు గృహప్రవేశోత్సవమునకుగాను 1000-0-0 మారు రూ పాయిలు విరాళమునునిమార్చుచుద్వారావండిరి. సభ 10000 అవుచేయుడెను. శ్రీవేంకటాద్రి అప్పారావుబహద్దరు జమీం దారుగారు ఈవైద్యశాలకు మూలధనముగా రు 10000-0-0 చెయ్యిరూప్యములు ఇచ్చుటకు వాగ్దానముచేసిరి. మధ్యాహ్నము గొలి 2 కు వికలాంగులకు బీదలకు సుమారు 2000 ల మ దికి అన్నదానముచేయుడెను. ఈవైద్యశాలవారు ప్రతీకముగా మూ లికలు వేసిపెంచుటకును బౌద్ధధర్మగారమునాపించుటకును తొట్టిచ్చినములు వగైరా చేయుచుటకును కృష్ణానదికి బంద రుకాలకుమధ్య 1 నె 20 ట్ల భూమి ఖరీదు 2000-0-0 ల కు కొనియుండిరి కాన సదరువైద్యశాలకు బీదలకుపంపుచు త గు విరాళములను వమూలచేసి పంపవలసినదిగా ప్రార్థిం చుచున్నాము

గార్లపాటి శివరామసుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి, బెజవాడ టవున్ ప్రచారకుడు

“శ్రీ విశాఖపట్టణము జిల్లాయందు జరిగిన నిర్మాణ కార్యక్రమాభివృద్ధి నిధికము (1924 సంవత్సరం మే 1 తేదీ వరకు)

సంఘములు	102
ప్రీతిసభ్యురాండ్రు	281
మహమ్మదీయులు	88
మొత్తము	8090
తిలకుస్వరాజ్యనిధి: - వసూలు	రు. 401-14-4½
వాగ్దానము	800-0 మొత్తము 409-14-4½
గాంధీ పూజానిధి: - వసూలు.	రు 862-11-10
వాగ్దానములు	454-0-0 మొత్తము 816-11-10
వివాహకట్నములు	85-0-0
తిలకునిధి ప్రత్యేకనిధి	281-0-0.....281-0-0

మొత్తము వసూళ్లు వాగ్దానములు. 1492-10-2½

ఉపాధ్యాయులు 17 గురు. పాఠశాలలు 9, వాలంటీర్లు 28 గురు. పంచాయితీ తీర్పు 1. నిమ్మజాతినలు 6. పాఠ శాలలయందు బాలురసంఖ్య 186. అందు పంచములు 29 రు. ఖద్దరు మొత్తము అమృతము రు 2287-15-5 లు.

దేవగు ప్తపు భాస్కరరావు, కార్యదర్శి.

కలకత్తా కార్మికేల్, బెర్లిన్ వెలు వైద్యపాఠశాలలు

విద్యార్థులను చేర్చుకొనువిధము

జిల్లాంగు మే 29:- కలకత్తా కార్మికేల్, బెర్లిన్ వెలు వైద్యపాఠశాలలలో విద్యార్థులు జిల్లు చేర్చుకొనలెను సంక తి విచారించు అస్సాకు ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడిన కమిటీవేదికను నీయగా దానిని ప్రభుత్వమువారు స్వీకరించిరి. ప్రస్తుత విద్యార్థులను తీసికొనుచున్న విధానమే ఇరుగుదుం దును. కాని అస్సాకులోజిల్లాని మహమ్మదీయోగినివాసుల కొరకై ప్రస్తుతము నిజపంపుచున్న నూటికి 28 స్థానములలో ను నికముందునుండి 24 స్థానములే నిజపంపును. తక్కిన నాలుగు స్థానములను అచ్చటనే నివాసము నేర్పరుకొన్న మహమ్మదీయోగిని నివాసులకే జరతును. కలకత్తా వైద్యపాఠ శాలలోనికి తీసికొనబడు విద్యార్థులకు ప్రతిసంవత్సరమును ఇచ్చు రెండు విద్యార్థి కేతనములలోను ప్రతిలోయనుండి వచ్చు అభ్య ర్థులలో గట్టివానికి ఒక్కొక్క యవ్వకలెని ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించిరి. కార్మికేలు కళాశాలలోని స్థానము మహమ దీయలకొంటు రెండుస్థానములను నిజపుచేసి: ఏమట్లు వచ్చిన అభ్యర్థులలో శ్రేష్ఠమైన యోగ్యులకుతలవాని తీసికొనును.

అ||క||

ది 18-5-24 తేది మొదలు 17-5-24వ తేదివరకు కడపజిల్లా బల్లెలు తాలూకా కందిమల్లాయపల్లె శ్రీవీర బ్రహ్మ స్వామివారియారాధనమహోత్సవము సానాడేశ యాత్రికు లతో అత్యద్భుతముగా జరిగినది. ఈ సంవత్సరమున వర్షభావ ముచే కోనేర్లలో ఉదకము నిండాతక్కువగానుండి మరొక పతులగువానికి యాత్రికులకు ఉదకపాన మెట్లు దొరకవనే సుం జేగుముండ వైవయోగమునవేలొలది వచ్చు యాత్రికులకువిశ్రాం తిగా ఉదకము లభించినది. 15వ తేది ఉదయమునకే కోనే టిలో బురద బయలుపడి యాత్రికులు తహతహ పడుచుండే స మాధ్వితిత పురుషుండగు నప్పయ్యశ్రమునినివ్యాతః కరుణాప్ర సారమున నెచ్చటను మేఘాచ్ఛాదన లేకయే కాలువలు ప్రవ హించునట్లు వర్షము కరిసి యాత్రికుల కానందము గల్పించి ఉత్సవము జయప్రదముగా జరిగినదిగాన యీ మహాపురుషుని చరిత్రమధ్దుతమని తలంచెదను.

తుప్పపాటి మూర్తియారావు

సశ్చివ కృష్ణామండల జాతీయోపసంఘ సామాన్యసభ

జూలై 5 వ తేదీ శుక్రవారము మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు శ్రీ ఆచార్యదేవర కాలేశ్వరరావుగారి ఇంట్లో పశ్చిమ కృష్ణామండల సూతనసభ్యుల సభ జరిగెను గాన కొత్తగా ఎన్నికైనవిద్యార్థులు యావత్తు ద ఉచ్చేయ (పా) తులు.

చర్యనీయాంకములు: - 1 యందు సంవత్సరమునకు కార్య నిర్వాహక వర్గము నెన్నుకొనుట, 2 రాష్ట్రీయ సభకు 5వకు సభ్యుల నెన్నుకొనుట, 3 దునజిల్లాల ఒక మోటారు బాధ కొనుట, 4 ఇతర విషయములు.

గోవింద రాజు వెంకటేశ్వరరావు, కార్యదర్శి గారు.

ప్రశస్తమైన బొమికలపాడి

వ్యవసాయ శాఖవారిచే మాగాణీభూములకు ప్రశస్తమైన ఎరువుగా ఎన్నుకొనబడిన బొమికలపాడి మావద్ద దొరకును. ఎకరమునకు దమ్ముచేయునపు డు ఒకబస్తా వేసిన మంచిఫలితము నిచ్చును. ఆముదపు పిండికన్న శ్రేష్ఠమైనది. 6మ. బస్తా 1 టికి ఖరీదు రు వెంటనే మిలర్లరులు ఈదిగువల్ల కోవల్లె రఘునాథరావు అ

చతుర్థ ఆంధ్ర దేశ ఆదిమాంధ్ర

మహాసభ

25.5-24 తేదీన గుడివాడలో ఆమోదించబడిన

తీర్మానములు

1. నిమ్మజాతుల అభివృద్ధికి దేశీయమునకు మూల మాత్రమనియు అది ఆలవడమున్న, స్వాతంత్ర్యాభిలాష గగన కుసుమమనియు వేనోళ్ల చాటి మనజాత్యుభ్యుదయము కాంగ్రెసు కార్యక్రమములు ముఖ్యవిషయముగా చేర్చినట్టి, శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ. గాంధీమహాత్ములు, తిరిగి జేతనకు గడంగినందులకు ఈసభ వారు శ్రీ పరమేశ్వరునికి కృతజ్ఞతాపూర్వక సాష్టాంగ నమస్కారములు అర్పించుచున్నారు.

ఉపాదేశకులు:- మా. భాగ్యరెడ్డివర్మ (హైదరాబాదు). ఆమోదము:- మనుమధర్మన్న, 2 దిద్ద పుల్లయ్య (రాజమండ్రి).

2. తీర్మానము:- శ్రీ చక్రవర్తియగు జార్జి సార్వభౌములు, వారి ప్రతినిధులద్వారా మాదీనజాతులకు చేయుచున్న గొప్పమేధుకుగానూ వారికి ఈసభవారు కృతజ్ఞతాపూర్వక వందనములు చేయుచున్నారు. అధ్యక్షులు.

3. తీర్మాన ఆదిమాంధ్రులలో భోజనప్రతిభోజన విషయములలో వైనను కులభేదములను, కాఖాభేదములను పాటింపక మనలోనున్న అంతర్జాతులన్నియు సోదరులుగా మంచునట్లు మనము ప్రయత్నించుట మనసంఘ వికాసమైనట్లు శ్రేయస్కరమని ఈసభవారు రభిప్రాయపడుచున్నారు.

ఉపాదేశకులు:- వెంకట్రామయ్యగారు. బలపరచినవారు:- దాకారపు సుబ్బారాయుడుగారు (ఏలూరు).

4. గ్రామాధికారులను కర్షణ మనసముగార్చుక, గవర్నమెంటువారు మాజాతికి ఉపకారముతో కూడిన ఆర్థికపంపిణీ మాకు అందజేయుటయేకాక, బహుశవేయించుటగాని, జరుపకయే అట్టి ఆర్థిక మార్పుజేయుచున్నారు. కాబట్టి శ్రీప్రభుత్వమువారు ఆర్థికగ్రామాధికారులను తగినబండ్ల ప్రియే ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

ఉపాదేశకులు:- గొట్టెమ్మల వెంకన్నగారు. బలపరచినవారు:- చాకా పుల్లయ్య, (ఏలూరు).

5. విద్యయందు వెనుకబడిన ఇరవజాతులతోపాటు ప్రతి నిమ్మతలోయున్న ఈసంఘమువారికిని సగముతీతము మాత్రమే తగ్గించునట్టి ఏర్పాటుచేయుటకలన వీరికి విద్యాభివృద్ధికి ఎక్కువ సహకారి అవుట లేదనియు, ఇట్లు అగుటకు అన్ని పాఠశాల లోను పూర్తిగా జీతములేకయే వీరికి ప్రవేశముండవలెననియు, అట్లు ప్రవేశము ఇయ్యని ఏపాఠశాలకు దొరతనమువారు ఎట్టి సహాయము నొసగకూడదనియు, వారికిపాఠశ్రామికవిద్యలు చేయ నట్టియు బీదలగువారికి కనతిగూహములు ఏర్పరచునట్టియు విద్యాలయమును స్థాపించినట్టియు, అట్లు స్థాపించుసంఘములకు సహాయము చేసెయు, ఉన్నతవిద్యల నభ్యసించువారికి తగు విద్యార్థి వేతనములను సర్వవిధముల తోడ్పడవలెనని దొరతనము వారికిని దేశీయులకును నిశేదించుచున్నారు.

ఉపాదేశకులు:- దాకారపు సుబ్బారాయుడుగారు. బలపరచినవారు:- బడుగు నాదమునిగారు.

6. కుభాకుభకార్యములందు జీవహింసను పూర్తిగా మానవలెననియు, మన ఆర్థిక శైలికి ఆరోగ్యాభివృద్ధికిని సంఘాభ్యుదయమునకును పరమశ్రేయకర మున్నపానమును పూర్తిగా వదిలి పెట్టవలెనని ఈ సభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. మరియు ఈసభకులను అభివృద్ధిపరచువారికి సంఘగౌరవము లేకుండా కుభానుగ్గరింపవలెనని ఈసభవారు ప్రోత్సహించుచున్నారు.

ఉపాదేశకులు:- మనుమధర్మన్నగారు. బలపరచినవారు:- ఎ. తిలి సూర్యనారాయణగారు (ఏలూరు)

7. కాలవలలో ప్రయాణములకై ఉపయోగపడు పడవలు (మేలుబోట్లు వగైరాలు) లో ఆధిమాంధ్రులను నిరభ్యంతరముగా ఎక్కుటకును అట్లొక్కనీయని పడవల కై పెనులు శ్రీ గవర్నమెంటువారు రద్దుపరచుటగాన ఈసభవారు దొరతనమును నిరసించుచున్నారు.

ఉపాదేశకులు:- బడుగు నాదమునిగారు. ఆసియానావికులమార్:- గొట్టెమ్మల వెంకన్నగారు.

జూలై 27 తేదీన జ్ఞాపమును పారద్రోలి మానవమాత్తులకును అబంధదిగిజయముతో

కొనసాగించుచున్న కైకం ధీరులను ఈసభవారు అభినందించుచున్నారు.

ఉపాదేశకులు:- యమ్ వి. భాగ్యరెడ్డివర్మగారు. బలపరచినవారు:- మాతక్కి వెంకటేశ్వర్లుగారు.

మనము వ్యవసాయజీవనమునందు పూర్తిగా ఆధారపడియున్నాము. భూములులేక మనసంఘము చాలాపీడనభరియందున్నందున మనదరిద్రదశను బాపుకొని సుఖజీవనము చేయుటకు భూసఖిపాదన చాలాఅవసరమనియు తూర్పుదేశమునుండివచ్చిన ప్రజలవలె మనము దురభ్యాసములను మానుకొనవలెననియు యిదివరకు భూములున్న అభివృద్ధిసంఘాతులగు ఆదిమాంధ్రులు ఋణగ్రస్తులుగా ఉన్న యడల మనసంఘము వారికి తోడ్పడి ఋణవిముక్తులగుటకు తగినసదుపాయములు కలుగజేసి మనసంఘముయొక్క అభివృద్ధికి ఆదిమాంధ్రసంఘము తోడ్పడవలెననియు మనము పారిశ్రామిక జీవనమునందు ఆధారపడియుండుటచే పారిశ్రామిక విద్య ముఖ్యవిషయమనియు దొరతనమువారు మాకొఱకు పారిశ్రామిక పాఠశాలలను నెలకొల్పి మన ఆర్థికాభివృద్ధికి తోడ్పడ ఈసభవారు వేడుచున్నారు.

ఉపాదేశకులు:- యం. చంద్రయ్యగారు. బలపరచినవారు:- గా. వెంకయ్య

9. అనాదినుండియు మన ఆదిమాంధ్రసంఘము కులకట్టు బాటుకున్న సంక్షేమమత్యమునకుఆదర్శముగానుండి నేడుఅనేక కారణములచేతఈవికాసమత్యమును కట్టుబడియు నిష్పక్షపాతమందున దిరిగి మనము మనపూర్వదశకు వచ్చుటకు ఈకట్టుబాట్లు అవసరమనియు మనలోకలుగు అడ్డతగవులను మనమే మనసంఘము తగినపెద్దలను ఏర్పాటుచేసికొని న్యాయస్థానములకువెళ్లి ధనవ్యయమును అధికశ్రమయుచేసెట్టి కులపంచాయతీలమూలమున పరిష్కరించుకొనుట శ్రేయోదాయకమని యీసభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ఉ: దాకారపు సుబ్బారాయుడుగారు బ: శేలం వెంకన్నగారు

10. మనసంఘము బాహుళ్యముగా దేశమంతయు విస్తరించియుండుట వలన మనము గ్రామసంఘములను, తాలూకాజిల్లా సంఘములను వీటి నన్నిటిని నడిపించగల కేంద్రసంఘములను నెలకొల్పుట అత్యవసరమనియు యిట్టిఏర్పాటుల చేసికొనిన మన కార్యక్రమము సత్వరాభివృద్ధినిండి గమ్యస్థానము చేరగలుగుదుమనియు ఈ సభవారు మాచించుచున్నారు.

ఉ. యం. క. భాగ్యరెడ్డివర్మగారు. బ. కె. ధర్మన్నగారు

10. మనపల్లెలలోనున్న దేవాలయములు, భజనమందిరములు పూజా పునస్కారములు లేక పాడయిపోవుచున్నవనియు మనము దైవమును మరచివలన మనలోనుండు సద్గుణము లన్నియు అంతరించుచున్నవనియు తిరిగి మనసంఘము దైవత్వత్వస్థితికి వచ్చుటకు దేవాలయములును, భజనమందిరములును పునర్నిర్మాణముచేసి మనలో సదాచారమును దైవభక్తిని అభివృద్ధికి దెచ్చి ప్రత్యేకముగా ఒకనిదిని ఏర్పాటుచేసి పండుగలు, భజనలు ఉత్సవములు పురాణశ్రవణము, సత్సత్కారాలక్ష్యము మొదలగు ఉన్నత ఆదర్శములను ప్రతిష్ఠాపన చేయవలయుననియు యీ సభవారు ఆదిమాంధ్రసంఘమును హెచ్చరించుచున్నారు.

ఉ. సుం. వెంకయ్య. బ. బ. నాధముని

11. మన ఆదిమాంధ్రసంఘము అనాదినుండుటవలన మనము ఆర్థికముగ ఉన్నతికి వచ్చి సుఖజీవనము నొందుటకు వ్యవసాయము, వర్తకము, వడ్రంగము, కమ్యరము, నేతమొదలగు స్వతంత్ర్యవృత్తుల నవలంబించిన మనజాతి సత్వరాభివృద్ధి నొందగలదనియు, అందుకై కేంద్ర ఆదిమాంధ్రసంఘమును, ఆదిమాంధ్ర నాయకులను, మనకులనాయకులను యువకులను, యీ వృత్తుల నవలంబించునట్లు ప్రోత్సహింపవలెనని యీ సభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

ఉ. డి. పుల్లయ్యగారు. బ. నీలం వెంకయ్యగారు

12. చిరకాలమునుండియు ఆదిమాంధ్ర అభ్యుదయమునకు ఆంధ్రదేశమున పలుజనోద్ధరణసంఘము స్థాపించి సంఘబహిష్కారమునకు వెనుదీయక జేయుచున్న పవిత్రోపద్రవయులను అస్పృశ్యతాపాపనివారణ తీర్మానమును ఆమోదించి మనజాతికై సానుభూతి జూపుచున్న కాంగ్రెసుసంఘములకును మనకు పర్యేక సౌకర్యముల కలుగజేసి స్థానికసంఘములలోను పర్యేకప్రాతినిధ్య విచ్చి మన స్థానికాభివృద్ధికి తోడ్పడుచున్న దొరతనమువారికి యీ సభవారు కృతజ్ఞత తెలుపుచున్నారు.

ఉ. డిద్ద పుల్లయ్యగారు. బ. పోతుమాడి నాగన్నగారు

13. అంటుదోషము భగవదేవునకు విరుద్ధమైనట్టియు, మన సంఘాభివృద్ధికి భంగకర మగునట్టియు, అంటుదోషమును మనము నిర్మూలము చేయుటకు సమస్తసమాజముల చేత ప్రియత్నములు నల్పుటకును మన ఈ ప్రియత్నములకు తగు సహాయ మొనర్చుటకు అగ్రజాతులను కోరుటకును ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

ఉ. బడుగు నాధమునిగారు. బ. డిద్ద పుల్లయ్యగారు

14. గోదావరిజిల్లాలో వ్యవసాయముకొరకు యిచ్చు భూములమీద శిక్ష విధించియున్నారు. కాన గవర్నమెంటు వాళ్లు మన సంఘమును బాగుచేయు ఉద్దేశముతో దయదల అట్టిశిక్షలను రద్దు పరచగలందులకు ఈసభవారు హెచ్చరించుచున్నారు. అక్కడ కొంతమందికి మాత్రము యిచ్చినారు, కాన అందరకు యిచ్చవలెనని ప్రాధిక్తాయున్నారు.

ఉ. డిద్ద పుల్లయ్యగారు. బి. మత్స్య అప్పలస్వామి

(15) శేఖరు డిపాజ్ట్ మెంటును ఏర్పరచి మాయభివృద్ధికి దొరతనమువారు దయతో చేయుప్రయత్నము మాపడు. పు అభిప్రాయములను మాక్ష్మనిష్ఠురములను దొరతనమువారికి పూర్తిగా తెలియకపోవుటవల్ల సఫలమగుట లేదనియు అట్లు సఫలమగుటకు ప్రతిజిల్లాయూనియన్లను తోడుగా ఒకసలహా సంఘము ఏర్పరచవలయుననియు అందులో నిమ్మజాతుల యొక్క వారి అభివృద్ధికొరకు పాటుబడుప్రతినిధులను గభ్యులుగా నుండవలెననియు అదేప్రకారము రాష్ట్రపు శేఖరు ఉద్యోగియొనికి గూడ ఒకసలహాసంఘ ముండవలెననియు అందులో ప్రతిజిల్లాలోనుండియు అట్టివారే యిద్దరు ప్రతినిధులు ఉండవలెననియు అట్టిరాష్ట్రీయసంఘమున అట్టివారేయిద్దరు ప్రతినిధులు ఉండవలెననియు అట్టి రాష్ట్రీయసంఘము ఆంధ్రదేశమునకు ప్రత్యేకముగా నొకటి ఏర్పరచవలెననియు అట్టిసంఘముల సలహాతోడ సమ్మతితోను మాత్రమే పిలవనంతవరకు శేఖరు డిపాజ్ట్ మెంటువారు చేయు ప్రయత్నములో జరుపవలెనని అట్లుకానియెడల మా అభివృద్ధి సరియగుద్రోవకు నడవట దుష్టరమనియు యీసభవారి నిశ్చితాభిప్రాయము. మరియు ఇందు కొరకు ఏర్పరచు ఉద్యోగియులు యితరమతస్థులతోక యీజాతి వారినే నియమించుట యీసభవారి అభిప్రాయము.

కు. వెంకట్రామయ్య. సహకారము

ఆర్థికముగా అతినిమ్మత ప్రాప్తించియున్న సంఘము యొక్క ఆర్థికాభివృద్ధికి ప్రస్తుతస్థితిగతులనుబట్టి సహకారమే శరణ్యము గనుక యీదిగుననుదహరించిన సహకారసంస్థల స్థాపించియు అభివృద్ధి జేయవలెననియు సభవారు దొరతనము వారినిదేశీయులను కోరుచున్నారు.

(క) పరసతి సంఘములు కేవలము తాత్కాలికమునకు అప్పలనిచ్చుటకేగాక సభ్యులు తమస్వల్పసంపాదనలనుండి ఆదాయముచేసికొనుటకును ప్రాణజుణులు తీర్మానమునకును వీరి కున్న స్వల్పవసతుల అభివృద్ధికి కావలసినపెట్టుబడిని బలైయును వినియోగపడునట్లు ఎక్కువమంది సంఘనిర్వాహకులను నియమించి పరపతిసంఘములను అభివృద్ధిచేయవలెను.

(ఖ) ఈ సంఘములు తమముఖ్యవృత్తియైన వ్యవసాయములేని సహాయములలో నేత, వడుకుట, పశుపోషణమొదలగువృత్తులను అభివృద్ధిచేయునిమిత్రము పారిశ్రామిక సంఘములు సహకారపద్ధతులమీద స్థాపించి అభివృద్ధిచేయవలెను.

(గ) నిమ్మజాతులు తమసంపాదన భూభాగస్వల్పమగుటచే త వారికి కావలసిన తినబండారములు బట్టలు మొదలగునవి కొద్దికొద్దిగా మాత్రమే కొనుక్కొనవలసి వచ్చుటచేత న్యాయముగు ధరకంటె రెట్టింపు, మాడురెట్లు ధరలు యివ్వవలసినవచ్చుచుండుటయు అవియును సరియగు తూకములు లభింపక యొక్కవ నష్టము కలుగుట తట్టస్థించుచున్నది, కనుక అట్లుజరుగుటవలన యీ సంఘముయొక్క బీదరికము మరింత హెచ్చుచున్నదనియు శనివారణకొరకై సహకారవస్తునియములు అభివృద్ధిజేయవలెననియు మరియు అట్టిది ప్రిబిన్యెడల మనసంఘాభివృద్ధికి వలయుద్రవ్యోపపత్తి మనసంఘమునుండియే లభించుటకు సాధనమనియు అట్లయిననే మనసంఘమునకు నిజమగు స్వతంత్ర్యము అలవడుననియు యీసభవారి అభిప్రాయము.

(ఘ) సహకారపద్ధతులమీద గృహనిర్మాణసంఘములు స్థాపించి జిల్లాకు అధమము ఒక్కటియైనను నిర్వహపల్లె స్థాపింపవలెనని యీసభవారు దొరతనమువారిని కోరుచున్నారు.

(చ) పశుపాదము మొదలగు నిమిత్తముకాదప్పి కేవల పశుపాదమునందును సంఘములు స్థాపించి అభివృద్ధిచేయవలెనని యాసభవారి అభిప్రాయము.

(ఛ) ఒక్కటైనను సెంట్రలు బ్యాంకుస్థాపించుట,

(జ) ప్రైవేటుము అన్నిటికి దొరతనము పూర్వముగా ధనసహాయము నేయవలెననియు, ఈ అభివృద్ధి యంతయు బాగుగ కొనసాగుటకు యీ సంఘములోనేపీల్చే నంతవరకు సహకారపు ఉద్యోగియులుగా (అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రార్లు యిస్సె ఎక్జిక్యూటివ్ మొదలగువారిని) నియమించవలెనని యాసభవారు యిది వరకు అనేక సార్లు వెల్లడించిన అభిప్రాయము తిరిగి ప్రవచయచున్నారు.

ఉ॥ మ॥ వెంకయ్యగారు

అ॥ మ॥ వెంకటాద్రిమయ్యగారు

(17) నిమ్మబాగులయభివృద్ధికి ఆటంకముగనున్న త్రాగుడు (మద్యపానము) పూర్తిగా నిషేధించు నిర్ణయము చట్టములు ప్రైవేటువచ్చనిర్మాణసభలో వెంటనేకానించి అది త్వరలో అమలులో పెట్టవలెననియు, అందుకు యింకను కొంతకాలము దొరతనమువారు ఆలస్యము చేసినయెడల ఆదిమాంధ్యుల పల్లెల వద్దనుకాకములను వెంటనే ఎత్తివేయవలెనని, పండుగ వస్తే రాదినములలో పూర్తిగా మానవేయవలెనని, 25 సం॥ లోపల వయస్సుగా నున్నవారికి మత్తుపదార్థములు అమ్మకాదనియు వెంటనే కానించవలెనని యీ యాసభవారి దృఢాభిప్రాయము. మరియు గవర్నరు మెంటువారు యీవిషయము తమ సర్వస్వతంత్రమును వెంటనే మలుకొని ఏదేశములనుండి అట్టి పదార్థములు దిగుమతి కాకుండ నిషేధచట్టము వెంటనే కానించవలెను. పొగాకు విషయములో కూడ అట్టి నిషేధమునే కానించవలెను.

ఉ॥ మ॥ వెంకటాద్రిమయ్య

బ॥ వా॥ సుబ్బారాయణుగారు

రాజకీయము

(18.) కాశనసభలో సుస్థానిక పరిపాలనాసంస్థలలోను, తదితర ప్రతిష్టాపనలలోను నియామకములనుపొందినిర్ణయము జరుగుటవలన సత్యమును ప్రాతినిధ్యము ఆలవడక పోవుట తటస్థించుచున్నది. గనుక నియామకము రద్దుపరచి అట్టి ప్రాతినిధ్యము ఎన్నికలవలననే అట్టివి లభింపజేయు కానించవలయుననియు విద్యావిషయక మునట్టిగాని గుఱము అట్టిఎన్నిక హక్కునకు మూలముగాకేసిన ఎడల ఆరెంటి విషయమునందును అతి హింసముగనున్న ఈజాతివారికి అట్టిహక్కునొసంగియు ప్రయోజనకారికారు గనుక అధమము మాజాతివారికైనను (యునివర్సల్ ఫ్రాంఛైజ్) సార్వజనికపు ఎన్నికహక్కును యిచ్చుటకు వెంటనే చట్టముచేసి అది అమలులో పెట్టవలెనని యాసభవారి దృఢ అభిప్రాయము.

16 వ విశాఖపట్టణమండలసభ-మాడుగుల

నగదు జమాఖర్చుల పట్టిక

జమలు	1568-18-1
(1) ఆహారసభ్యుల రుసుము	772-0-0
(2) ప్రతినిధుల రుసుము	126-0-0
(3) ప్రేక్షకుల రుసుము	458-8-0
(4) చిల్లర బాపతులు	19-12-8
(5) సామగ్రి విక్రయం	198-0-5

1568-18-1

ఖర్చులు	1099-9-11
(1) అద్యు-తంతలు-వస్త్రా	58-18-9
(2) పాకలు పందిరు	248-4-4
(3) భోజనముల యేర్పాటు	497-14-4
(4) చిల్లర బాపతులు	109-10-0
(5) ప్రయాణపు ఖర్చులు	186-15-6

1099-9-11

నిలవ ప్రజలకు గారియొద్ద	445-6-10
కార్యదర్శియొద్ద	18-12-4
ప్రజలరామ భూపతి దేవునికి అనామకు	5-0-0

469-8-2

భ. చి. యజ్ఞవారాయణ కర్త.

కార్యదర్శి,

హిందూదేశములోని గనుల పరిస్థితులు

కామన్సునభలో తెలిసిన విషయములు

యూరపీయనుల అసమ్మతి

కలకత్తా, మే 26:—ఈదిగత సంవత్సరము యూరపీయ నకుండు తేనెతయ్యెకటర్ల తెలియజేసినవి:—

హిందూదేశములోని గనులపరిస్థితులను గూర్చి కామన్సునభలో మెన్షన్స్ గ్రండింగు మిల్స్ వారు చెప్పిన అంశపు విషయములకులన బొగ్గుగనులవారికి కొంతము వచ్చింది.

మే నెల 17 తేదీ కనివారమునాడు యూరపీయనులను మనభక్తు కాఖవాడకూడీ ఒక కథచేసి, కామన్సునభలోని బాధ్యతగల సభ్యులు అట్లానై యాంధ్రాటవలన సంతులించితో రూపంగా చెప్పబడుటకు పీలయ్యెను, బొగ్గుగనులలో మేనేజిమెంటుచున్నట్టియు పనిచేయుచున్నట్టియు బ్రిటీషు వారి ప్రతినిధులుగా తా మింజ్జానమునూర్చి విచారించుచుంటిమనియు, హిందూదేశములో పనిచేయుచున్న బ్రిటీషువారిని మోపబడిన నిండవలన తమకు మిక్కిలి కొంతము వచ్చెననియు నొకటిర్పానమును గావించిరి.

మెన్షన్స్ గ్రండింగు మిల్స్ వారు చెప్పిన విషయములు:—

(1) "గనులలో పనిచేయువారి స్థితిగతులు భయంకరము కలిగించును." అని. నిజమును కనగొనినయెడల యిచ్చుట బొగ్గు గనులలోని స్థితిగతులు యింగ్లాండువానితో పోల్చి చూచినయెడల మిక్కిలి బాగుగ నున్నది. నీమలుచందము 8 అడుగుల నుండి 40 అడుగులవరకున్నది. కనుక పనివాండ్లు చక్కగా పనిచేయుగలుగుచున్నారు.

హిందూదేశములో ఆనాడనుండియు వచ్చుచున్న ఆచారములన కార్మికులు కుటుంబసహితముగానే పనిచేయుదురు. తన శ్రీలంహానామ లేఖనాలో కార్మికుడు గనులలోనుండి తొందరగా యింటికి పోవునని విచారణకుల తెలియుచున్నది. సౌఖ్యమైన కుటుంబజీవితమును వెలంబుటకే ఇంగ్లాండులో గనులలోనికి శ్రీలంహ రానిచ్చుటలేదు. అటువంటి కాశములే హిందూదేశమున తెట్టియెడల ఆయుద్యక్షమునకు భిన్నమైన పని జరుగును.

(2) "దినమునకు 12 మొక్కలు 16 గంటలవరకు పనిచేయవలెను." అని. నిజమును హిందూదేశములో గనులలో వారమునకు మొత్తముమీద 50 గంటలకంటె యెక్కువ పనిచేయదు. హిందూదేశములో యాగనులలో పనిచేయువారు ప్రతిదినమున సమానముగా పనిచేయక యెప్పుడో వారి కిష్టమైనకోజులలో యెన్నియోగంటలుపనిచేయుదురు. కార్మికులకు సంబంధించినంతవరకు మేనేజరుకు గొప్పకష్టములలో నిడి యొకటి.

3. "కాలియరీ కంపెనీలజీవిడెండులు నగటున నూటికి 165 అగును." నిజముగా నగటుననూటికి 7 అగును. పూర్వము స్థాపించబడిన కంపెనీలలో అనేకములు మూలధనమును హెచ్చించుటచే ఆదాయముద్వారా కాలియరీలను హెచ్చుచేయుచున్నది. ఆందువలననే యీస్థలముఖ్య వచ్చినది. కాలియరీ కంపెనీలలో నగటుకంపెనీలు దివిడెండులు అసలుయిక్వ నేయవచ్చు.

4. "హిందూదేశములోని గనులపరిపాలన జీవనకరిమాణము తగ్గింపబడెను" నిజమును పరికించినచో జీవనకరిమాణము హెచ్చుచేయుటకు ప్రయత్నములు చేయబడుచున్నది. ఏనడ ప్రస్తుతమును జీవనకరిమాణమునకు వారిమాలి హెచ్చుగా నుండుటచే తెచ్చుదిగాను వారియనరములకు చాలినంతవరకు కొన్ని గంటలుమాత్రమే పనిచేయుచున్నారు.

గ్రండింగు పంపూరము గనులలో పనిచేయువారికి ఓటి యివలెనని. ప్రైవేటుకార్మికుడు సాధారణముగా కృతసాయరా దదనియు పొండుమీద పనులయేనప్పుడే అకడు గనులలో పనిచేయుననియు అందులకు వారిలో చాలమందికి పట్టణేకమియో లకర్లములలో ఓట్లున్నవనియు గ్రండింగుకి తెలివినట్లున్నది. ఇదిగాక హిందూదేశములో గనులలో పనిచేయువారి ఒక ప్రత్యేకమునకు చెందిన వారుగాక వచ్చుచును పోవుచును ఉండుదు. ఓట్టిచ్చు అధికారమును కలిగియుండుటకు ఒకవోటు నిజానముగా నుండవలెను. ఆ కారణమున విరిగి ఓట్టిచ్చుటకు కలన పడదు.

హిందూదేశపరిస్థితులను గూర్చిన యజ్ఞవారాయణ ప్రబలి యున్నదన, హిందూదేశమునకు కావలసిన విషయములను తెలియజేయు, నిజానియములను తెలిసికొనుటకు ఎట్టి ప్రయత్నము

మును చేయుటయు వారిచేతులలో హిందూదేశభావనిధియు నుదరి హిందూదేశజేయమును గోరువా రందరను యజ్ఞులకులని వచ్చుచున్నది.

ఇండియా అఫీసువారి జవాబులో ఎట్టి పటుత్వమును లేదు. వారికి నిజస్థితులు తెలియును; తెలియదలచినయెడల తెలిసి కొనగలరు.

అ॥ మ॥

ఉక్కు-రక్షణచట్టము

సింధు మే 29:—భాగలో కాశనసభగూర్చి సెల్లెం మిట్టి అభిప్రాయమును తెలిపి "మ నిమిత్తము ఉక్కు-రక్షణ చట్టమును వారికి తెలియజేయు విషయమున రెండు కాశన కథలుచూడుటకు వీర్పడిన కేసులు మా గుర్తు వలసి వచ్చింది. ప్రేక్షకాగ్ని మే 30-వ తేదీకి బదులు జూను చాల్లకతేదీన సమావేశమగును. అప్పుడు టిలు కథనామెయెడల ఉండగా, గంధకముపై దిగుక తిమ్మన తీసివేయవలెనని కౌ-ద్విత్వగా కొకటిగూర్చు మహాదేవుడు, మే నెల 30 వ తేదీన భాగళానననని సమావేశమొనర్చుచు ఉక్కురక్షణ చట్ట వివేదికమును గూర్చి విచారణ ప్రారంభించుటకు సభ వారందరినూనించుకొనవచ్చునని సభ్యులకు తెలిపివేయబడినది. అ॥ మ॥

సతావరణస్థితి

1924 సం॥ మే నెల 30-వ తేదీ శుక్రవారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	మే 24 గంటలలో అత్యధిక ఉష్ణోగ్రత	మే 24 గంటలలో అత్యల్ప ఉష్ణోగ్రత	మే 24 గంటలలో వర్షము	మే 24 గంటలలో వేడిమి	మే 24 గంటలలో వేడిమి
గోపాలపురం	91.7	84.6	...	5.98	44.98
విశాఖపట్టణము	95.9	84.3	...	1.71	37.09
కాకినాడ	94.7	82.3	...	1.64	39.09
మచిలీపట్టణము	97.2	81.0	...	0.07	41.59
కర్నూలు	102.1	81.4	0.22	0.46	26.01
బళ్లారి	99.1	81.7	...	2.83	20.51
కడప	101.7	84.1	...	1.21	31.28
నెల్లూరు	102.9	84.5	...	0.41	37.98
మద్రాసు	97.0	84.3	...	0	50.74
కడపూరు	94.5	82.2	...	0.18	52.94
సేలము	94.4	77.4	...	4.24	39.20
కొయంబత్తూరు	94.0	78.7	...	5.80	22.29
తిరుచనాపల్లి	98.8	79.0	...	4.49	38.18
నాగపట్టణము	100.6	83.8	...	1.20	54.98
మధుర	100.5	78.4	...	2.76	38.58
పాంబన్	94.8	82.2	...	0.50	37.00
తిరునల్వేలి	...	...	...	1.96	28.84
తిరువేంకటము	87.0	79.3	...	9.82	64.51
కొచ్చిన్	87.9	77.6	0.08	12.52	114.51
కాలికట్టు	89.2	75.8	...	18.62	117.16
మంగళూరు	92.8	78.1	0.06	5.44	125.68
తెనకూరు	88.3	68.6	0.19	3.44	85.37
మెర్కూర	81.0	65.2	...	4.68	125.46
కొడైకనూర్	68.6	65.7	...	8.8	62.18

సూర్యులు:—ఆకాశము నిట్టముగ చాలవోలు మేఘములతో ముడి. కాకినాడలో ఆర్ద్రత ఎక్కువ. విశాఖపట్టణములో పగటివేడిమి 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కాకినాడలో 7 డిగ్రీలు తక్కువ. మచిలీపట్టణములో 4 9 డిగ్రీలు తక్కువ. ఉత్తరమున రాత్రివేడిమి 8 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

దక్కణ్:—కర్నూలులో 0.22 వాన కరిగెను. మేఘములు దట్టముగనున్నవి. కర్నూలులో ఆర్ద్రత ఎక్కువ. కడపలో పగటివేడిమి 8 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ. బళ్లారిలో రాత్రివేడిమి 4.1 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము—ఆకాశము కొంచెము పలచని మేఘములతో గూర్చున్నది. నెల్లూరులో ఆర్ద్రత తక్కువ. కడపూరులో పగటివేడిమి 4 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ. మద్రాసులో 8 డిగ్రీలు తక్కువ. మద్రాసులో రాత్రివేడిమి 2 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

సానిక చినుకులు తుపాను లుండవచ్చును. ఎన్. ఆర్.

జూ బు లు

బెజవాడ తాలూకా బోర్డు విభజన

బెజవాడ తాలూకా బోర్డు విభజన కొందరు సభ్యుల ప్రోత్సాహమువలన గత ఫిబ్రవరి నెలలో నొక తీర్మానము ప్రవేశ పెట్టబడగా, జిల్లా విభజన అమలులోనికి వచ్చునరకు నీవిషయ మాపుటల చేయవలెనని బోర్డు మెజారిటీవలన తీర్మానింపబడినది. తిరిగి యాబోర్డును రెండుగా విభజించు విషయమై 6-6-24 తేదీన చర్చించుటకు ఆవసర కథనము త్తము కొందరు మెంబర్ల కోరికమీద నడున తేదీన బెజవాడలో మధ్యాహ్నం 2 గంటలకు సభ జరుగునట్లు తేల్పింపబడినది. జిల్లా విభజన నడున రించి కొన్ని తాలూకాలను రివిన్యూ డివిజనులకు మార్పులు కానున్నప్పుడు లోగడ బోర్డువారు నడున మార్పుల తరువాత విభజన మచులలో పెట్టునట్లు తీర్మానించినప్పుడు అవసరము గ తిరిగి యావిషయమై యాలోచించుటకు ఆవసరకథ జరిపి బోర్డునకు ప్రయోజనపు ఖర్చులు తగిలించుట యొక్కముగాదు. జిల్లా బోర్డు విభజనవరకు తాలూకాబోర్డు విభజనవద్దని ప్రజలందొకచోటి బహిరంగకథలు జరిపి తీర్మానములు పంపియన్నాడు. పైగా క్రొత్తగా కోరబడు గన్నకం బోర్డు నూజిపిడులో నుండవలెనట! ఆశ్చర్యము!

ఒక వోటరు

శ్రీ శ్రీధానందస్వామిలవారికి

గండివాడలో నమస్కించిన వివరితము

పూజ్యసీయలగు స్వామిలవారికి సాష్టాంగదండ ప్రణామములు: మాభాగ్యవశమున తాము ఆంధ్రదేశమున నడిగిడి మా జాతినీ ధన్యవంతముగా జేసి తిరి. దీనజనాభ్యుదయమునకును అస్పృశ్యతాపాపవిమోచన ధర్మప్రచారమునకును, తాముబద్ధ కంఠములై దురాచారమహావృక్షమును సమూలముగా తొకటి చేళ్తో పెకలించి లోకమున సర్వసౌభ్రాతృత్వమును చాటుట కై తమజీవిత మర్పించి ధర్మసంస్థాపనము చేయుచున్నాడు. మహాత్మా ఆర్యసమాజము నెలకొల్పిన కాంగ్రేస్, ముల్తాను, బృందావనము ఆదిగాగల గురకులములయందును, దయానంద వేదకళికాల మొదలగు విద్యాలయములతోను వేదశ్రీ, అజమీరు మరియు పెక్కులగు అనాధకళికాలయములతోను జాతిభేదములు పాటింపక వేదమతరహస్యములను చిరకాలము నుండియు సర్వమానవులకు ఉపదేశించుచు, దీనజనాభ్యుదయ మునందున, ఆర్యసమాజము సకలసాంఘిక, మతసంఘములకును ఆదర్శప్రాయమై వెలయుచున్నది. వేదమత స్థాపనాచార్యులును, అపరకంకరకును, ఋషిసత్తముకును, అగు మహర్షి దయానందుని బోధనామృతమును లోకమున వేదజల్లి ఆర్యా వర్తమును పునీతముజేసి, జీర్ణించి శుష్కించి, ధర్మభ్రష్టులైన హిందూసంఘమును తేజోవంతముగను, పర్యవంతముగను జేయుట యే గా క ఆర్యసమాజము హిందూసంస్థాపకమత్యయనకును, వేద మతా భినివేశమునకును, అఖండప్రబోధముజేయుచు, భారతభూమియందు దృఢస్థానము నలంకరించుచున్నది.

స్వామిజీ! వేదమతప్రచారమునందు కీర్తి శ్రేష్ఠులయిన ధర్మ పీఠ పండిత శేఖరామ్ పండిత గురు దత్త మొదలగు పవిత్రపురుషులెందరో ధర్మమునకు బలియై ఋషి దయానందుని ఉపదేశమును సార్థకపరచిరి. ప్రథమము నుండియు ఆర్యసమాజము దీనజనులకు కామధేనువై వేదధర్మ భ్యజనము చే ధరించి అద్వితీయమయిన ప్రబోధముచేయు దీన బంధు లాలాటపతితాయ కీర్తి శ్రేష్ఠులయిన రామభోజితోచాంద్ర మొదలగు స్వార్థత్యాగిలకు నెలవైనది. దేశములో ప్లేగు మొదలగు ఘోరవ్యాధులును మహాకాటుకము తలకొనిచినపుడు కాంగ్రేస్ భూకంపమునందును ప్రజలు నిస్సహాయులై అల్లాడి నపుడు మీసేన నిరుపమానము. మలబారు రాష్ట్రమున హిందూ సంఘము ఘోర అవమానమునకు లోనైనపుడు ఆర్యసమాజ భగవదీతి దుమికి హిందూసంఘమున కభయమిచ్చి ధైర్యమును కృత్యమున్నది. నేడు కేరళ రాష్ట్రమున కైకం సత్యాగ్రహ భక్త్యయుద్ధమున తామసతిరించి అస్పృశ్యుల మాన స్వాతంత్ర్య మునకై తీవ్ర ప్రబోధము చేయుచున్నారు.

మహాత్మా! ఈ దినములలో ఆర్యావర్తము నంతను కలవరపరచుచు నుట్టిన బాగించుచున్న అస్పృశ్యతానరు స్యను పరిష్కరించుటకును తీవ్రమైన యీ ఉష్ణబాధకు వెలు నక పరశురామావతారమువలె నిష్పంభించి మూర్ఖాచారబద్ధమై ధర్మము హిందూసంఘమును సంరంప జేయుచునే తమ ధర్మ

సహారాధర్మవైద్యశాల, చేబోలు గుంటూరుజిల్లా

1923-24 సంవత్సరముల ఆదాయ వ్యయపట్టిక

జమలు	
చేబోలు సహకారపరపతిసంఘమునుండి రాబడిన గ్రామసముదాయపు ఘండు గుంటూరుజిల్లా స్ట్రీట్ లో ఆపరేటివు బ్యాంకింగు యూనియన్ కమిటీ, తెనాలివారివిరాళము	89-7-0
చేబోలు గ్రామములకుల వసూలు	1515-18-5
ఇతర గ్రామములకుల వసూలు	595-0-0
చేబోలు గడ్డి వేలంపాటదానవల్ల	125-0-0
డబ్బాల వసూలు	19-12-6
చేబోలు యూనియన్ బోర్డువారి విరాళము	105-0-0
బాపట్ల తాలూకా బోర్డువారి విరాళము	200-0-0
గుంటూరుజిల్లా బోర్డు	100-0-0
గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము	50-0-0
హెన్రీ మన్ హోమ్ నుండి వాప్స్ కాబడిన మణిఆర్డరు	25-0-0
చిత్తు కాగితములు అమ్మకం	1-3-9
సీసాలు అమ్మకం	0-8-6
జాజిచెక్ పెట్టులు అమ్మకం	8-14-0
మందులకొనినందుకు యిచ్చిన కమిషన్	5-1-0
మొత్తం	2860-7-2

ఖర్చులు

మందులకర్యం	717-4-9
వైద్యపరికరములు గిన్నెలువగైరా సహా	171-5-0
సీసాలుకర్యం	14-0-6
కట్టుకుడ్డ	8-14-9
కల్లుములు	2-0-0
గొర్రులు	0-12-0
డాక్టరు గారిజీతము	58-1-8
కాంపౌండర్ జీతము	18-0-0
వైద్యగ్రంథములు	91-8-0
వైద్యపత్రికల చందాలు	12-4-0
సామానులు	117-0-6
తాళములు	5-0-0
శ్రీయంత మురహారావు గారి ప్రయోజనపు ఖర్చులు	4-0-0
వస్తువులు తెచ్చినందుకు కూలి	0-5-3
పోస్టుఖర్చులు	2-7-0
తెల్ల కాగితములు	0-7-8
తెక్కులు బొక్కులు	14-2-0
దేశరాజు నరసింహారావు గారికి వాఫన్	5-0-0
చేబోలు సహకారపరపతి సంఘములో డిపాజిటు చేసిన మూలధనము	1515-0-0
చిత్తానిల్వ	51-2-8
మొత్తం	2860-7-2

దేచి రాజు మురహారావు, సహకారసంఘాధ్యక్షుడు, 20-5-24.

ఉయ్యూరు భారతీయవిలాస జాతీయపాఠశాల ఉయ్యూరు భారతీయవిలాస జాతీయపాఠశాలయొక్క ఆదాయవ్యయ వివరము. ఆన 1923 నవంబరు 15 మే నెలనుంచి, ఆన 1924 నవంబరు 15 మే నెలవరకు.

ఆదాయము	
నార్సికములు, చందాలు	177-7-6
పిల్లలజీతములు	11-6-8
జిల్లాసంఘమువారి విరాళము	10-0-0
చిల్లర ఆదాయము	8-6-0
అప్పు తెచ్చినది	46-4-0

సందేశముతో మామధ్యకు తాము దయచేసినందుకు ఆశ్చర్యం భక్తికృత్యంతోను అధికోత్సాహముతోను సవినయముగా తమ కర్పించు మాయావినతిపత్రమును ఆంధ్రదేశ ఆదిమాంధ్రసంఘ సమక్షమున అందుకొన ప్రార్థించుచున్నాను. పతితపానా! తమకు మాసాష్టాంగప్రణామములు. మీ దివ్యమూర్తిని తాము సంకల్పించిన మహా ఉద్యమమును తమ ధ్యేయప్రచారమున పరమాత్మ ఆశీర్వాదముగాక. ఆంధ్రరాష్ట్ర ఆదిమాంధ్రసంఘమునకుగాను అధ్యక్షుడు కుసుమ వెంకటరామయ్య. 24-5-1924.

సంస్కృతమునకు ప్రత్యేకనిధి

మొత్తము	
మొత్తము	496-12-0
వ్యయ	
జీతములు	174-6-9
చిల్లర ఖర్చు	84-2-9
ఇంటి అద్దె	25-11-0
అప్పటియ్యటకు	18-7-9
సంస్కృత పండితునికి	28-0-0
సంస్కృతమునకు ప్రత్యేకనిధి నిల్వ	220-4-0
కార్యదర్శివద్ద నిల్వ	9-11-9
మొత్తం	496-12-0
క్రిందటి వత్సరము అప్పు	116-15-6
ఈవత్సరము అప్పు	27-12-8
ఈతేదీవరకు ఉపాధ్యాయుల కివ్వలసిన జీతములు	98-6-0
మొత్తం	248-1-9

రెండువందల నలభైమాడు రూపాయల ఒక అకా తొమ్మిది నైలం యంతవరకు పాఠశాలకు అప్పుగలదు. ప్రేక్షకుడు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

మేనల 30-వ తేదీ కృష్ణవారము

- 1) ధాన్యములు
దనియాలు కా 1-కి రు 85-0-0 మొదలు 45-0-0 వరకు
రియ్యము బస్తాలు మొదలు, వరకు
కుసుమ తెనాలిని , క 48 గలది రు 18-0-0 14-0-0
నెల్లూరిని ,, డిటా ,, 16-8-0 17-0-0
శీలిన ,, డిటా 45 గలది ,, 16-8-0 17-0-0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8-12-0 9-0-0
నవ్వులు ,, ,, 24-0-0 26-0-0
- 2) వస్తు ధాన్యములు
కందులు బస్తా 1-కి ర 205 రు 12-0-0 రు 18-4-0
నెనగలు ,, డిటా ,, 10-4-0 10-8-0
నెగలు ,, డిటా ,, 10-12-0 11-4-0
మినుములు ,, డిటా ,, 12-8-0 18-12-0
ఉలములు ర 164 ,, ,, 8-4-0 8-8-0
- 3) నూనె వస్తువులు
నవ్వులు నూనె కా 1-కి రు 155-0-0 170-0-0
నెయ్యి మ 1-కి ,, 14-0-0 28-0-0
కొండాపురం వేరు నెనగవత్తు కా 1-కి ,, 60-0-0 62-0-0
యితర ప్రదేశము ,, ,, 55-0-0 58-0-0
వేరు నెనగనూనె గానుక కా 1-కి రు 148 మి.కా.నూనె 188
అమడము నూనె కా 1-కి రు 162-0-0
- 4) చిల్లర వస్తువులు
చాయసనుపు కా 1-కి రు 200-0-0
కూరపనుపు ,, రు 160-0-0 165-0-0
మిరపకాయలు (గుంటూరు) కా 1-కి రు 80-0-0 112-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమయ మణుగు 1-కి రు 45, 50
కాళహస్తి పాయకట్టు ,, రు 60, 70
జెల్లము కా 1-కి రు 85-0-0 50-0-0
చింతకండు కా 1-కి రు 26-0-0 42-0-0
- 5) ఇనుము
కట్టలు రఖం కా 1-కి రు 82-0-0 84-0-0
చదరం ,, 82-0-0 86-0-0
రవుండు ,, 81-0-0 87-0-0
- 6) లోహములు
కండి 100 కులంకు రు 78-0-0 83-0-0
బంగారము, తులము 1-కి రు 25-6-0 25-8-0
నవరస 1-కి 16-4-0
ఇత్తడి కా 1-కి రు 295-0-0 300-0-0
రాగి డిటా రు 850-0-0 855-0-0
అస్కా చక్కెర బ 1-కి రు 47-12-0 48-0-0
- 7) రంగులు అలిజరైను
అవుకప్పుడు 20 డిగ్రీలు రు 95 0-0
తొట్టి కృష్ణుడు డిటా 92-0-0
సింహం డిటా డిటా
శ గుర్రం డిటా రు 86-0-0

